

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsete versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B****KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 139/2014,**

12. veebruar 2014,

millega kehtestatakse lennuväljadega seotud nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 216/2008

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 44, 14.2.2014, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni määrus (EL) 2017/161, 31. jaanuar 2017	L 27	99	1.2.2017
► <u>M2</u>	Komisjoni määrus (EL) 2018/401, 14. märts 2018	L 72	17	15.3.2018
► <u>M3</u>	Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/469, 14. veebruar 2020	L 104	1	3.4.2020
► <u>M4</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/1234, 9. juuni 2020	L 282	1	31.8.2020
► <u>M5</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/2148, 8. oktoober 2020	L 428	10	18.12.2020

Parandatud:

- **C1** Parandus, ELT L 92, 21.3.2022, lk 98 (2020/2148)

▼B**KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 139/2014,****12. veebruar 2014,**

millega kehtestatakse lennuväljadega seotud nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 216/2008

(EMPs kohaldatav tekst)*Artikkel 1***Reguleerimisese ja -ala**

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad järgmise kohta:

- a) lennuvälja sertifitseerimise aluse kehtestamise ja taotlejale teatavaks tegemise tingimused, mis on sätestatud II ja III lisas;
- b) lennuväljade, samuti lennuväljade käitamise eest vastutavate organisatsioonide sertifikaatide, sealhulgas lennuvälja konkreetsest planeeringust tulenevate käitamispiirangute pikendamise, muutmise, peatamise, kehtetuks tunnistamise või neile piirangute seadmise tingimused, mis on sätestatud II ja III lisas;
- c) IV lisas sätestatud tingimused lennuvälja käitamiseks kooskõlas määruse (EÜ) nr 216/2008 Va lisas ja vajaduse korral Vb lisas sätestatud oluliste nõuetega;
- d) sertifikaadi omanike vastutusvaldkonnad, mis on sätestatud III lisas;
- e) liikmesriikide väljaantud kehtivate lennuväljasertifikaatide aktsepteerimise ja konverteerimise tingimused;
- f) tingimused, mille alusel otsustatakse mitte lubada määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 4 lõikes 3b nimetatud erandeid, sealhulgas kriteeriumid kaubalennuväljade kohta, erandiga hõlmatud lennuväljadest teatamise kohta ja tehtud erandite läbivaatamise kohta;
- g) tingimused, mille korral tuleb ohutuse huvides käitamine keelata, seda piirata või kehtestada teavad tingimused, mis on sätestatud III lisas;

▼M4

- h) II ja III lisas sätestatud tingimused ja menetlused, mida kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1139 ⁽¹⁾ artikli 37 lõikes 2 osutatud perroomiteenuste osutamise eest vastutavate organisatsioonide esitatud deklaratsioonide ja nende organisatsioonide üle teostatava järelevalve suhtes.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91 (ELT L 212, 22.8.2018, lk 1)

▼B

2. Lennuväljade sertifitseerimise ja järelevalvega tegelevad pädevad asutused, lennuvälja käitajad ja perrooniteenuste osutajad peavad täitma II lisas sätestatud nõudeid.

▼M4

3. Lennuvälja käitajad ja perrooniteenuste osutamise eest vastutavad organisatsioonid peavad täitma III ja IV lisas sätestatud nõudeid.

▼B*Artikkel 2***Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „lennuväli” – maapinnal, vees, maapinnale või veekokku rajatud konstruktsioonil või ujuvkonstruktsioonil asuv piiritletud ala (sh mis tahes ehitised, seadmed ja vahendid), mis on täielikult või osaliselt ette nähtud õhusõiduki saabumiseks, väljumiseks või pinnal liikumiseks;
- 2) „lennuk” – õhust raskem mootorõhusõiduk, mille lennuaegne tõstejõud tekib peamiselt konkreetsetes lennutingimustes liikumata kandepindade aerodünaamilise vastumõju toimele;
- 3) „õhusõiduk” – seade, mis püsib atmosfääris õhu vastumõjul, välja arvatud maa- või veepinnalt pörkunud õhu vastumõjul;
- 4) „perroon” – õhusõiduki reisijate, posti või lasti peale- ja mahalaadimiseks ning õhusõidukite tankimiseks, parkimiseks või hoolduseks ette nähtud ala;
- 5) „perrooniteenus” – teenus, mida osutatakse õhusõidukite ja muude sõidukite liikumise ja muu tegevuse reguleerimiseks perroonil;
- 6) „audit” – süstemaatiline, sõltumatu ja dokumenteeritud protsess tõendusmaterjali kogumiseks ja selle objektiivseks hindamiseks eesmärgiga kindlaks määrata nõuetele vastavuse ulatus;
- 7) „sertifitseerimistingimused” – ameti vastu võetud tehnilised normid, milles kirjeldatakse määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade nõuete täitmise võimalusi ning mida organisatsioon saab kasutada sertifitseerimiseks;
- 8) „pädev asutus” – liikmesriigi määratud asutus, millel on lennuväljade ning nendega seotud töötajate ja organisatsioonide sertifitseerimiseks ning järelevalveks vajalikud volitused ja kohustused;
- 9) „pidev järelevalve” – toimingud, mille pädev asutus teeb järelevalveprogrammi rakendamiseks, et kontrollida sertifikaadi kehtivuse ajal selle väljaandmise aluseks olevate tingimuste pidevat täitmist;

▼B

- 10) „kõrvalekallete lubamise dokument” – ameti välja antud sertifitseerimistingimustest erandite tegemise lubatavuse põhjendamiseks kogutud tõendusmaterjali sisaldav pädeva asutuse koostatud dokument;
- 11) „inspekteerimine” – sõltumatu hindamine vaatluse ja hinnangu alusel, vajaduse korral koos mõõtmise, katsetamise või gradueerimisega kohaldatavatele nõuetele vastavuse kindlakstegemise eesmärgil;
- 12) „lennuoperatsioon” – start või maandumine;
- 13) „takistus” – paigalseisev (püsiv või ka ajutine) või liikuv objekt või selle osad, mis
 - asub/asuvad alal, mis on ette nähtud õhusõidukite liikumiseks pinnal, või
 - ulatub/ulatuvad kõrgemale lendavate õhusõidukite ohutuse tagamiseks vajalikuks kindlaks määratud pinnast või
 - asub/asuvad väljaspool eespool kindlaksmääratud alasid, kuid kujutab/kujutavad ohtu lennuliiklusele;
- 14) „takistuste piirangupind” – pind, mille suhtes kohaldatakse õhuruumi ulatuvate objektide kohta kehtestatud piiranguid;
- 15) „takistuste kaitsepind” – pind, mis on määratud kindlaks visuaallähenemise glissaadi indikaatorsüsteemi jaoks ja millest kõrgemale objekt või olemasoleva objekti eenduvad osad ei või ulatuda, välja arvatud juhul, kui asjaomase asutuse hinnangul jääks uus objekt või selle eenduv osa olemasoleva liikumatu objekti varju.

*Artikkel 3***▼M4****Järelevalve**

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu üksust asjaomase liikmesriigi pädeva(te)ks asutus(t)eks, kellele antakse volitused ja kohustused, mida on vaja lennuväljade ning lennuvälja käitajate sertifitseerimiseks, nende üle järelevalve teostamiseks, deklaratsioonide vastuvõtmiseks ning perrooniteenuste osutajate ja nendega seotud töötajate üle järelevalve teostamiseks.

▼B

2. Pädev asutus on lennuvälja käitajatest ja perrooniteenuste osutajatest sõltumatu. See sõltumatus saavutatakse pädeva asutuse ja kõnealuste lennuvälja käitajate ning perrooniteenuste osutajate eraldamise teel vähemalt funktsionaalsel tasandil. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused täidavad oma kohustusi erapooletult ja läbipaistvalt.

3. Kui liikmesriik määrab pädevaks asutuseks rohkem kui ühe üksuse, siis peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- a) iga pädev asutus vastutab konkreetselt kindlaks määratud ülesannete ja geograafilise piirkonna eest;

▼B

b) kõnealused asutused koordineerivad oma tegevust kõigi lennuväljade ja lennuvälja käitajate ning samuti perroomiteenuste osutajate tulemusliku järelevalve tagamiseks.

4. Liikmesriigid tagavad, et pädeva(te)l asutus(t)el on vajalik suutlikkus ja ressursid käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmiseks.

5. Liikmesriigid tagavad, et pädeva asutuse töötajad ei täida järelevalveülesandeid juhul, kui tõendatakse, et sellega võib kaasneda otsene või kaudne huvid, eelkõige perekondlike või finantshuvid konflikt.

6. Töötajatel, kelle pädev asutus volitab sertifitseerimis- ja/või järelevalveülesandeid täitma, peab olema õigus täita vähemalt järgmisi ülesandeid:

a) kontrollida asjaomaseid dokumente, andmeid, protseduure ja kõiki muid sertifitseerimis- ja/või järelevalveülesande täitmise seotud materjale;

b) teha nendest dokumentidest, andmetest, protseduuridest ja muudest materjalidest koopiaid või väljavõtteid;

c) küsida kohapeal suulisi selgitusi;

d) siseneda lennuväljadele, vajalikesse ruumidesse, käitamiskohtadesse või muudesse vajalikesse kohtadesse ja transpordivahenditesse;

e) teha auditeid, uurimisi, katseid, toiminguid, hindamisi ja inspekteerimisi ning

f) võtta või algselt vajalikke täitemeeteid.

7. Lõikes 6 loetletud ülesandeid tuleb täita kooskõlas liikmesriigi õigusaktidega.

*Artikkel 4***Teave Euroopa Lennundusohutusametile**

Liikmesriigid teatavad Euroopa Lennundusohutusametile (edaspidi „amet“) kolme kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist selliste lennuväljade ja lennuvälja käitajate nimed, lennuväljade asukohad ja ICAO lennujaamatähised ning asjaomaste lennuväljade reisijate ja kaubaveo lennuoperatsioonide arvu, mille suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 216/2008 ja käesoleva määruse sätteid.

*Artikkel 5***Erandid**

1. Liikmesriik teatab ametile määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 4 lõike 3b kohase erandi tegemise otsusest ühe kuu jooksul pärast asjaomase otsuse tegemist. Ametile saadetakse teave sisaldab asjaomaste lennuväljade nimekirja, lennuvälja käitaja nime ning lennuvälja reisijate- ja kaubaveo lennuoperatsioonide arvu vastaval aastal.

▼B

2. Liikmesriik kontrollib igal aastal erandiga hõlmatud lennuvälja liiklusnäitajaid. Kui kõnealuse lennuvälja liiklusnäitajad on viimasel kolmel järjestikusel aastal suuremad kui määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 4 lõikes 3b sätestatud näitajad, annab liikmesriik sellest ametile teada ja tühistab erandi.

3. Komisjon võib mis tahes ajal erandi tegemist mitte lubada järgmistel juhtudel:

- a) määruse (EÜ) nr 216/2008 üldised ohutuseesmärgid on täitmata;
- b) viimasel kolmel järjestikusel aastal on ületatud reisijate- ja kaubaveo liiklusnäitajaid;
- c) kui erand ei ole kooskõlas mis tahes muude asjakohaste ELi õigusaktidega.

4. Kui komisjon otsustab, et erandi tegemine ei ole lubatud, siis tühistab asjakohane liikmesriik erandi.

*Artikkel 6***Sertifikaatide konverteerimine**

1. Enne 31. detsembrist 2014 pädeva asutuse poolt siseriiklike õigusaktide alusel välja antud sertifikaadid jäävad kehtima, kuni sertifikaadid antakse välja käesoleva artikli alusel või kuni 31. detsembrini 2017, kui kõnealuseid sertifikaate välja ei anta.

2. Pädev asutus annab enne lõikes 1 osutatud perioodi lõppu välja sertifikaadid asjaomastele lennuväljadele ja lennuvälja käitajatele, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) II lisas osutatud sertifitseerimisaluste koostamisel on kasutatud ameti väljaantud sertifitseerimistingimusi, sealhulgas kindlaks määratud ja dokumenteeritud samaväärse ohutustasemega juhtumeid ning eritingimusi;
- b) sertifikaadi omanik on tõendanud vastavust kehtiva sertifikaadi väljaandmise riiklikest nõuetest erinevatele sertifitseerimistingimustele;
- c) sertifikaadi omanik on tõendanud vastavust sellistele määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade nõuetele, mida kohaldatakse tema organisatsiooni ja selle tegevuse suhtes ning mis erinevad siseriiklikest nõuetest, mille alusel olemasolev sertifikaat välja anti.

3. Erandina lõike 2 punktist b võib pädev asutus otsustada vastavuse tõendamise loobuda, kui tema hinnangul oleks selleks tõendamiseks vajalikud liigsed või ebaproportsionaalselt suured jõupingutused.

4. Pädev asutus peab vähemalt viie aasta jooksul sertifikaatide konverteerimise menetlusega seotud dokumentide registrit.

Artikkel 7

Kõrvalekalded sertifitseerimistingimustest

1. Pädev asutus võib kuni 31. detsembrini 2024 võtta vastu selliseid sertifikaadi väljaandmise taotlusi, mis sisaldavad kõrvalekaldeid ameti kehtestatud sertifitseerimistingimustest, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) sellised kõrvalekalded ei kvalifitseeru käesoleva määruse II lisa punktis ADR.AR.C.020 nimetatud samaväärse ohutustasemega sätena ega ka punkti ADR.AR.C.025 kohase eritingimusena;
- b) kõrvalekalded olid olemas enne käesoleva määruse jõustumist;
- c) kõrvalekalletes järgitakse määruse (EÜ) nr 216/2008 Va lisas sätestatud olulisi nõudeid, vajaduse korral koos leevendus- ja parandusmeetmetega;
- d) selliste kõrvalekallete kohta on tehtud täiendav ohutushindamine.

2. Pädev asutus koostab eespool lõikes 1 osutatud tingimuste täitmise tõendamise kohta kõrvalekallete lubamise dokumendi (DAAD). Kõrvalekallete lubamise dokument lisatakse sertifikaadile. Pädev asutus määrab kõrvalekallete lubamise dokumendi kehtivusaja.

3. Lennuvälja käitaja ja pädev asutus kontrollivad, et lõikes 1 osutatud tingimused on jätkuvalt täidetud. Kui see nii ei ole, siis muudetakse kõrvalekallete lubamise dokumenti, selle kehtivus peatatakse või see võetakse tagasi.

Artikkel 8

Lennuvälja ümbruse kaitse

1. Liikmesriigid tagavad ohutusalase konsulteerimise nende ehitiste puhul, mida kavatakse rajada takistuste piirangu- ja kaitsepindadele ning muudele lennuväljaga seotud pindadele.

2. Liikmesriigid tagavad ohutusalase konsulteerimise nende ehitiste puhul, mida kavatakse rajada väljapoole takistuste piirangu- ja kaitsepindasid ning lennuväljaga seotud muid pindasid ja mis ületavad liikmesriikides kindlaksmääratud kõrguse.

3. Liikmesriigid tagavad riigipiiride lähedal paiknevate lennuväljade ümbruse kaitse kooskõlastamise teiste liikmesriikidega.

Artikkel 9

Lennuvälja ümbruse jälgimine

Liikmesriigid tagavad inimeste tegevuse ja maakasutusega seotud konsulteerimise järgmistel juhtudel:

- a) lennuvälja piirkonna maakasutusega seotud mis tahes arendustegevus ja muudatused;

▼B

- b) mis tahes arendustegevus, mis võib tekitada takistuste põhjustatud turbulentsi ja ohustada õhusõidukite käitamist;
- c) ohtliku, segava ja eksitava valgustuse kasutamine;
- d) selliste tugeva peegeldusega pindade kasutamine, mis võib põhjustada pimestamist;
- e) selliste piirkondade loomine, mis võivad suurendada eluslooduse aktiivsust ning ohustada seega õhusõidukite käitamist;
- f) nähtamatu kiirguse allikad või liikuvad või paiksed objektid, mis võivad häirida või takistada lennunduse side-, navigatsiooni- või seiresüsteemide toimimist.

*Artikkel 10***Elusloodusest tulenevate ohtude haldamine**

1. Liikmesriigid tagavad, et ulukiga kokkupõrke ohtu hinnatakse järgmiste meetmetega:

- a) kehtestatakse siseriiklik protseduur õhusõiduki ja uluki vahel toimunud kokkupõrke dokumenteerimiseks ja vastava teate esitamiseks;
- b) kogutakse õhusõidukite käitajatelt, lennuvälja töötajatelt ja muudest allikatest teavet õhusõiduki käitamise jaoks potentsiaalselt ohtlike ulukite olemasolu kohta;
- c) pädevad töötajad hindavad pidevalt elusloodusest tulenevaid ohte.

2. Liikmesriigid tagavad, et õhusõiduki ja uluki kokkupõrkeid käsitlevad teated kogutakse ja edastatakse ICAO-le, kes sisestab need ICAO linnuga kokkupõrgete infosüsteemi (IBIS) andmebaasi.

*Artikkel 11***Jõustumine ja kohaldamine**

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Lennuväljade sertifitseerimise ja järelevalvega tegelevad pädevad asutused, lennuvälja käitajad ja perrooniteenuste osutajad peavad täitma käesoleva määruse II lisas sätestatud nõudeid enne 31. detsembrist 2017.

3. Artikli 6 alusel sertifitseeritud lennuväljade suhtes kohaldatakse III ja IV lisa alates sertifikaadi väljaandmise kuupäevast.

4. Lennuväljadele, mille sertifitseerimismenetlus algatati enne 31. detsembrist 2014, aga millele ei olnud selleks kuupäevaks sertifikaati antud, antakse sertifikaat välja ainult juhul, kui lennuväli vastab käesoleva määruse nõuetele.

▼ M4

▼ B

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

▼B*I LISA***II–IV lisas kasutatud mõistete seletused**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „nõuete täitmise aktsepteeritud meetodid (AMC)” – ameti vastu võetud mittesiduvad standardid, milles kirjeldatakse võimalusi määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade nõuete täitmiseks;
- (2) „olemasolev kiirendus-pidurdusvahemaa” (ASDA) – olemasolev hoovõtutants koos pidurdusala pikkusega, kui see on olemas;
- (3) „lähilennujuhtimisteenus” – lennuliikluse juhtimine (ATC) lennuväljal;
- (4) „lennuväljaseadmed” – seadmed, aparaadid, lisaseadmed, tarkvara või tarvikud, mida kasutatakse või mis on ette nähtud kasutamiseks õhusõiduki käitamise toetamiseks lennuväljal;
- (5) „aeronavigatsioonilised andmed” – aeronavigatsiooniliste faktide, mõistete või juhiste esitamine kindlaksmääratud kujul, nii et need sobivad teabeedastuseks, tõlgendamiseks või töötlemiseks;
- (6) „aeronavigatsiooniteabe teenistus” – kindlaksmääratud alal aeronavigatsiooniteabe ning lennundustegevuse ohutuse, regulaarsuse ja efektiivsuse tagamise ning vajalike andmete edastamise eest vastutav teenistus;

▼M5

- (6a) „aeronavigatsiooniteabe ringkiri (AIC)” – teade, mis sisaldab lennuohutus-, aeronavigatsiooni- või tehnikaalast haldus- või seadusandlikku teavet, mis oma sisult ei täida NOTAM-teatele esitatud nõudeid ega kuulu avaldamisele lennundusteabe kogumikus;
- (6b) „aeronavigatsioonialased teabetooted” – aeronavigatsioonilised andmed ja aeronavigatsiooniteave, mis on esitatud digitaalsete andmekogumitena või standarditud esitusvormis paberil või elektroonilisel kandjal. Aeronavigatsioonialased teabetooted hõlmavad muu hulgas järgmist:
 - lennundusteabe kogumik, sealhulgas muudatused ja täiendused,
 - aeronavigatsiooniteabe ringkiri,
 - lennunduskaardid,
 - aeronavigatsiooniline nõustav teade lennunduspersonalile (NOTAM),
 - digitaalsed andmekogumid;
- (6c) „lennundusteabe kogumik (AIP)” – väljaanne, mis sisaldab lennunduse seisukohalt olulist aeronavigatsioonialast püsivate, ning mille on avaldanud liikmesriik või mis on avaldatud riigi volitusel;

▼B

- (7) „aeronavigatsiooniteenused” – lennuliiklusteenused; side-, navigatsiooni- ja seireteenused; meteoroloogiateenused aeronavigatsiooni jaoks ja aeronavigatsiooniteabe teenused;
- (8) „lennuliiklusteenused” – lennuinfoteenused, häireteenused, lennuliikluse nõustamisteenused ja lennujuhtimisteenused (piirkondliku, lähenemis- ja lähilennujuhtimisteenused);
- (9) „lennujuhtimisteenus” – teenus, mille eesmärk on:
 1. kokkupõrgete vältimine
 - õhusõidukite vahel ning
 - manööverduslal olevate õhusõidukite ja takistuste vahel ning
 2. lennuliikluse kiirendamine ja selle korrapärase kulgemise tagamine;

▼ B

- (10) „õhusõiduki seisuplats” – õhusõiduki parkimiseks ette nähtud ja vastavalt tähistatud ala perroonil;
- (11) „õhusõidukite seisuplatsi ruleerimisriba” – ruleerimisteena märgistatud perrooni osa, mis on õhusõidukitele ette nähtud ainult seisuplatsile ruleerimiseks;
- (12) „nõuete täitmise alternatiivsed meetodid” – olemasolevate nõuete täitmise aktsepteeritud meetodite alternatiivid või uued võimalikud meetodid määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade täitmiseks, mille puhul amet ei ole kehtestanud seonduvaid nõuete täitmise aktsepteeritud meetodeid;
- (13) „häireteenus” – teenus, mille eesmärk on teatada asjaomastele organisatsioonidele otsimis- ja päästeabi vajavatest õhusõidukitest ning abistada neid organisatsioonide vastavalt vajadusele;
- (14) „perrooni ruleerimistee” – ruleerimisteede võrgu perroonil asuv osa, mis on ette nähtud perroonil ruleerimiseks;
- (15) „takistustevaba riba” – asjaomase üksuse kontrolli all olev kindlaks määratud riskikülukujuline maa- või veeala, mis on välja valitud või ette valmistatud selleks, et lennuk saaks selle kohal sooritada starditõusu osa kuni ettenähtud kõrguseni;

▼ M5

- (15a) „puhastamata rada” – rada, mille pind (kas üksikute lõikudena või tervikuna) on kasutamiseks ette nähtud pikkuse ja laiuse ulatuses märkimisväärses osas kaetud ühe või mitme ainega, mis on loetletud raja pinnakatte seisukorra tunnustes;

▼ B

- (16) „ohtlikud kaubad” – kaubad või ained, mis võivad kahjustada tervist, ohutust, vara või keskkonda ning mis on loetletud tehnilistes juhendites esitatud ohtlike kaupade loetelus või mida liigitatakse nende juhendite kohaselt;
- (17) „andmekvaliteet” – usaldusväärsuse aste või tase, et esitatud andmed vastavad täpsuse, resolutsiooni ja terviklikkuse poolest andmekasutaja nõuetele;

▼ M5

- (17a) „andmekogum” – selgelt piiritletav andmete kogum;

▼ B

- (18) „deklareeritud distantsid” –
 - olemasolev hoovõtudistants (TORA);
 - olemasolev stardidistants (TODA);
 - olemasolev kiirendus-pidurdusvahemaa (ASDA);
 - olemasolev maandumisdistants (LDA);

▼ M5

- (18a) „kuiv rada” – raja olukorra seisukohast tähendab, et raja pinnal ei ole nähtavat niiskust ja selle kavatsetav kasutusala ei ole puhastamata;

▼ B

- (19) „lennuinfoteenus” – lendude ohutuse ja tõhususe tagamiseks vajalike nõuannete ja teabe andmiseks osutatav teenus;

▼ M5

- (19a) „võõrkeha (FOD)” – liiklusalal asuv elutu ese, millel ei ole käitus- ega aeronavigatsioonifunktsiooni ning mis võib olla õhusõidukite käitamisele ohtlik;

▼ B

- (20) „inimteguri põhimõtted” – õhusõidukite projekteerimisel, sertifitseerimisel, käitamisel ja hooldamisel ning sellealasel koolitusel kehtivad põhimõtted, mis tagavad inimese ja süsteemi komponentide ohutu, inimkäitumist arvesse võtva koostöö;
- (21) „inimvõimed” – inimese võimekus ja piiratus, mis mõjutab lennundustegevuse ohutust ja tõhusust;

▼ M2

- (22) „instrumentaalrada” – üks järgmistest rajatüüpidest, mis on ette nähtud õhusõiduki käitamiseks instrumentaallähenemisprotseduuride kohaselt:
1. „mitte-täppislähenemisrada” – lennurada, mis on varustatud visuaalsete vahenditega ja vähemalt ühe mittevisuaalse vahendiga ning mis on ette nähtud maandumiseks pärast A-tüüpi instrumentaallähenemist;
 2. „I kategooria täppislähenemisrada” – lennurada, mis on varustatud visuaalsete vahenditega ja vähemalt ühe mittevisuaalse vahendiga ning mis on ette nähtud maandumiseks pärast B-tüüpi I kategooria instrumentaallähenemist;
 3. „II kategooria täppislähenemisrada” – lennurada, mis on varustatud visuaalsete vahenditega ja vähemalt ühe mittevisuaalse vahendiga ning mis on ette nähtud maandumiseks pärast B-tüüpi II kategooria instrumentaallähenemist;
 4. „III kategooria täppislähenemisrada” – lennurada, mis on varustatud visuaalsete vahenditega ja vähemalt ühe mittevisuaalse vahendiga ning mis on ette nähtud maandumiseks pärast B-tüüpi IIIA, IIIB või IIIC kategooria instrumentaallähenemist raja pinna tasandil;

▼ B

- (23) „terviklikkus” – usaldusväärsuse aste, et aeronavigatsioonilised andmed või nende arvulised väärtused ei ole pärast andmete loomist või lubatud muudatuste tegemist kaduma läinud ega muutunud;
- (24) „olemasolev maandumisdistants (LDA)” – maanduva lennuki läbijooksuks olemasoleva ja sobiva raja pikkus;

▼ M5

- (24a) „valgustussüsteemi usaldusväärsus” – tõenäosus, et kogu paigaldis töötab kindlaksmääratud kõrvalekallete piires ning süsteem on kindlalt kasutatav;
- (24b) „asukohatähised” – vt uusim väljaanne „Location Indicators” (Doc 7910), mille Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon on heaks kiitnud ja avaldanud;

▼ B

- (25) „piiratud nähtavuse protseduurid” – lennuväljal I kategooriast halvema nähtavusega lähenemise, piiratud II kategooria lähenemise ning II ja III kategooria lähenemise ja piiratud nähtavusega startimisel ohutuse tagamiseks rakendatavad protseduurid;
- (26) „start piiratud nähtavusega (LVTO)” – startimine tingimustes, kus nähtavus rajal (RVR) on alla 400 m, kuid mitte vähem kui 75 m;
- (27) „I kategooriast halvema nähtavusega lähenemine” – I kategooria instrumentaallähenemine ja maandumine, kus kasutatakse I kategooria otsusekõrgust (DH) ning kus nähtavus rajal (RVR) on väiksem kui tavaliselt kohaldatava otsusekõrguse puhul, kuid mitte alla 400 m;

▼B

- (28) „manööverdusala” – õhusõidukite stardiks, maandumiseks ja ruleerimiseks ette nähtud lennuvälja osa, välja arvatud perroonid;
- (29) „meteoroloogiateenused” – vahendid ja teenused, mille abil tagatakse õhusõidukile ilmaprognoosid ja -kokkuvõtted, meteoroloogiliste vaatluste tulemused ning muu aeronavigatsiooniliseks kasutamiseks vajalik meteoroloogiateave ja muud vajalikud andmed, mille riik lennundustegevuses kasutamiseks on esitanud;
- (30) „märgis” – maapinnal asuv tähis piiride ja takistuste markerimiseks;
- (31) „märgistus” – liikluslal asuv aeronavigatsiooniteavet edastav sümbol või sümbolite rühm;
- (32) „liiklusala” – õhusõidukite stardiks, maandumiseks ja ruleerimiseks ette nähtud lennuvälja osa, mis koosneb manööverdusalast ja perroonist või perroonidest;
- (33) „navigatsiooniteenused” – vahendid ja teenused, mille abil antakse õhusõidukile teavet tema asukoha ja ajastuse kohta;
- (34) „visuaalrada” – rada, mis on ette nähtud õhusõiduki juhtimiseks visuaallähenemisprotseduuride kohaselt;

▼M5

- (34a) „nõustav teade lennunduspersonalile (NOTAM-teade)” – lennundussidevõrgus levitav teade, mis sisaldab aeronavigatsiooniseadme, -teeninduse, -protseduuri või -ohu kehtestamist, seisukorda või muudatust puudutavat teavet, mille õigeaegne teadmine on oluline lennutegevusega seotud personalile;
- (34b) „NOTAM-kood” – Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni heakskiidetud ja avaldatud dokumendi „Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes (PANS-ABC - Doc 8400)” uusimas kehtivas väljaandes sisalduv kood;

▼B

- (35) „piiratud II kategooria lähenemine” – täppis-instrumentaallähenemine ja maandumine instrumentaalmaandumissüsteemi (ILS) või mikrolaine-maandumissüsteemi (MLS) abil rajale, kus ei ole mõnda või kõiki täppislähenemise II kategooria valgustussüsteemi elemente ja kus:
 - otsusekõrgus (DH) on alla 200 jala, kuid mitte alla 100 jala;
 - nähtavus rajal (RVR) on vähemalt 350 m;
- (36) „järelvalve planeerimistsükkel” – ajavahemik, mil kontrollitakse jätkuvat vastavust;
- (37) „kiiruleerimistee” – rajaga teravnurga all ühendatud ruleerimistee, mis võimaldab maandunud lennukitel lahkuda rajalt suurema kiirusega, kui see oleks võimalik muude ruleerimisteede kasutamisel, vähendades sellega rajal viibimise aega;
- (38) „rada” – maalennuväljal kindlaks määratud riskülikukujuline ala, mis on ette nähtud õhusõidukite maandumiseks ja startimiseks;

▼M5

- (38a) „raja olukorra hindamise maatriks (RCAM)” – maatriks, mis võimaldab seonduvate protseduuride abil määrata kindlaks raja olukorra koodi (RWYCC) vaadeldud rajakatte seisundi ja pilootide esitatud pidurdustõhusust käsitleva teabe põhjal;

▼ **M5**

- (38b) „raja olukorra kood (RWYCC)” – number, mida kasutatakse raja olukorra teates (RCR) ja millega kirjeldatakse raja olukorra mõju lennuki aeglustumisele pidurdamise ajal ja horisontaalsele juhitavusele;
- (38c) „rajaolukorra teade (RCR)” – üldine standardteade, milles kirjeldatakse raja olukorda ja selle mõju lennuki maandumis- ja väljumissuutlikkusele ning mis esitatakse rajaolukorra koodina;
- (38d) „rajalõpu ohutusala (RESA)” – raja telje suhtes sümmeetriline lennuriba lõpus olev ala, mille esmaseks ülesandeks on vähendada õhusõiduki võimalikke kahjustusi vajakmaandumise või rajalt väljasõidu korral;
- (38e) „raja ootekoht” – raja, takistuste piirangupinna või instrumentaalmaandmissüsteemi (ILS)/mikrolaine maandumissüsteemi (MLS) kriitilise/tundliku ala kaitsmiseks ettenähtud koht, kus ruleerivad õhusõidukid ja muud sõidukid on kohustatud peatuma ja ootama, välja arvatud juhul, kui lähilennujuhtimiskeskus on andnud muud korraldused;
- (38f) „lennuriba” – kindlaksmääratud ala, mis hõlmab rada ja pidurdusala ning on ette nähtud:
- a) õhusõiduki võimalike kahjustuste ohu vähendamiseks rajalt väljasõidu korral;
 - b) selle kohal lendavate õhusõidukite lennuohutuse tagamiseks stardil ja maandumisel;
- (38g) „raja olukord” – raja pinnakatte seisukorra kirjeldus raja olukorra teates, mille põhjal määratakse raja olukorra kood lennuki suutlikkuse seisukohalt;
- (38h) „raja olukorra tunnused” – üks järgmistest rajakattel esinevatest ainetest:
- a) kokkusurutud lumi: tahkeks massiks kokku surutud lumi, mille pinnal lennukirehvid tööõhu ja -koormuse juures sõidavad, ilma et need suruksid seda oluliselt rohkem kokku või muljuksid pinda;
 - b) kuiv lumi: lumi, millest ei saa kergesti teha lumepalli;
 - c) härmatis: õhus olevast niiskusest tekkinud jääkristallid pinnal, mille temperatuur on külmumispunktis või allpool seda; härmatis erineb jääst selle poolest, et härmatisekristallid tekivad üksikult, ning seega on härmatis teralisema tekstuuriga;
 - d) jää: külmunud vesi või kokkusurutud lumi, mis on külmades ja kuivades tingimustes muutunud jääks;
 - e) lobjakas: lumi, mis on veest nii küllastunud, et kui seda kätte võtta, nõrgub sellest vett, või kui sellesse tugevasti astuda, siis seda pritsib;
 - f) seisuvesi: vesi sügavusega üle 3 mm;
 - g) märg jää: jää, mille peal on vesi, või sulav jää;
 - h) märg lumi: lumi, mis sisaldab piisavalt vett kokkusurutud kõva lumepalli tegemiseks, pigistades aga vett välja ei nõrgu;

▼B

- (39) „raja tüüp” – kas instrumentaalrada või visuaalrada;
- (40) „nähtavus rajal (RVR)” – kaugus, milleni raja telgjoonel asuva õhusõiduki piloot näeb rajamärgistust või raja serva- või teljetulesid;
- (41) „ohutusjuhtimise süsteem” – süsteemsed meetmed ohutuse tagamiseks, sh organisatsiooniline struktuur, vastutusalad, tegevussuunad ja menetlused;

▼M5

- (41a) „libe märg rada” – märg rada, mille olulise osa puhul on välja selgitatud, et pinna haardetegur on vähenenud;
- (41b) „SNOWTAM” –
 - a) kehtiv alates 7. jaanuarist 2021 kuni 12. augustini 2021, NOTAM-teate eriseeria, mis sisaldab kehtestatud vormil teavet lume, lõrtsi ja jää ning nendega seotud seisva vee tõttu tekkinud ohtlike tingimuste olemasolu või likvideerimise kohta lennuvälja liiklusalal;
 - b) kehtiv alates 12. augustist 2021, „SNOWTAM” – standardvormis NOTAM-teate eriseeria, milles esitatavas raja pinnakatte teates teavitatakse liiklusalal esinevast lumest, jääst, lobjakast või härmatisest või lume, jää, lobjaka või härmatisega seotud veest põhjustatud tingimuste olemasolust või lakkamisest;
- (41c) „eritõõtlusega talverada” – kokkupressitud lume, jääga või mõlemaga kaetud kuiv ja külmunud rada, millele on puistatud liiva või muud abrasiivset materjali või mida on raja haarduvuse suurendamiseks mehaaniliselt töödeldud;

▼B

- (42) „pidurdusala” – ristkülikukujuline ala olemasoleva hoovõtudistantsi lõpus, mis on ette nähtud ja sobiv õhusõiduki peatamiseks ebaõnnestunud stardi korral;
- (43) „olemasolev stardidistants (TODA)” – olemasolev hoovõtudistants koos takistustevaba riba pikkusega, kui see on olemas;
- (44) „olemasolev hoovõtudistants” (TORA) – raja pikkus, mis on kasutamiseks kinnitatud ning mis sobib lennuki startimisel maapealseks hoovõtuks;
- (45) „ruleerimistee” – õhusõidukite ruleerimiseks eraldatud liikumistee maalennuväljal, mis on ette nähtud lennuvälja eri osade ühendamiseks ja mis hõlmab järgmist:
 - õhusõidukite seisuplatsi ruleerimisriba;
 - perrooni ruleerimistee;
 - kiirruleerimistee;
- (46) „tehnilised juhendid” – Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni heaks kiidetud ja välja antud dokumendi „Ohtlike kaupade ohutu õhuveo tehnilised juhendid” (dokument 9284-AN/905) uusim kehtiv väljaanne koos lisade ja täiendustega;

▼ **M5**

- (47) „sertifikaadi tingimused” –
- ICAO asukohatähised,
 - käitamistingimused (VFR/IFR, päev/öö),
 - lennuki käitamine eritöõtlusega talveradadel,
 - rada,
 - deklareeritud vahemaad,
 - raja tüübid ja võimalikud lähenemised,
 - lennuvälja viitekood,
 - võimalus kasutada lennuvälja viitekoodi tähega tähistatavatest õhusõidukitest suuremaid õhusõidukeid,
 - perroomiteenuste osutamine (jah/ei),
 - pääste- ja tuletõrjeteeninduse ohutuse kindlustamise tase;

▼ **M2**

- (47a) „A-tüüpi instrumentaallähenemine” – instrumentaallähenemine, mille puhul minimaalne laskumiskõrgus või otsusekõrgus on 75 m (250 jalga) või rohkem;
- (47b) „B-tüüpi instrumentaallähenemine” – instrumentaallähenemine, mille puhul otsusekõrgus on alla 75 m (250 jala). B-tüüpi instrumentaallähenemist liigitatakse järgmiselt:
1. I kategooria (CAT I): otsusekõrgus on vähemalt 60 m (200 jalga) ja nähtavus vähemalt 800 m või nähtavus lennurajal vähemalt 550 m;
 2. II kategooria (CAT II): otsusekõrgus on alla 60 m (200 jala), kuid vähemalt 30 m (100 jalga), ja nähtavus lennurajal vähemalt 300 m;
 3. IIIA kategooria (CAT IIIA): otsusekõrgus on alla 30 m (100 jala) või ilma otsusekõrguseta ja nähtavus lennurajal vähemalt 175 m;
 4. IIIB kategooria (CAT IIIB): otsusekõrgus on alla 15 m (50 jala) või ilma otsusekõrguseta ja nähtavus rajal alla 175 m, kuid vähemalt 50 m;
 5. IIIC kategooria (CAT IIIC): ilma otsusekõrguseta ja rajal nähtavuse piiranguteta;

▼ **M5**

- (48) „visuaalsed vahendid” – näiturid ja signaalseadmed, märgistus, tuled, märgid ja märgised või nende kombinatsioonid;
- (49) „märg rada” – rada, mille pind on kasutamiseks ettenähtud ala ulatuses nähtavalt niiske või kaetud kuni 3 mm paksuse veekihiga.

▼B*II LISA***Nõuded asutustele – lennuväljad (ADR.AR-osa)****A-ALAJAGU – ÜLDNÕUDED (ADR.AR.A)****▼M4****ADR.AR.A.001. Reguleerimisala**

Käesolevas lisas kehtestatakse nõuded pädevatele asutustele, kes vastutavad järgmise eest:

- a) lennuvälja ja lennuvälja käitaja sertifitseerimine ja nende üle järelevalve teostamine;
- b) selliste deklaratsioonide vastuvõtmine, millega perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon tõendab, et ta on pädev täitma oma kohustusi ja et tal on nende kohustuste täitmiseks vajalikud vahendid, ning asjaomaste organisatsioonide üle järelevalve teostamine.

▼B**ADR.AR.A.005. Pädev asutus**

Lennuvälja asukoha liikmesriigi nimetatud pädev asutus vastutab järgmise eest:

- a) lennuvälja ja lennuvälja käitaja sertifitseerimine ja järelevalve;

▼M4

- b) selliste deklaratsioonide vastuvõtmine, millega perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon tõendab, et ta on pädev täitma oma kohustusi ja et tal on nende kohustuste täitmiseks vajalikud vahendid, ning asjaomaste organisatsioonide üle järelevalve teostamine.

▼B**ADR.AR.A.010. Järelevalvedokumendid**

- a) Pädev asutus tagab asjaomastele töötajatele kõik nende ülesannete ja kohustuste täitmiseks vajalikud õigusaktid, standardid, eeskirjad, tehnilised väljaanded ja seonduvad dokumendid.

▼M4

- b) Selleks et lennuvälja käitajatel, perrooniteenuste osutamise eest vastutavatel organisatsioonidel ja muudel huvitatud isikutel oleks hõlpsam täita kohaldatavaid nõudeid, teeb pädev asutus neile kättesaadavaks asjaomased õigusaktid, standardid, eeskirjad, tehnilised väljaanded ja seonduvad dokumendid.

▼B**ADR.AR.A.015. Nõuete täitmise meetodid**

- a) Amet töötab välja nõuete täitmise aktsepteeritud meetodid, mida võib kasutada määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade täitmiseks. Kui järgitakse nõuete täitmise aktsepteeritud meetodeid, on täidetud ka nendega seotud rakenduseeskirjade nõuded.
- b) Rakenduseeskirjade nõuetele vastavuse tagamiseks võib kasutada nõuete täitmise alternatiivseid meetodeid.
- c) Pädev asutus kehtestab süsteemi, et pidevalt hinnata, kas tema või tema järelevalve alla kuuluvate lennuvälja käitajate või perrooniteenuste osutajate poolt kasutatavate nõuete täitmise alternatiivsete meetoditega tagatakse määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade nõuete täitmine.

▼M4

- d) Pädev asutus hindab lennuvälja käitaja või perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni kavandatud nõuete täitmise alternatiivseid meetodeid kooskõlas punktiga ADR.OR.A.015, analüüsides esitatud dokumente ning inspekteerides vajaduse korral lennuvälja käitajat ja lennuvälja või perrooniteenuste osutamise eest vastutavat organisatsiooni.

▼B

Kui pädev asutus leiab, et lennukäitaja või perroomiteenuste osutaja kavandatud nõuete täitmise alternatiivsed meetodid vastavad rakenduseeskirjadele, teatab ta viivitamata

- (1) taotlejale, et nõuete täitmise alternatiivseid meetodeid on lubatud rakendada, ning vajaduse korral muudab sellekohaselt taotleja sertifikaati;
- (2) ametile nõuete täitmise alternatiivsete meetodite sisu, lisades kõigi asjast omaste dokumentide koopiaid;
- (3) teistele liikmesriikidele nendest nõuete täitmise alternatiivsetest meetoditest, mis vastu võeti;

▼M4

- (4) tema järelevalve alla kuuluvatele sertifitseeritud lennukäitajadele ja perroomiteenuste osutamise eest vastutavale organisatsioonile (vastavalt vajadusele).

▼B

- e) Kui pädev asutus ise kasutab määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjadega kooskõla tagamiseks nõuete täitmise alternatiivseid meetodeid, siis:

- (1) teeb ta need meetodid tema järelevalve all olevatele lennukäitajatele ja perroomiteenuste osutajatele kättesaadavaks ning
- (2) teatab neist viivitamata ametile.

Pädev asutus esitab ametile nõuete täitmise alternatiivsete meetodite täieliku kirjelduse, sealhulgas kõikide asjakohaste protseduuride muudatused, ning rakenduseeskirjadele vastavust kinnitava hinnangu.

ADR.AR.A.025. Ameti teavitamine

- a) Pädev asutus teavitab ametit viivitamata kõikidest määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade rakendamisega seotud olulistest probleemidest.
- b) Pädev asutus esitab ametile kõikides talle laekunud lennuohutust mõjutavate juhtumite ettekannetes sisalduva, ohutuse seisukohalt olulise teabe.

ADR.AR.A.030. Viivitamatu reageerimine ohutusprobleemile**▼M4**

- a) Pädev asutus rakendab vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 376/2014 ⁽¹⁾ ohutusteabe nõuetekohase kogumise, analüüsimise ja levitamise süsteemi.

▼B

- b) Amet rakendab süsteemi talle saabunud asjakohase ohutusteabe nõuetekohaseks analüüsimiseks ning edastab viivitamata liikmesriikidele ja komisjonile kogu teabe, sealhulgas soovitude ja võetavate parandusmeetmetega seotud teabe, mida neil on vaja selleks, et aegsasti reageerida määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjadega hõlmatud lennukäitajate, lennukäitajate ning perroomiteenuste osutajatega seotud ohutusprobleemidele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 376/2014, mis käsitleb tsiviillennunduses toimunud juhtumitest teatamist ning juhtumite analüüsi ja järeleand, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 996/2010 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/42/EÜ ja komisjoni määrused (EÜ) nr 1321/2007 ja (EÜ) nr 1330/2007 (ELT L 122, 24.4.2014, lk 18).

▼B

- c) Alapunktides a ja b osutatud teabe saamisel võtab pädev asutus nõuetekohased meetmed ohutusprobleemi lahendamiseks, sealhulgas annab välja punkti ADR.AR.A.040 kohased ohutusettekirjutused.

▼M4

- d) Alapunkti c alusel võetavatest meetmetest teatatakse viivitamata kõikidele lennukäitajatele või perroomiteenuste osutamise eest vastutavatele organisatsioonidele, kes vastavalt määrusele (EL) 2018/1139 ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele ja rakendusaktidele peavad neid järgima. Pädev asutus teeb meetmed teatavaks ka ametile ning ühise tegutsemise vajaduse tekkimise korral teistele asjaomastele liikmesriikidele.

- e) Perroomiteenuste osutamise eest vastutavale organisatsioonile teatatud meetmetest tuleb teavitada ka selle lennukäitajat, kus asjaomast teenust osutatakse.

▼B**ADR.AR.A.040. Ohutusettekirjutused**

- a) Kui pädev asutus on teinud kindlaks viivitamatut reageerimist nõudva ohuolukorra olemasolu, annab ta välja ohutusettekirjutused, milles nõutakse vastavuse tõendamist ameti kehtestatud mis tahes muudetud või täiendavatele sertifitseerimistingimustele, mida pädev asutus peab vajalikuks.

- b) Ohutusettekirjutus edastatakse vajaduse korral asjaomastele lennukäitajatele või perroomiteenuste osutajatele ning see sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- (1) ohuolukorra kirjeldus;
- (2) ohustatud konstruktsiooni, seadme või tegevuse nimetus/kirjeldus;
- (3) vajalikud meetmed ja nende põhjendus, sh muudetud või täiendavad sertifitseerimistingimused, mida tuleb täita;
- (4) vajalike meetmete rakendamise tähtaeg;
- (5) jõustumise kuupäev.

- c) Pädev asutus edastab ametile ohutusettekirjutuse koopia.

- d) Pädev asutus kontrollib lennukäitajate ning perroomiteenuste osutajate kohaldatavate ohutusettekirjutuste täitmist.

▼M4

- e) Perroomiteenuste osutamise eest vastutavale organisatsioonile teatatud ohutusettekirjutustest tuleb teavitada ka selle lennukäitajat, kus asjaomast teenust osutatakse.

▼B**B-ALAJAGU – JUHTIMINE (ADR.AR.B)****ADR.AR.B.005. Juhtimissüsteem**

- a) Pädev asutus kehtestab juhtimissüsteemi ja haldab juhtimissüsteemi, mis hõlmab vähemalt järgmist:

- (1) dokumenteeritud põhimõtted ja menetlused, milles kirjeldatakse juhtimissüsteemi tegevust, vahendeid ja meetodeid, et saavutada kooskõla määrusega (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjadega. Protseduurid peavad olema ajakohased ja neid peab kasutama pädevas asutuses peamiste alusdokumentidena kõikide seonduvate ülesannete täitmisel;

▼B

- (2) piisav arv töötajaid (koos lennuvälja inspektoritega) ülesannete ja kohustuste täitmiseks. Töötajad peavad olema neile määratud ülesannete täitmiseks kvalifitseeritud ning jätkuva pädevuse tagamiseks vajalike teadmiste, kogemuste, alg- ja täiendkoolitusega ning töökohal saadud väljaõppega. Kõikide seotud ülesannete nõuetekohase täitmise tagamiseks tuleb kehtestada planeerimissüsteem vajalike töötajate kaasamiseks;
 - (3) nõuetekohased töövahendid ja kontoriruumid ettenähtud ülesannete täitmiseks;
 - (4) ametlikud menetlused, millega jälgitakse juhtimissüsteemi vastavust asjaomastele nõuetele ning protseduuride asjakohasust, mis muu hulgas hõlmab siseauditi korra ja ohutusriskide juhtimise korra väljatöötamist.
- b) Pädev asutus määrab juhtimissüsteemi iga tegevusvaldkonna jaoks ühe või mitu isikut, kes vastutavad üldiselt asjakohas(t)e ülesande/ülesannete juhtimise eest.

▼M4

- c) Pädev asutus kehtestab protseduurid, et osaleda kogu vajaliku teabe ja abi vastastikuselt vahetamises teiste asjaomaste pädevate asutustega, sealhulgas teabe vahetamises selliste persooniteenuste osutamise eest vastutavate organisatsioonide üle teostatud järelevalve käigus avastatud mis tahes puuduste, nende kõrvaldamiseks võetud järelemeetmete ja järelevalve tulemusel võetud täitemeetmete kohta, mis on registreeritud rohkem kui ühes liikmesriigis.

▼B**ADR.AR.B.010. Ülesannete andmine kvalifitseeritud üksustele**

- a) Liikmesriik võib määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjadega hõlmatud isikute või organisatsioonide esmase sertifitseerimise või pideva järelevalvega seotud ülesandeid anda ainult kvalifitseeritud üksustele. Ülesannete määramisel tagab pädev asutus, et ta on teinud järgmist:

- (1) välja töötanud süsteemi, millega antakse nii esmane kui ka jooksev hinnang selle kohta, kas kvalifitseeritud üksus vastab määruse (EÜ) nr 216/2008 V lisa nõuetele.

Süsteem ja hindamistulemused dokumenteeritakse;

- (2) sõlminud kvalifitseeritud üksusega mõlema poole asjakohasel juhtimistasandil heaks kiidetud dokumenteeritud kokkuleppe, milles on selgelt sätestatud järgmine:

- i) täidetavad ülesanded;
- ii) esitatavad deklaratsioonid, aruanded ja dokumendid;
- iii) asjaomaste ülesannete täitmise tehnilised tingimused;
- iv) täidetavate ülesannetega seotud vastutus ning
- v) ülesannete täitmise käigus saadud teabe kaitse.

- b) Pädev asutus tagab, et punkti ADR.AR.B.005 alapunkti a alapunktiga 4 ettenähtud siseauditi kord ja ohutusriskide juhtimise kord hõlmab kõiki tema nimel täidetavaid sertifitseerimis- ja pideva järelevalve ülesandeid.

▼B**ADR.AR.B.015. Juhtimissüsteemi muudatused**

- a) Pädeval asutusel peab olema süsteem selliste muudatuste kindlakstegemiseks, mis mõjutavad tema suutlikkust täita määruses (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjades määratud ülesandeid ja kohustusi. See süsteem peab võimaldama tal vajaduse korral võtta meetmeid juhtimissüsteemi sobivuse ja tõhususe säilitamiseks.
- b) Tõhusa rakendamise tagamiseks ajakohastab pädev asutus õigeaegselt oma juhtimissüsteemi määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade muudatuste kohaselt.
- c) Pädev asutus teatab ametile muudatused, mis mõjutavad tema suutlikkust täita määruses (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjades määratud ülesandeid ja kohustusi.

ADR.AR.B.020. Andmete säilitamine

- a) Pädev asutus võtab kasutusele andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab järgmiste andmete nõuetekohast säilitamist, usaldusväärset jälgitavust ja neile juurdepääsu:

- (1) juhtimissüsteemi dokumenteeritud põhimõtted ja menetlused;
- (2) töötajate koolitus, kvalifikatsioon ja volitused;
- (3) kvalifitseeritud üksustele antud ülesanded, mis hõlmavad punkti ADR.AR.B.010 kohaselt nõutavaid elemente, ning ülesannete üksikasjalik kirjeldus;
- (4) lennuväljade ja lennuvälja käitajate sertifitseerimise protseduurid ja pidev järelevalve;
- (5) perrooniteenuste osutajate deklareerimise protseduurid ja pidev järelevalve;
- (6) samaväärse ohutustasemega juhtumite ja sertifitseerimise aluste eritingimuste dokumendid ning kõik kõrvalekallete lubamise dokumendid (DAAD);
- (7) lennuvälja käitajate ning perrooniteenuste osutajate kavandatud nõuete täitmise alternatiivsete meetodite hindamine ja ametile teatavakstegemine ning pädeva asutuse enda kasutatavate nõuete täitmise alternatiivsete meetodite hindamine;
- (8) puudused, parandusmeetmed ja meetmete lõpuleviimise kuupäev ning märkused;
- (9) võetud täitemeetmed;
- (10) ohutusteabega seotud meetmed ja järelmeetmed ning

▼M4

- (11) paindlikkussätete kasutamine vastavalt määruse (EL) 2018/1139 artiklile 71.

▼B

- b) Pädev asutus säilitab kõikide väljaantud sertifikaatide ja laekunud deklaratsioonide loetelu.
- c) Lennuvälja ja lennuvälja käitaja sertifitseerimise ning perrooniteenuste osutaja deklaratsiooniga seonduvaid dokumente säilitatakse vastavalt kas sertifikaadi või deklaratsiooni kehtivusaja jooksul.

▼B

- d) Alapunkti a alapunktidega 1–3 ja 7–11 seonduvaid dokumente säilitatakse asjaomaste andmekaitse õigusaktide kohaselt vähemalt viis aastat.

C ALAJAGU – JÄRELEVALVE, SERTIFITSEERIMINE JA JÕUSTAMINE (ADR.AR.C)

ADR.AR.C.005. Järelevalve

- a) Pädev asutus kontrollib järgmist:

- (1) vastavus lennuväljade ja lennuvälja käitajate suhtes kohaldatavatele sertifitseerimise alustele ja kõikidele nõuetele enne heakskiidu või sertifikaadi väljaandmist;

▼M4

- (2) jätkuv vastavus lennuväljade ja lennuvälja käitajate või perroomiteenuste osutamise eest vastutavate organisatsioonide suhtes kohaldatavatele sertifitseerimisalustele ja nõuetele ning;

▼B

- (3) asjakohaste ohutusmeetmete rakendamine, mis on kindlaks määratud punkti ADR.AR.A.030 alapunktides c ja d.

- b) Nimetatud kontrolli suhtes kohaldatakse järgmist:

- (1) selle teostamist toetavad dokumendid, mis on ette nähtud ohutusjärelevalve eest vastutavate töötajate juhendamiseks nende tööülesannete täitmisel;

- (2) asjaomastele lennuvälja käitajatele või perroomiteenuste osutajatele antakse teavet ohutusjärelevalve tulemuste kohta;

- (3) see põhineb audititel ja inspekteerimistel, sealhulgas vajaduse korral etteatamiseta inspekteerimistel ning

- (4) kontrolli käigus saab pädev asutus vajalikud tõendid juhuks, kui on vaja võtta täiendavaid meetmeid, sealhulgas punkti ADR.AR.C.055 kohaseid meetmeid.

- c) Järelevalve ulatus määratakse kindlaks varasema järelevalvetegevuse ning tuvastatud ohutusprioriteetide alusel.

- d) Pädev asutus kogub ja töötleb mis tahes teavet, mida peetakse vajalikuks järelevalve, sealhulgas vajaduse korral etteteatamiseta inspekteerimiste jaoks.

- e) Pädev asutus võib oma järelevalvevolituste raames kehtestada eelneva heakskiidu nõude lennuvälja käitaja poolt punkti ADR.OPS.B.075 kohaselt jälgitava tel aladel täheldatud mis tahes takistuste püstitamise, arendus- ja muu tegevuse suhtes, mis võib mõjutada ohutust või ohustada lennuvälja käitamist.

ADR.AR.C.010. Järelevalveprogramm

▼M4

- a) Pädev asutus teeb iga lennuvälja käitaja ja perroomiteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni puhul järgmist:

▼B

- (1) kehtestab punktis ADR.AR.C.005 ette nähtud järelevalvetegevust hõlmava järelevalveprogrammi ja haldab seda;

- (2) kehtestab asjakohase kuni 48-kuulise järelevalve planeerimistsükli.

- b) Järelevalveprogramm sisaldab iga järelevalve planeerimistsükli auditeid ja inspekteerimisi, sealhulgas vajaduse korral etteteatamiseta inspekteerimisi.

▼M4

- c) Järelevalveprogramm ja planeerimistsükkel kajastavad lennuvälja käitaja või perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni ohutusalast tegevust ja lennuvälja riskitaset.

▼B

- d) Järelevalveprogramm sisaldab auditite ja inspekteerimise tähtaegu ning auditite ja inspekteerimise toimumise kuupäevi.

ADR.AR.C.015. Sertifitseerimismenetluse algatamine

- a) Sertifikaadi esmase väljaandmise taotluse saamisel hindab pädev asutus taotlust ja kontrollib vastavust kohaldatavatele nõuetele.
- b) Olemasoleva lennuvälja korral määrab pädev asutus tingimused, mille kohaselt lennuvälja käitaja võib sertifitseerimise ajal tegutseda, välja arvatud juhul, kui pädev asutus leiab, et lennuvälja tegevus tuleb peatada. Pädev asutus teatab lennuvälja käitajale sertifitseerimismenetluse eeldatava ajakava ja sooritab sertifitseerimise lühima mõistliku aja jooksul.
- c) Pädev asutus kehtestab punkti ADR.AR.C.020 kohased sertifitseerimise alused ja teatab need taotlejale.

ADR.AR.C.020. Sertifitseerimise alused

Pädev asutus kehtestab ja teatab taotlejale sertifitseerimise alused, mis koosnevad järgmisest:

- a) ameti väljaantud sertifitseerimistingimused, mida pädev asutus peab lennuvälja planeeringu ja käitamise tüübi puhul kohaldatavaks ja mis jõustuvad sertifikaadi jõustumise kuupäeval, välja arvatud juhul, kui:
 - (1) taotleja nõustub täitma hiljem jõustuvaid muudatusi või
 - (2) pädev asutus leiab, et selliste hiljem jõustuvate muudatuste järgimine on vajalik;
- b) mis tahes säte, mille samaväärset ohutustaset on taotleja tõendanud ja mille pädev asutus on heaks kiitnud;
- c) punkti ADR.AR.C.025 kohane mis tahes eritingimus, mida pädev asutus peab vajalikuks sertifitseerimise alusesse lisada.

ADR.AR.C.025. Eritingimused

- a) Pädev asutus näeb lennuväljale ette konkreetsed üksikasjalikud tehnilised nõuded ehk eritingimused, kui punkti ADR.AR.C.020 alapunktis a esitatud ameti väljaantud sertifitseerimistingimused ei ole määruse (EÜ) nr 216/2008 Va lisas sätestatud oluliste nõuete täitmise tagamiseks piisavad või sobivad järgmistel põhjustel:
 - (1) sertifitseerimistingimusi ei ole võimalik täita lennuvälja asukohaga seonduvate füüsiliste, topograafiliste või muude samalaadsete piirangute tõttu;
 - (2) lennuvälja planeeringus on uudseid või ebatavalisi elemente või
 - (3) selliste lennuväljade või muude, samalaadse planeeringuga lennuväljade käitamisel on selgunud, et ohutus ei pruugi olla tagatud.

▼B

- b) Eritingimused sisaldavad selliseid tehnilisi nõudeid, sealhulgas täitmisele kuuluvaid piiranguid või menetlusi, mida pädev asutus peab määruse (EÜ) nr 216/2008 Va lisas sätestatud olulistele nõuetele vastavuse tagamisel vajalikuks.

ADR.AR.C.035. Sertifikaatide väljaandmine

- a) Pädev asutus võib enne sertifikaadi väljaandmist nõuda selliste inspekteerimiste, katsete, ohutushindamiste või toimingute tegemist, mida ta peab vajalikuks.
- b) Pädev asutus annab välja kas:
- (1) ühe lennuvälja sertifikaadi või
 - (2) kaks eraldi sertifikaati, millest üks on lennuväljale ja teine lennuvälja käitajale.
- c) Pädev asutus annab välja alapunktis b ette nähtud sertifikaadi(d), kui lennuvälja käitaja on tõendanud pädevale asutusele vastuvõetaval viisil vastavust punktide ADR.OR.B.025 ja ADR.OR.E.005 nõuetele.
- d) Sertifikaat hõlmab lennuvälja sertifitseerimise aluseid, lennuvälja käsiraamatut ja vajaduse korral pädeva asutuse ning kõiki kõrvalekallete lubamise dokumendiga (DAAD) sätestatud mis tahes muid käitamistingimusi ja -piiranguid.
- e) Sertifikaat antakse välja määramata ajaks. Lennuvälja käitaja õigused ja sertifikaadi kohaselt lubatud toimingute ulatus määratakse kindlaks sertifikaadile lisatud tingimustes.
- f) Kui vastutusvaldkonnad määratakse muudele asjaomastele organisatsioonidele, tuleks need sõnaselgelt nimetada ja loetleda.
- g) Muude kui esimese astme ja enne sertifitseerimise kuupäeva kõrvaldamata puuduste korral tuleb teha ohutushindamine ja vajaduse korral nende risk maandada ning pädev asutus kiidab heaks puuduste kõrvaldamise parandusmeetmete kava.
- h) Selleks et lennuvälja käitaja saaks teha punkti ADR.OR.B.040 alapunkti d kohaselt muudatusi pädeva asutuse eelneva heakskiiduta, kiidab pädev asutus heaks menetluse, millega määratakse kindlaks kõnealuste muudatuste ulatus ning kirjeldatakse muudatuste haldamist ja neist teatamist.

▼M4**ADR.AR.C.040. Muudatused – lennuvälja käitaja****▼B**

- a) Punkti ADR.OR.B.40 kohase eelnevat heakskiitu eeldava muudatuse taotluse saamisel hindab pädev asutus taotlust ja vajaduse korral teatab lennuvälja käitajale järgmist:
- (1) kavandatava muudatuse suhtes kohaldatavad ameti kehtestatud sertifitseerimistingimused, mis kehtivad taotluse esitamise kuupäeval, välja arvatud juhul, kui:
 - a) taotleja nõustub täitma hiljem jõustuvaid muudatusi või
 - b) pädev asutus leiab, et selliste hiljem jõustuvate muudatuste järgimine on vajalik;
 - (2) ameti väljaantud mis tahes muud sertifitseerimistingimused, mida amet peab kavandatava muudatusega otseselt seotuteks;
 - (3) pädeva asutuse poolt vajalikuks peetav mis tahes eritingimus ning eritingimuste muudatus, mille pädev asutus on punkti ADR.AR.C.025 kohaselt ette näinud;
 - (4) muudetud sertifitseerimise alused, kui kavandatud muudatus neid mõjutab.

▼B

- b) Pädev asutus kiidab muudatuse heaks, kui lennukäitaja on tõendanud pädevale asutusele vastuvõetaval viisil vastavust punkti ADR.OR.B.040 ja vajaduse korral punkti ADR.OR.E.005 nõuetele.
- c) Kui heakskiidetud muudatus mõjutab sertifikaadi tingimusi, peab pädev asutus neid muutma.
- d) Pädev asutus kiidab heaks tingimused, mille kohaselt lennukäitaja tegutseb muudatuste tegemise ajal.
- e) Ilma et see mõjutaks täiendavaid täitemeeteid, kaalub pädev asutus vajadust sertifikaat peatada, see kehtetuks tunnistada või seada sellele piirangud, kui lennukäitaja rakendab eelnevat heakskiitu nõudvaid muudatusi, ilma et pädev asutus oleks need alapunkti a kohaselt heaks kiitnud.
- f) Selliste muudatuste puhul, mis eelnevat heakskiitu ei nõua, hindab pädev asutus lennukäitaja poolt punkti ADR.OR.B.040 alapunkti d kohaselt esitatud teatistes sisalduvat teavet, et kontrollida tema asjakohast juhtimist ning kontrollida tema vastavust sertifitseerimistingimustele ja muudele muudatuse korral kohaldatavatele asjakohastele nõuetele. Nõuete täitmata jätmise korral teeb pädev asutus järgmist:
 - (1) teatab lennukäitajale nõuete täitmatajätmisest ja nõuab täiendavate muudatuste tegemist ning
 - (2) esimese või teise astme puuduste korral järgib punkti ADR.AR.C.055 sätteid.

▼M4**ADR.AR.C.050. Perrooniteenuste osutamise eest vastutavate organisatsioonide deklaratsioon ja muudatustest teatamine**

- a) Kui perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon, kes kavatseb osutada lennukäitajal perrooniteenuseid, esitab pädevale asutusele deklaratsiooni või teatise deklaratsioonis sisalduva teabe muutmise kohta, kinnitab pädev asutus deklaratsiooni või muudatust käsitleva teatise kättesaamist ning kontrollib, kas asjaomane deklaratsioon või teatis sisaldab kogu III lisa (ADR.OR-osa) kohaselt nõutavat teavet.
- b) Kui deklaratsioon või muudatust käsitlev teatis ei sisalda kogu III lisa punkti ADR.OR.F.005 kohaselt nõutavat teavet või sisaldab teavet, mis ei vasta kohaldatavatele nõuetele, teatab pädev asutus perrooniteenuste osutamise eest vastutavale organisatsioonile ja asjaomase teenuse osutamisega seotud lennukäitajale nõuete täitmatajätmisest ning nõuab täiendavat teavet. Vajaduse korral kontrollib pädev asutus organisatsiooni. Kui nõuete täitmatajätmise leiab kinnitust, võtab pädev asutus käesoleva lisa punktis ADR.AR.C.055 kindlaksmääratud meetmed.
- c) Pädev asutus peab registrit deklaratsioonidest ja muudatusi käsitlevatest teatistest, mille on esitanud tema järelevalve alla kuuluvad perrooniteenuste osutamise eest vastutavad organisatsioonid.

▼B**ADR.AR.C.055. Puudused, märkused, parandus- ja täitemeetmed**

- a) Punkti ADR.AR.C.005 alapunkti a kohast järelevalvet tegeval pädeval asutusel peab olema puuduste ohutustähtsuse analüüsivõime süsteem.
- b) Pädev asutus väljastab esimese astme puuduse teatise, kui tuvastatakse lennukäitaja sertifitseerimise aluste, määruses (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjades sätestatud kohaldatavate nõuete, lennukäitajate või perrooniteenuste osutajate protseduuride ja käsiraamatute või sertifikaadi tingimuste või sertifikaadi või deklaratsiooni sisu oluline rikkumine, mis vähendab ohutustaset või kahjustab tõsiselt lennuohutust.

▼B

Esimese astme puudused hõlmavad muu hulgas järgmist:

- (1) organisatsioon ei taga pädevale asutusele pärast kaht kirjalikku taotlust punktis ADR.OR.C.015 kindlaks määratud juurdepääsu lennuvälja ja lennuvälja käitajate või perroomiteenuste osutajate ruumide külastamiseks tavalisel tööajal;
 - (2) organisatsioon on sertifikaadi saanud või selle kehtivust pikendanud esitatud kirjalike tõendite võltsimise teel;
 - (3) on tõendeid sertifikaadi väärkasutuse kohta ning
 - (4) puudub vastutav juht.
- c) Pädev asutus väljastab teise astme puuduse teatise, kui tuvastatakse lennuvälja sertifitseerimise aluste, määruses (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjades sätestatud kohaldatavate nõuete, lennuvälja käitajate või perroomiteenuste osutajate protseduuride ja käsiraamatute või sertifikaadi tingimuste või sertifikaadi või deklaratsiooni sisu oluline rikkumine, mis võib ohutust vähendada või seda potentsiaalselt ohustada.
- d) Kui järelevalve käigus või muul viisil leitakse puudus, teatab pädev asutus nimetatud puudusest kirjalikult lennuvälja käitajale või perroomiteenuste osutajale ning nõuab kindlakstehtud rikkumis(t)e kõrvaldamiseks parandusmeetmete võtmist, ilma et see mõjutaks määrusega (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjadega ette nähtud lisameetmeid.
- (1) Esimese astme puuduse korral võtab pädev asutus viivitamata asjakohased meetmed tegevuse keelamiseks või piiramiseks; vajaduse korral võtab pädev asutus olenevalt puuduse ulatusest meetmed sertifikaadi kehtetuks tunnistamiseks või deklaratsiooni registrist kustutamiseks või sertifikaadi või deklaratsiooni kehtivuse täielikuks või osaliseks piiramiseks või peatamiseks, kuni lennuvälja käitaja või perroomiteenuste osutaja on võtnud sobivad parandusmeetmed.
 - (2) Teise astme puuduse korral teeb pädev asutus järgmist:
 - a) annab lennuvälja käitajale või perroomiteenuste osutajale parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis lisatakse puuduse laadiga kooskõlas olevale tegevuskavale ning
 - b) hindab lennuvälja käitaja või perroomiteenuste osutaja pakutud parandusmeetmete kava ja selle rakendamise korda ning kinnitab need, kui need on hinnangu kohaselt asjaomas(t)e rikkumis(t)e parandamiseks piisavad.
 - (3) Kui lennuvälja käitaja või perroomiteenuste osutaja ei esita vastuvõetavat parandusmeetmete kava või ei suuda parandusmeetmeid pädeva asutuse kinnitatud või pikendatud tähtaja jooksul rakendada, tunnistatakse puudus esimese astme puuduseks ning võetakse meetmed alapunkti d alapunkti 1 sätete kohaselt.
 - (4) Pädev asutus registreerib kõik tuvastatud puudused ning vajaduse korral tema kohaldatud täite- ja parandusmeetmed ning puudustega seotud meetmete lõpuleviimise ajad.

▼ B

- e) Juhtumite korral, mis ei vaja nimetamist esimese või teise astme puuduseks, võib pädev asutus väljastada tähelepanekuid.

▼ M4

- f) Pädev asutus teatab kõikidest perroomiteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni kohta tehtud tähelepanekutest või perroomiteenuste osutamise eest vastutavale organisatsioonile esitatud tähelepanekutest selle lennuvälja käitaja pädevale asutusele, kus asjaomast teenust osutatakse.

▼B*III LISA***▼M4****Nõuded organisatsioonidele (ADR.OR-osa)****▼B****A-ALAJAGU – ÜLDNÕUDED (ADR.OR.A)****ADR.OR.A.005. Reguleerimisala**

Käesolevas lisas kehtestatakse nõuded järgmistele isikutele:

- a) lennuvälja käitaja, kelle puhul kohaldatakse määrust (EÜ) nr 216/2008 sertifitseerimise, juhtimise, käsiraamatute ja muude ülesannete valdkonnas;
- b) perrooniteenuste osutajad.

ADR.OR.A.010. Pädev asutus

Käesoleva osa tähenduses on pädev asutus lennuvälja asukoha liikmesriigi määratud pädev asutus.

ADR.OR.A.015. Nõuete täitmise meetodid

- a) Määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade täitmiseks võib lennuvälja käitaja või perrooniteenuste osutaja kasutada lisaks ameti heakskiidetud nõuete täitmise meetoditele ka nõuete täitmise alternatiivseid meetodeid.
- b) Kui lennuvälja käitaja või perrooniteenuste osutaja soovib määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade täitmiseks kasutada ameti kehtestatud nõuete täitmise aktspteeritud meetodist erinevat, alternatiivset meetodit, peab ta enne selle rakendamist esitama pädevale asutusele nõuete täitmise alternatiivse meetodi üksikasjaliku kirjelduse. Kirjeldus peab sisaldama kõiki asjaomaste käsiraamatute ja protseduuride muudatusi ning rakenduseeskirjade täitmist tõendavat hinnangut.

Lennuvälja käitaja või perrooniteenuste osutaja võib eespool nimetatud nõuete täitmise alternatiivseid meetodeid rakendada pärast pädeva asutuse eelnevat heakskiitu ning punkti ADR.AR.A.015 alapunkti d kohase teatise saamist.

- c) Kui lennuvälja käitaja ise perrooniteenuseid ei osuta, tohib nende osutaja kasutada nõuete täitmise alternatiivseid meetodeid alapunktide a ja b kohaselt vastava lennuvälja käitaja eelneva loa alusel.

▼M4**B-ALAJAGU – SERTIFITSEERIMINE – LENNUVÄLJAD JA LENNUVÄLJA KÄITAJAD (ADR.OR.B)****▼B****ADR.OR.B.005. Lennuväljade ja lennuvälja käitajate sertifitseerimiskohustused**

Enne lennuvälja käitamist või käesoleva määruse artikli 5 kohase erandi tühistamise korral peab lennuvälja käitaja hankima pädeva asutuse väljaantud asjakohase(d) sertifikaadi(d).

ADR.OR.B.015. Sertifikaadi taotlemine

- a) Sertifikaadi taotlus esitatakse pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Taotleja esitab pädevale asutusele järgmised andmed:

- (1) nimi, ärinimi, aadress ja postiaadress;

▼B

(2) teave ja andmed järgmise kohta:

i) lennuvälja asukoht;

▼M3

ii) lennuvälja lennutegevuse liik ja seotud õhuruum ning

▼B

iii) lennuvälja planeering ja rajatised ameti kehtestatud sertifitseerimistingimuste kohaselt;

(3) mis tahes kavandatavad kõrvalekalded ameti kehtestatud kohaldatavatest sertifitseerimistingimustest;

(4) dokumendid, mis tõendavad, kuidas kavatakse täita määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjadega kehtestatud nõudeid. Need dokumendid peavad sisaldama eelnevat heakskiitu mittenõudvate muudatuste haldamise ja pädevale asutusele teatamise korda, mis on lennuvälja käsiraamatus; selle korra hilisemad muudatused vajavad pädeva asutuse eelnevat heakskiitu;

(5) tõendid, et on piisavalt ressursse, et käitada lennuvälja kohaldatavate nõuete kohaselt;

(6) dokumenteeritud tõendid taotleja ja lennuvälja omaniku ja/või maaomaniku suhte kohta;

(7) punkti ADR.OR.D.015 kohase vastutava juhi ning muude isikute nimi/-nimed ja asjakohane teave;

(8) punkti ADR.OR.E.005 kohase lennuvälja käsiraamatu koopia.

c) Kui pädev asutus peab seda vastuvõetavaks, võib alapunktides 7 ja 8 nimetatud teabe esitada pädeva asutuse kindlaksmääratud hilisemas etapis, kuid enne sertifikaadi väljaandmist.

ADR.OR.B.025. Nõuetele vastavuse tõendamine

a) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:

(1) sooritab ja dokumenteerib kõik vajalikud toimingud, inspekteerimised, katsed, ohutushindamised või ülesanded ning tõendab pädevale asutusele järgmist:

i) vastavus teatatud sertifitseerimise alustele, muudatuse suhtes kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele, mis tahes ohutustekirjutustele (vajaduse korral) ning määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade suhtes kohaldavatele nõuetele;

ii) lennuvälja, selle takistuste piirangu- ja kaitsepindade ning lennuväljaga seonduvate muude alade omadused ja iseärasused ei ohusta käitamist ning

▼M3

iii) lennuvälja lennuprotseduurid ja nende vastavad muudatused on kehtestatud vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2017/373 ⁽¹⁾.

▼B

(2) esitab pädevale asutusele nõuetele vastavuse tõendamise viisi;

(3) kinnitab pädevale asutusele, et ta vastab alapunkti a alapunkti 1 nõuetele.

⁽¹⁾ Komisjoni 1. märtsi 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/373, millega sätestatakse lennuliikluse korraldamise teenuste ja aeronavigatsiooniteenuste osutajate ning muude lennuliikluse korraldamise võrgustiku funktsioonide suhtes ja kõigi nende järelevalve suhtes kohaldatavad ühisnõuded ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 482/2008, rakendusmäärused (EL) nr 1034/2011, (EL) nr 1035/2011 ja (EL) 2016/1377 ning muudetakse määrust (EL) nr 677/2011 (ELT L 62, 8.3.2017, lk 1).

▼B

- b) Lennuvälja käitaja hoiab asjakohast projekteerimisteavet, sealhulgas jooniseid, inspekteerimiste, katsete ja muude toimingute asjakohaseid aruandeid pädevale asutusele kättesaadavana punkti ADR.OR.D.035 kohaselt ja esitab need nõudmise korral pädevale asutusele.

ADR.OR.B.030. Sertifikaadi tingimused ja sertifikaadi omaniku õigused

Lennuvälja käitaja järgib sertifikaadile lisatud tingimustes kindlaks määratud reguleerimisala ja õigusi.

ADR.OR.B.035. Sertifikaadi kehtivuse kestvus

- a) Sertifikaat on kehtiv, kuni:

- (1) lennuvälja käitaja vastab määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade asjakohastele nõuetele ning lennuväli vastab sertifitseerimise alusele, võttes arvesse punkti ADR.OR.C.020 kohaseid puuduste menetlemise sätteid;
- (2) pädevale asutusele on tagatud punkti ADR.OR.C.015 kohane juurdepääs lennuvälja käitajaorganisatsioonile, et kontrollida jätkuvat vastavust määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade asjakohastele nõuetele;
- (3) sertifikaadist ei ole loobunud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud.

- b) Kui sertifikaat tunnistatakse kehtetuks või sellest loobutakse, tagastatakse sertifikaat viivitamata pädevale asutusele.

▼M4**▼B****ADR.OR.B.040. Muudatused**

- a) Mis tahes muudatuse, mis mõjutab

- (1) sertifikaadi tingimusi, selle sertifitseerimise aluseid ja ohutuse seisukohast olulisi lennuväljaseadmeid või
- (2) oluliselt punkti ADR.OR.D.005 alapunkti b kohase lennuvälja käitaja juhtimissüsteemi elemente,

peab pädev asutus olema eelnevalt heaks kiitnud.

- b) Lennuvälja käitaja peab heakskiidu taotlemiseks ja selle saamiseks esitama pädevale asutusele kõik muudatused, mis määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade kohaselt tuleb eelnevalt heaks kiita.
- c) Alapunktide a või b kohase muudatuse taotlus tuleb esitada enne muudatuse tegemist, et pädeval asutusel oleks võimalik kontrollida määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade jätkuvat järgimist ning vajaduse korral muuta käitaja sertifikaati ja sellele lisatud asjaomaseid sertifitseerimistingimusi.

Muudatused tehakse alles pärast seda, kui pädev asutus on andnud punkti ADR.AR.C.040 kohase ametliku heakskiidu.

Muudatuste tegemise ajal tegutseb lennuvälja käitaja pädeva asutuse heakskiidetud tingimusi järgides.

▼B

- d) Muudatusi, mis ei nõua eelnevat heakskiitu, hallatakse ja neist teatatakse pädevale asutusele, järgides pädeva asutuse poolt punkti ADR.AR.C.035 alapunkti h kohaselt kinnitatud menetlust.
- e) Alapunkti f ja punkti ADR.OR.E.005 kohaselt esitab lennuvälja käitaja pädevale asutusele asjakohased dokumendid.
- f) Punkti ADR.OR.D.005 kohase juhtimissüsteemi osana peab lennuvälja, selle käitamise, organisatsiooni või juhtimissüsteemi muudatusi kavandav lennuvälja käitaja tegema järgmist:
 - (1) kindlaks määrama asjaomaste isikute vastastikused suhted ning nende organisatsioonidega koostöös kavandama ja sooritama ohutushindamise;
 - (2) süstemaatiliselt kooskõlastama asjaomaste isikutega eeldused ja leevendusmeetmed;
 - (3) tagama muudatuste, sealhulgas vajalike vastassuhete üksikasjaliku hindamise ning
 - (4) tagama, et ohutushindamise toetamiseks koostatakse ja dokumenteeritakse täielikud ja kehtivad argumendid, tõendusmaterjalid ja ohutuskriteeriumid ning et muudatustega toetatakse ohutuse parandamist nii palju kui võimalik.

ADR.OR.B.050. Ameti sertifitseerimistingimuste jätkuv täitmine

Pärast ameti kehtestatud sertifitseerimistingimuste muutmist teeb lennuvälja käitaja järgmist:

- a) viib läbi analüüsi lennuväljale kohaldatavate sertifitseerimistingimuste kindlaksmääramiseks;
- b) vajaduse korral algatab punkti ADR.OR.B.040 kohase menetluse ja rakendab lennuväljal vajalikud muudatused.

▼M4**▼B****ADR.OR.B.065. Tegevuse lõpetamine**

Käitaja, kes kavatseb lennuvälja käitamise lõpetada:

- a) teatab sellest võimalikult ruttu pädevale asutusele;
- b) esitab vastava teabe asjaomasele aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajale;
- c) loovutab sertifikaadi pädevale asutusele tegevuse lõpetamise kuupäeval ning
- d) tagab, et on võetud asjakohased meetmed, millega takistada lennuvälja juhuslikku kasutamist õhusõidukite poolt, välja arvatud juhul, kui pädev asutus on heaks kiitnud lennuvälja kasutamise muuks otstarbeks.

▼M4**ADR.OR.B.070. Perrooniteenuste osutamisega seotud tegevuse lõpetamine**

Lennuvälja käitaja teeb järgmist:

- a) võtab asjakohaseid meetmeid, et tagada tegevuse lõpetamisest tulenevate ohutusriskide hindamine ja leevendamine;
- b) esitab alapunktis a osutatud meetmeid käsitleva teabe asjaomasele aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajale.

▼B**C-ALAJAGU – LENNUVÄLJA KÄITAJA TÄIENDAVALD KOHUSTUSED
(ADR.OR.C)****ADR.OR.C.005. Lennuvälja käitaja kohustused**

a) Lennuvälja käitaja vastutab lennuvälja ohutu käitamise ja hooldamise eest järgmiste dokumentide kohaselt:

- (1) määrus (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjad;
- (2) tema sertifikaadis nimetatud tingimused;
- (3) lennuvälja käsiraamatu sisu ning
- (4) lennuväljal paiknevate lennuväljaseadmete mis tahes muud käsiraamatud, kui see on asjakohane.

b) Lennuvälja käitaja tagab otseselt järgmiste teenuste osutamise või koostööstab nende osutamise vajaduse korral nende teenuste osutamise eest vastutavate üksustega:

- (1) liikluse mahule ja lennuvälja käitamise tingimustele vastavad aeronavigatsiooniteenused ning
- (2) lennuprotseduuride kavandamine ja pidev järgimine koostööstab kohaldatavate nõuetega.

c) Lennuvälja käitaja teeb pädeva asutusega koostööd, et tagada õhusõidukite ohutuse jaoks asjakohase teabe lennuvälja käsiraamatusse lisamine ja vajaduse korral kõnealuse teabe avaldamine. See teave peab sisaldama järgmist:

- (1) kohaldatavate nõuetega seotud erandid või vabastused;
- (2) sätted, mille puhul pädev asutus on samaväärse ohutustaseme sertifitseerimise aluste osana heaks kiitnud, ning
- (3) lennuvälja kasutamise eritingimused ja piirangud.

d) Kui lennuväljal tekib ohuolukord, võtab lennuvälja käitaja viivitamata kõik vajalikud meetmed tagamaks, et õhusõidukid ei kasuta lennuvälja ohustavaid osi.

ADR.OR.C.015. Juurdepääs**▼M4**

Määruse (EL) 2018/1139 ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide asjakohastele nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks tagab lennuvälja käitaja kõikidele pädeva asutuse volitatud isikutele juurdepääsu:

▼B

- a) kõikidele rajatistele, dokumentidele, teabele, andmetele, protseduuridele ja mis tahes muudele tema sertifitseeritud või deklareeritud tegevusega seotud materjalidele, olenemata sellest, kas tegevust tehakse allhanketoimingu korras või mitte;
- b) selleks et sooritada või jälgida mis tahes tegevust, inspekteerimist, katset, hindamist või toimingut, mida pädev asutus peab vajalikuks.

ADR.OR.C.020. Puudused ja parandusmeetmed**▼M4**

Puuduste kohta teate saamisel teeb lennuvälja käitaja järgmist:

▼B

- a) teeb kindlaks nõuete täitmatajätmise algpõhjuse;
- b) töötab välja parandusmeetmete kava ning
- c) tõendab parandusmeetmete rakendamist pädevale asutusele vastuvõetaval viisil punkti ADR.AR.C.055 alapunktis d sätestatud asutusega kokku lepitud aja jooksul.

▼M4**ADR.OR.C.025. Viivitamatu reageerimine ohutusprobleemile – ohutussekkirjutuste täitmine**

Lennuvälja käitaja peab rakendama mis tahes ohutusmeetmed, sealhulgas ohutussekkirjutused, mille on kehtestanud pädev asutus kooskõlas II lisa punkti ADR.AR.A.030 alapunktiga c ja punktiga ADR.AR.A.040.

▼B**ADR.OR.C.030. Vahejuhtumitest teatamine****▼M4**

a) Lennuvälja käitaja teatab pädevale asutusele ja kõikidele teistele organisatsioonidele, kelle teavitamist lennuvälja asukohariik nõuab, kõikidest õnnetustest, tõsistest intsidentidest ja vahejuhtumitest, nagu need on kindlaks määratud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 996/2010 ⁽¹⁾ ja määruses (EL) nr 376/2014.

▼B

b) Ilma et see piiraks alapunkti a kohaldamist, teatab käitaja pädevale asutusele ja lennuväljaseadmete projekteerimise eest vastutavale organisatsioonile igast rikkest, tehnilisest defektist, lubatud tehniliste piiride ületamisest, vahejuhtumist või muudest eeskirjadest asjaoludest, mis ohustasid või oleksid võinud ohustada lennuvälja ohutut käitamist, kuid mis ei põhjustanud õnnetust või tõsist intsidenti.

c) Ilma et see mõjutaks määruse (EL) nr 996/2010 ja direktiivi 2003/42/EÜ ning komisjoni määruste (EÜ) nr 1321/2007 ⁽²⁾ ja (EÜ) nr 1330/2007 ⁽³⁾ kohaldamist, esitatakse alapunktides a ja b osutatud teated pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil ning need peavad sisaldama kogu asjakohast teavet, mida lennuvälja käitaja või perrooniteenuste osutaja on olukorra kohta saanud.

▼M4

d) Lennuvälja käitaja esitab teate 72 tunni jooksul pärast teatega seotud vahejuhtumist teada saamist, välja arvatud juhul, kui seda takistavad erakorralised asjaolud.

e) Vajaduse korral koostab lennuvälja käitaja järeelmeetmete aruande, et täpsemalt kirjeldada tulevikus selliste vahejuhtumite vältimiseks kavandatavaid meetmeid, niipea kui need meetmed on kindlaks määratud. Aruanne koostatakse asjaomase liikmesriigi kehtestatud vormis ja viisil.

▼B**ADR.OR.C.040. Tulekahjude vältimine**

Lennuvälja käitaja kehtestab menetlused ja rakendab neid, et keelata:

a) suitsetamine liikluslalal, lennuvälja muudel käitamisaladel ja lennuvälja aladel, kus hoitakse kütust ja muid tuleohtlikke materjale;

b) lahtise leegi kasutamine või tuleohtlikku olukorda tekitav tegevus järgmistel aladel:

(1) lennuvälja alad, kus hoitakse kütust ja muid tuleohtlikke materjale;

(2) liiklusalad või lennuvälja muud käitamisalad, välja arvatud juhul, kui lennuvälja käitaja on selleks loa andnud.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 996/2010 tsiviilennunduses toimuvate lennuõnnetuste ja intsidentide uurimise ja ennetamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 94/56/EÜ (ELT L 295, 12.11.2010, lk 35).

⁽²⁾ ELT L 294, 13.11.2007, lk 3.

⁽³⁾ ELT L 295, 14.11.2007, lk 7.

▼B**ADR.OR.C.045. Alkoholi, psühhoaktiivsete ainete ja ravimite tarvitamine**

a) Lennuvälja käitaja kehtestab alkoholi, psühhoaktiivsete ainete ja ravimite tarbimise määra käsitleva menetluse järgmiste isikute puhul:

- (1) lennuvälja käitamise, päästetegevuse, tuletõrje ja hooldustegevusega seotud töötajad;
- (2) liikluslal või lennuvälja muudel käitamisaladel saatjata tegutsevad isikud.

b) Need menetlused sisaldavad nõudeid selle kohta, et nendel isikutel on keelatud:

- (1) tööajal alkoholi tarvitamine ning
- (2) mis tahes ülesannete täitmine järgmiste ainete mõju all:
 - i) alkohol ja mis tahes psühhoaktiivsed ained ning
 - ii) mis tahes ravimid, mis võivad pärssida võimet järgida ohutusnõudeid.

▼M4**D-ALAJAGU – JUHTIMINE – LENNUVÄLJA KÄITAJAD (ADR.OR.D)****▼B****ADR.OR.D.005. Juhtimissüsteem**

a) Lennuvälja käitaja rakendab ohutusjuhtimissüsteemi sisaldava juhtimissüsteemi ja haldab seda.

b) Juhtimissüsteem sisaldab järgmist:

- (1) selgelt kindlaksmääratud vastutuspiirid ja vastutavad isikud kogu lennuvälja käitaja organisatsioonis, sealhulgas kõrgema juhtkonna otsene ohutusala vastutus;
- (2) lennuvälja käitaja üldiste ohutusala ideede ja põhimõtete kirjeldus, mida nimetatakse ohutuspoliitikaks ja mille on allkirjastanud tegevjuht;
- (3) ametlik menetlus, millega tagatakse käitamisega seotud ohtude kindlaksmääramine;
- (4) ametlik menetlus, millega tagatakse lennuvälja käitamise ohutusriskide analüüs, hindamine ja leevendamine;
- (5) vahendid, millega kontrollitakse lennuvälja käitaja organisatsiooni ohutusalast tegevust ohutusjuhtimissüsteemi ohutusalaste tulemusnäitajate ja ohutuseesmärkide seisukohast ning valideeritakse ohutusriskide kontrollimeetmete tõhusus;
- (6) ametlik menetlus, millega tehakse järgmist:
 - i) määratakse kindlaks lennuvälja käitaja organisatsiooni, juhtimissüsteemi, lennuvälja või selle käitamise muudatused, mis võivad mõjutada kehtivaid protsesse, protseduure ja teenuseid;
 - ii) kirjeldatakse enne muudatuste rakendamist ohutustaseme tagamise korda;
 - iii) kõrvaldatakse või muudetakse ohutusriskide kontrollimeetmed, mis on muutunud käitamiskeskkonna muudatuste tõttu tarbetuks või ebatõhusaks;
- (7) ametlikud menetlused, millega vaadatakse läbi alapunktis a osutatud juhtimissüsteem, selgitatakse välja ohutusjuhtimissüsteemi puuduliku toimimise põhjused, määratakse kindlaks selle mõju käitamisele ning kõrvaldatakse need põhjused või leevendatakse neid;

▼B

- (8) ohutuskoolitusprogramm, millega tagatakse, et lennuvälja käitamisega, päästetegevuse ja tuletõrjega ning hooldus- ja juhtimistegevusega seotud töötajad on saanud ohutusjuhtimissüsteemi ülesannete täitmiseks vajaliku väljaõppe ja omavad vastavat pädevust;
 - (9) ohutusteabe edastamise ametlikud vahendid, millega tagatakse töötajate täielik teadlikkus ohutusjuhtimissüsteemi olemasolust, edastatakse ohutuse jaoks määrava tähtsusega teavet ning selgitatakse, miks konkreetsed ohutusmeetmeid võetakse ja miks ohutusmenetlusi kehtestatakse või muudetakse;
 - (10) ohutusjuhtimissüsteemi kooskõlastamine lennuvälja hädaolukorrale reageerimise kavaga; lennuvälja hädaolukorrale reageerimise kava kooskõlastamine nende organisatsioonide hädaolukorrale reageerimise kavadega, kellega ta peab lennuvälja teenuste osutamise ajal suhtlema;
 - (11) ametlik protsess, millega jälgitakse organisatsiooni vastavust asjakohastele nõuetele.
- c) Lennuvälja käitaja dokumenteerib juhtimissüsteemi kõik põhiprotsessid.
 - d) Juhtimissüsteem peab olema kooskõlas organisatsiooni suurusega ning tema toimingute laadiga, võttes arvesse asjaomaste toimingutega kaasnevaid ohte ja seonduvaid riske.
 - e) Kui lennuvälja käitajal on ka aeronavigatsiooniteenuste osutamise sertifikaat, peab ta tagama, et juhtimissüsteem hõlmab sertifikaadis nimetatud kõiki tegevusi.

▼M5**ADR.OR.D.007. Aeronavigatsiooniliste andmete ja aeronavigatsiooniteabe haldamine**

- a) Lennuvälja käitaja rakendab ja haldab oma juhtimissüsteemi osana kvaliteedijuhtimissüsteemi, mis hõlmab järgmist:
 - (1) aeronavigatsiooniliste andmetega seonduv tegevus;
 - (2) aeronavigatsiooniteabe pakkumine.
- b) Lennuvälja käitaja kehtestab oma juhtimissüsteemi osana ohutusjuhtimissüsteemi, et tagada talle edastatud, tema kogutud või muul viisil kasutatavate operatiivandmete turvalisus, tehes need operatiivandmed kättesaadavaks üksnes volitatud isikutele.
- c) Lennuvälja käitaja ohutusjuhtimissüsteemis määratakse kindlaks järgmised elemendid:
 - 1) protseduurid, mis on seotud andmeriski hindamise ja leevendamisega, julgeoleku jälgimise ja parandamisega, julgeoleku ümberhindamise ja kogemuste levitamisega;
 - 2) vahendid, mis on kavandatud julgestusega seotud puuduste avastamiseks ja töötajate teavitamiseks asjakohastest hoiatustest;
 - 3) vahendid julgestusega seotud puuduste kontrollimiseks ning parandusmeetmete ja leevendusprotseduuride kindlaksmääramiseks, et ära hoida puuduste taastekkimine.
- d) Lennuvälja käitaja tagab aeronavigatsiooniliste andmetega seoses oma töötajate julgeolekukontrolli.

▼M5

- e) Lennuvälja käitaja võtab vajalikud meetmed oma aeronavigatsiooniliste andmete kaitsmiseks küberjulgeoleku ohtude eest.

▼B**ADR.OR.D.010. Allhanked**

- a) Allhanked on kõik lennuvälja käitaja sertifitseerimistingimustes märgitud tegevusvaldkonda kuuluvad toimingud, mida teostab mõni teine asjaomaseks tegevuseks sertifitseeritud või sertifikaadi puudumise korral lennuvälja käitaja heakskiidu alusel tegutsev organisatsioon. Lennuvälja käitaja tagab, et mis tahes tegevuse osa allhankena tellimisel või ostmisel vastab tellitud või ostetud teenus, seade või süsteem kohaldatavatele nõuetele.
- b) Kui lennuvälja käitaja tellib osa oma toimingutest allhankena organisatsioonilt, mis ise ei ole selleks tegevuseks käesoleva osa kohaselt sertifitseeritud, peab allhankijast organisatsioon töötama lennuvälja käitaja heakskiidu alusel ja tema järelevalve all. Lennuvälja käitaja peab tagama pädeva asutuse juurdepääsu allhankijast organisatsioonile, et kontrollida jätkuvat vastavust kohaldatavatele nõuetele.

ADR.OR.D.015. Nõuded töötajatele

- a) Lennuvälja käitaja määrab tegevjuhi, kelle ülesanne on tagada, et kõikide toimingute rahastamine ja teostamine oleks kooskõlas kohaldatavate nõuetega. Tegevjuht vastutab tõhusa juhtimissüsteemi kehtestamise ja haldamise eest.
- b) Lennuvälja käitaja nimetab isikud, kes vastutavad järgmiste valdkondade juhtimise ja järelevalve eest:

(1) lennuvälja käitamise teenused ning

(2) lennuvälja hooldamine.

- c) Lennuvälja käitaja määrab isiku või isikute rühma, kes vastutab ohutusjuhtimissüsteemi arendamise, haldamise ja igapäevase juhtimise eest.

Need isikud tegutsevad organisatsiooni muudest juhtidest sõltumatult, neil on otsene juurdepääs tegevjuhile ja asjaomastele ohutusküsimustega tegelevatele juhtivtöötajatele ning nad alluvad tegevjuhile.

- d) Lennuvälja käitajal peab olema kavandatavateks ülesanneteks ja kohaldatavatele nõuetele vastavateks toiminguteks piisav arv pädevaid töötajaid.
- e) Lennuvälja käitaja määrab konkreetsete ülesannete ja kohustuste täitmiseks piisava arvu töötajate üle järelevalvet teostavaid isikuid, võttes arvesse organisatsiooni struktuuri ning töötajate arvu.
- f) Lennuvälja käitaja tagab, et lennuvälja käitamise, hoolduse ja juhtimisega tegelevad töötajad on saanud koolitusprogrammi kohase piisava väljaõppe.

▼M5**ADR.OR.D.017. Koolituse ja tasemekontrolli programmid**

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab lennuvälja käitamises, hooldamises ja juhtimises osalevate töötajate koolitusprogrammi, et tagada nende jätkuv pädevus ning nende teadlikkus lennuvälja käitamise seisukohast olulistest eeskirjadest ja protseduuridest ning nende funktsioonide ja ülesannete seosest lennuvälja kui terviku käitamisega.

▼ **M5**

b) Alapunktis a osutatud koolitus:

- 1) hõlmab alg-, kordus-, täiendus- ja jätkukoolitust;
- 2) on töötajate funktsioonide ja ülesannete suhtes asjakohane;
- 3) hõlmab kohaldatavaid lennuvälja käitamisprotseduure ja nõudeid ning sõidukijuhtimist.

c) Lennuvälja käitaja tagab, et mis tahes muud töötajad, sealhulgas lennuväljal teenuseid osutavate muude organisatsioonide töötajad, kellel on lubatud järelevalveta viibida lennuvälja liiklusalal ning muudel käitamisaladel, on selliseks järelevalveta viibimiseks piisavalt koolitatud ja kvalifitseeritud.

d) Alapunktis c osutatud koolitus:

- 1) hõlmab alg-, kordus-, täiendus- ja jätkukoolitust;
- 2) hõlmab kohaldatavaid lennuvälja käitamisprotseduure ja nõudeid ning sõidukijuhtimist.

e) Lennuvälja käitaja tagab, et alapunktides a ja c osutatud töötajad on vajaliku algkoolituse edukalt läbinud, enne kui neil lubatakse:

- 1) täita oma ülesandeid järelevalveta;
- 2) järelevalveta viibida lennuvälja liiklusalal ning muudel käitamisaladel.

Algkoolitus hõlmab piisava kestusega teoreetilist ja praktilist koolitust ning töötajate pädevuse hindamist pärast selle koolituse pakkumist.

f) Selleks et alapunktides a ja c osutatud töötajad saaksid jätkata oma ülesannete täitmist järelevalveta ning viibida lennuvälja liiklusalal ja muudel käitamisaladel järelevalveta ning kui käesolevas osas ja osas ADR.OPS ei ole teisiti ette nähtud, tagab lennuvälja käitaja, et need töötajad on saanud piisavalt koolitust lennuvälja käitamise seisukohast oluliste eeskirjade ja protseduuride valdkonnas ning on selleks edukalt läbinud järgmise:

- 1) korduskoolitus, mis toimub ajavahemike järel, mis ei ületa 24 kuud pärast algkoolituse läbimist. Kui selline koolitus toimub selle ajavahemiku viimase kolme kalendrikuu jooksul, hakatakse uut ajavahemikku arvestama algse ajavahemiku aegumiskuupäevast;
- 2) täienduskoolituse enne nende ülesannete täitmist järelevalveta või lennuvälja liiklusalal ning muudel käitamisaladel järelevalveta viibimise loa saamist, kui töötajad on olnud oma ülesannete täitmise juurest eemal vähemalt 3 ja kuni 12 järjestikust kuud. Kui töötajad on olnud eemal üle 12 järjestikuse kuu, läbivad nad algkoolituse vastavalt punktile c;
- 3) jätkukoolituse vastavalt vajadusele kas muutunud töökeskkonna või määratud ülesannete tõttu.

g) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab alapunktis a osutatud töötajate puhul tasemekontrolli programmi ning tagab alapunktis c osutatud töötajate puhul, et nad on tõendanud suutlikkust täita oma ülesandeid vastavalt tasemekontrolli programmile, tagamaks järgmist:

- 1) nende jätkuv pädevus;
- 2) nad on teadlikud nende funktsioonide ja ülesannete täitmiseks olulistest eeskirjadest ja protseduuridest.

▼M5

Kui selles osas ja osas ADR.OPS ei ole teisiti ette nähtud, tagab lennukäitaja, et punktides a ja c osutatud töötajad läbivad tasemekontrolli kuni 24kuiste ajavahemike järel alates ajast, mil nad läbisid algkoolituse.

h) Lennukäitaja tagab, et:

- 1) koolitust pakkuvad juhendajad ning hindamist ja tasemekontrolli teostavad hindajad on piisavalt kvalifitseeritud ja kogenud;
- 2) koolituse pakkumisel ning asjakohasel juhul tasemekontrolli tegemisel kasutatakse sobivaid ruume, vahendeid ja seadmeid.

i) Lennukäitaja kehtestab ja rakendab koolitus- ja tasemekontrolli programmi rakendamise menetlused ning teeb järgmist:

- 1) säilitab käesolevale nõudele vastavuse tõendamiseks pädevuse, koolituse ja tasemekontrolli asjakohased andmed;
- 2) teeb need andmed asjaomase töötaja taotluse korral talle kättesaadavaks;
- 3) kui isik asub tööle uue tööandja juures, teeb taotluse korral töötaja andmed kättesaadavaks tema uuele tööandjale.

▼B**ADR.OR.D.020. Nõuded vahenditele**

- a) Lennukäitaja tagab, et tema töötajatel või lennukäitajate teenuseid osutavate allhankijate töötajatel on juurdepääs sobivatele ja asjakohastele vahenditele.
- b) Lennukäitaja määrab lennukäitajal sobivad alad, kus kooskõlas tehniliste juhenditega hoiustatakse lennukäitaja kaudu veetavaid ohtlikke kaupade.

ADR.OR.D.025. Muude organisatsioonidega kooskõlastamine

Lennukäitaja teeb järgmist:

- a) tagab, et lennukäitaja juhtimissüsteem käsitleb lennukäitajate või seal teenuseid osutavate muude organisatsioonide ohutusmenetluste kooskõlastamist ja nende arvesse võtmist;
- b) tagab, et sellised organisatsioonid kehtestavad ohutusprotseduurid, et vastata määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade nõuetele ning lennukäitaja käsiraamatus sätestatud nõuetele.

ADR.OR.D.027. Ohutusprogrammid

Lennukäitaja teeb järgmist:

- a) kehtestab ohutust edendavad ja ohutusteabe vahetamise programmid ning rakendab ja juhib neid;
- b) julgustab lennukäitajate või lennukäitajate teenuseid osutavaid organisatsioone nendes programmides osalema.

ADR.OR.D.030. Ohutusteadete süsteem

- a) Lennukäitaja kehtestab lennukäitajate või seal teenuseid osutavate kõikide töötajate ja organisatsioonide kasutatava ohutusteadete süsteemi ja rakendab seda, et edendada ohutust lennukäitajal ja lennukäitaja ohutut kasutamist.

▼B

b) Kooskõlas punkti ADR.OR.D.005 alapunkti b alapunktiga 3 teeb lennuvälja käitaja järgmist:

- (1) nõuab, et alapunktis a osutatud töötajad ja organisatsioonid kasutaksid kohustuslikuks õnnetustest, tõsistest intsidentidest ja vahejuhtumitest teatamiseks ohutusteadete süsteemi;
- (2) tagab, et ohutusteadete süsteemi võib kasutada mis tahes selliste puuduste, vigade ja ohtude vabatahtlikuks teatamiseks, mis võivad mõjutada ohutust.

c) Ohutusteadete süsteem aitab kaitsta teataja isikuandmeid, soodustab vabatahtlikku teatamist ning võimaldab esitada teateid anonüümselt.

d) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:

- (1) dokumenteerib kõik esitatud teated;
- (2) vajaduse korral analüüsib ja hindab teateid, et lahendada ohutusprobleeme ja kindlaks määrata suundumusi;
- (3) tagab, et ohutusprobleemi tekkimisel osalevad selliste teadete analüüsimisel kõik lennuvälja käitavad või seal teenuseid osutavad asjaomased organisatsioonid ning et rakendatakse kõiki kindlaksmääratud parandus- ja/või ennetusmeetmeid;
- (4) vajaduse korral korraldab teate alusel uurimise ning
- (5) hoidub vastavalt nn õiglase suhtumise põhimõtetele süüdistamisest.

ADR.OR.D.035. Andmete säilitamine

a) Lennuvälja käitaja kehtestab nõuetekohase dokumenteerimissüsteemi, mis hõlmab kõiki määruse (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakenduseeskirjade raames tehtavaid toiminguid.

b) Andmete vorming sätestatakse lennuvälja käsiraamatus.

c) Andmeid säilitatakse viisil, mis tagab nende kaitse kahjustuste, muutmise ja varguse eest.

d) Andmeid säilitatakse vähemalt viis aastat, välja arvatud järgmisi andmeid:

- (1) lennuvälja sertifitseerimise aluseid, kasutatavaid nõuete täitmise alternatiivseid meetodeid ning lennuvälja või lennuvälja käitaja kehtivat sertifikaati (kehtivaid sertifikaate) säilitatakse sertifikaadi kehtivusaja jooksul;
- (2) kokkuleppeid muude organisatsioonidega säilitatakse nende kehtivusaja jooksul;
- (3) lennuväljal kasutatavate lennuväljaseadmete või -süsteemide käsiraamatuid säilitatakse nende lennuväljal kasutamise aja jooksul;
- (4) ohutushindamise aruandeid säilitatakse süsteemi, protseduuri või toimingu kasutusaja jooksul;
- (5) töötajate koolituse, pädevuse ja tervise- ning tasemekontrolli andmeid säilitatakse vajaduse korral vähemalt neli aastat pärast töötaja töösuhte lõppemist või kuni pädev asutus on auditeerinud nende töövaldkonna;

▼M5

(6) ohtude registri kehtiv versioon;

(7) juhtimisõiguse ja asjakohasel juhul keeleoskuse tunnistust säilitatakse vähemalt neli aastat pärast isiku töösuhte lõppemist või juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamist või tühistamist või kuni pädev asutus on seda tegevusvaldkonda auditeerinud;

▼M5

- (8) sõidukitele antud lube ja lennujaama käitaja sõidukite hooldusdokumente säilitatakse vähemalt neli aastat pärast sõiduki käitamise lõpetamist või kuni pädev asutus on seda valdkonda auditeerinud.

▼B

- e) Kõiki andmeid säilitatakse asjaomaste andmekaitsealaste õigusaktide kohaselt.

**E ALAJAGU – LENNUVÄLJA KÄSIRAAMAT JA DOKUMENDID
(ADR.OR.E)**

ADR.OR.E.005. Lennuvälja käsiraamat

- a) Lennuvälja käitaja koostab lennuvälja käsiraamatu ja haldab seda.
- b) Lennuvälja käsiraamatu sisu kajastab sertifitseerimise aluseid ning vajaduse korral käesolevas osas ja ADR.OPS-osas sätestatud nõudeid ning ei tohi olla vastuolus sertifikaadi tingimustega. Lennuvälja käsiraamat sisaldab kogu teavet, mida on vaja lennuvälja, selle seadmete ning selle takistuste piirangu- ja kaitsepiindade ning lennuväljaga seonduvate muude alade ohutuks kasutamiseks, käitamiseks ja hooldamiseks, või viitab sellele teabele.
- c) Lennuvälja käsiraamatu võib välja anda mitmes osas.
- d) Lennuvälja käitaja tagab, et kõikidel lennuvälja töötajatel ja kõikidel muudel organisatsiooni asjaomastel töötajatel on hõlbus juurdepääs nende tööülesannete ja kohustusi käsitlevatele lennuvälja käsiraamatu osadele.
- e) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:
- (1) esitab pädevale asutusele lennuvälja käsiraamatu kavandatavad muudatused ja täiendused nende aspektide kohta, mis punkti ADR.OR.B.040 kohaselt nõuavad eelnevat heakskiitu, enne jõustumiskuupäeva, ning tagab, et need ei jõustu enne pädeva asutuse heakskiidu saamist, või
 - (2) esitab pädevale asutusele lennuvälja käsiraamatu kavandatavad muudatused ja täiendused enne jõustumiskuupäeva, kui lennuvälja käsiraamatu kavandatavate muudatuste ja täienduste korral nõutakse üksnes punkti ADR.OR.B.040 alapunkti d ja punkti ADR.OR.B.015 alapunkti b kohast pädevale asutusele teatamist.
- f) Olenemata alapunktist e võib juhul, kui muudatusi või täiendusi on vaja teha ohutuse huvides, kõnealused muudatused või täiendused viivitamata avaldada ja neid rakendada tingimusel, et nõutava heakskiidu saamiseks on esitatud taotlus.
- g) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:
- (1) vaatab läbi lennuvälja käsiraamatu sisu, vajaduse korral ajakohastab ja muudab seda;
 - (2) teeb lennuvälja käsiraamatusse kõik pädeva asutuse nõutud muudatused ja täiendused;
 - (3) teatab kõikidele lennuvälja töötajatele ja muudele organisatsioonidele nende tööülesannete ja kohustustega seotud muudatused.
- h) Lennuvälja käitaja tagab muudest heakskiidetud dokumentidest ja nende muudatustest pärineva teabe nõuetekohase esitamise lennuvälja käsiraamatus. See nõue ei takista lennuvälja käitajal lennuvälja käsiraamatus rangemate nõuete ja protseduuride kasutamist.

▼B

- i) Lennuvälja käitaja tagab järgmise:
 - (1) lennuvälja käsiraamat koostatakse pädevale asutusele sobivas keeles;
 - (2) kõik töötajad suudavad lugeda ja mõista keelt, milles on kirjutatud nende tööülesandeid ja kohustusi käsitlevad lennuvälja käsiraamatu ja käitamisdokumentide osad.
- j) Lennuvälja käitaja tagab, et lennuvälja käsiraamat vastab järgmistele nõuetele:
 - (1) lennuvälja vastutav juht on selle allkirjastanud;
 - (2) see on avaldatud trükituna või elektroonilises vormingus ning seda on lihtne täiendada;
 - (3) lennuvälja käsiraamatus rakendatakse versioonihaldussüsteemi, millega tähistatakse käsiraamatu versioonid;
 - (4) käsiraamat järgib inimteguri põhimõtteid ning on koostatud viisil, mis hõlbustab selle ettevalmistamist, kasutamist ja täiendamist.
- k) Lennuvälja käitaja hoiab vähemalt ühte lennuvälja käsiraamatu täielikku kehtivat eksemplari lennuväljal ja teeb selle pädevale asutusele inspekteerimiseks kättesaadavaks.
- l) Lennuvälja käsiraamatu sisu on järgmine:
 - (1) üldosa;
 - (2) lennuvälja juhtimissüsteem ning töötajate kvalifikatsiooni ja koolitusega seotud nõuded;
 - (3) lennuvälja asukoha iseärasused;
 - (4) lennuvälja iseärasused, millest tuleb teatada aeronavigatsiooniteabe teenistusele ning
 - (5) lennuvälja käitamisprotseduuride, selle seadmete ja ohutusmeetmete iseärasused.

ADR.OR.E.010. Nõuded dokumentatsioonile

- a) Lennuvälja käitaja tagab juurdepääsu muudele nõutavatele dokumentidele ja nende muudatustele.
- b) Lennuvälja käitaja peab olema suuteline viivitusega jagama käitamisjuhendeid ja muud teavet.

▼M4**F-ALAJAGU – PERROONITEENUS (ADR.OR.F)****ADR.OR.F.001. Perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni kohustused**

Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon osutab perrooniteenust kooskõlas järgmisega:

- a) määruse (EL) 2018/1139 VII lisas ja käesoleva määruse III lisas (ADR.OR-osa) ning IV lisas (ADR.OPS-osa) sätestatud nõuded;
- b) asjaomase organisatsiooni esitatud deklaratsioon;
- c) lennuvälja käsiraamatus sisalduvad käitamisprotseduurid;
- d) asjaomase organisatsiooni juhtimissüsteemi käsiraamat vastavalt punktile ADR.OR.F.095;
- e) muud perrooniteenuse osutamiseks kasutatavad käsiraamatud.

▼ M4**ADR.OR.F.005. Perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni deklaratsioon**

a) Kui perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon kavatseb anda õhusõidukitele juhiseid, mis peavad vastama vähemalt punkti ADR.OPS.D.001 alapunkti a alapunktides 1 ja 2 sätestatud miinimumnõuetele, esitab ta pädevale asutusele deklaratsiooni hiljemalt kaks kuud enne kuupäeva, mil asjaomase teenuse osutamist on kavas alustada. Deklaratsioon peab sisaldama järgmist teavet:

- 1) perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni nimi;
- 2) perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni kontaktandmed;
- 3) vastutava juhi nimi ja kontaktandmed;
- 4) selle liikmesriigi lennuvälja(de) nimi (nimed), kus teenust hakatakse osutama;
- 5) nimekiri teistes liikmesriikides asuvatest lennuväljadest, kus teenust osutatakse;
- 6) kuupäev, mil perrooniteenuse osutamist on kavas alustada;
- 7) kinnitus selle kohta, et asjaomane organisatsioon on sõlminud ametliku kokkuleppe selle lennuvälja käitaja ja lennuliiklusteenuste osutajaga, kus ta kavatseb perrooniteenust osutada;
- 8) kinnitus selle kohta, et asjaomane perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon on välja töötanud ohutuspoliitika ja kohaldab seda deklaratsiooniga hõlmatud teenuse osutamise käigus kooskõlas punkti ADR.OR.F.045 alapunkti b alapunktiga 2;
- 9) kinnitus selle kohta, et asjaomane perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon vastab deklaratsiooniga hõlmatud teenuse osutamise ajal määruse (EL) 2018/1139 VII lisas ning käesoleva määruse III lisas (ADR.OR-osa) ja IV lisas (ADR.OPS-osa) sätestatud kohaldatavatele nõuetele;

b) erandina alapunktist a peab lennuvälja sertifitseeritud käitaja või lennuliiklusteenuste heakskiidetud osutaja, kes kavatseb osutada perrooniteenust, tegema järgmist:

- 1) teavitama oma pädevat asutust;
- 2) vaatama läbi oma ohutuspoliitika, et see hõlmaks ka perrooniteenuse osutamist;
- 3) esitama pädevale asutusele selliste töötajate koolitusprogrammi, keda on kavas kasutada teenuse osutamiseks.

ADR.OR.F.010. Deklaratsiooni jätkuv kehtivus

Perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni poolt punkti ADR.OR.F.005 kohaselt esitatud deklaratsioon kehtib juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon vastab määruse (EL) 2018/1139 VII lisas ning käesoleva määruse III lisas (ADR.OR-osa) ja IV lisas (ADR.OPS-osa) sätestatud nõuetele, võttes arvesse käesoleva lisa punktis ADR.OR.F.035 täpsustatud sätteid puuduste käsitlemise kohta;

▼M4

- b) pädevale asutusele antakse käesoleva lisa punkti ADR.OR.F.030 kohane juurdepääs perrooniteenuste osutamise eest vastutavale organisatsioonile, et teha kindlaks jätkuv vastavus määruse (EL) 2018/1139 VII lisas ning käesoleva määruse III lisas (ADR.OR-osa) ja IV lisas (ADR.OPS-osa) sätestatud nõuetele;
- c) perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon ei ole oma deklaratsiooni tagasi võtnud ja pädev asutus ei ole talle teatanud, et mõnede või kõikide deklaratsiooniga hõlmatud teenuste osutamine tuleb peatada.

ADR.OR.F.015. Perrooniteenuse osutamise algus

Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon alustab lennuväljal perrooniteenuse osutamist, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) pädev asutus on kätte saanud perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni esitatud deklaratsiooni;
- b) asjaomane organisatsioon on sõlminud punkti ADR.OR.F.085 või punkti ADR.OR.F.090 (vastavalt vajadusele) kohase ametliku kokkuleppe selle lennuvälja sertifitseeritud käitaja ja lennuliiklusteenuste sertifitseeritud osutajaga, kus tal on kavas hakata teenust osutama;
- c) asjaomane organisatsioon esitab tõendid selle kohta, et tema töötajad on läbinud nõutava alg- ja üksusekoolituse.

ADR.OR.F.020. Perrooniteenuse osutamise lõpp

Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon, kes kavatseb teataval lennuväljal teenuse osutamise alaliseks lõpetada, peab tegema järgmist:

- a) teavitama oma kavatsusest võimalikult kiiresti lennuvälja käitajat ja pädevat asutust, et nad saaksid võtta asjakohaseid meetmeid, mis võimaldaksid teenuse osutamist ohutult jätkata;
- b) esitama teenuse osutamise lõppkuupäeval pädevale asutusele muudetud deklaratsiooni või taotlema deklaratsiooni registrist kustutamist.

ADR.OR.F.025. Muudatused

- a) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon kooskõlastab lennuvälja käitajaga kõik muudatused, mis tehakse punkti ADR.OR.F.005 alapunktis a osutatud deklaratsioonis, punkti ADR.OR.F.005 alapunktis b osutatud koolitusprogrammis või punktis ADR.OR.F.095 osutatud juhtimissüsteemi käsiraamatus sisalduvas teabes.
- b) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon teatab pädevale asutusele viivitamata kõikidest alapunktis a nimetatud muudatustest ja vajaduse korral esitab muudetud deklaratsiooni.
- c) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon esitab pädevale asutusele asjakohased dokumendid kooskõlas alapunktiga d.
- d) Punktis ADR.OR.F.045 osutatud juhtimissüsteemi osana peab perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon, kes kavatseb muuta oma organisatsiooni, juhtimissüsteemi või koolitusprogrammi, tegema järgmist:

▼ M4

- (1) kindlaks määrama asjaomaste isikute vastastikused suhted ning nende organisatsioonidega koostöös kavandama ja sooritama ohutushindamise;
- (2) süstemaatiliselt koostööstama asjaomaste isikutega eeldused ja leevendusmeetmed;
- (3) tagama muudatuste, sealhulgas vajalike vastassuhete üksikasjaliku hindamise;
- (4) tagama, et ohutushindamise toetamiseks koostatakse ja dokumenteeritakse täielikud ja kehtivad argumendid, tõendusmaterjalid ja ohutuskriteeriumid ning et muudatustega toetatakse ohutuse parandamist nii palju kui võimalik.

ADR.OR.F.030. Juurdepääs

Selleks et teha kindlaks, kas perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon tegutseb vastavalt oma deklaratsioonile, tagab asjaomane organisatsioon, et kõigile pädeva asutuse nõuetekohaselt volitatud isikutele on mis tahes ajal:

- a) tagatud juurdepääs kõigile rajatistele, dokumentidele, teabele, andmetele, protseduuridele või mis tahes muudele tema tegevusega seotud materjalidele;
- b) lubatud sooritada või jälgida mis tahes tegevust, inspekteerimist, katset, hindamist või toimingut, mida pädev asutus peab vajalikuks.

ADR.OR.F.035. Puudused ja parandusmeetmed

- a) Pärast seda, kui pädev asutus on teatanud puudusest perrooniteenuse osutamise eest vastutavale organisatsioonile koostöös II lisa punktiga ADR.AR.C.055, teeb perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon pädeva asutuse määratud ajavahemiku jooksul järgmist:

- (1) selgitab välja nõuete täitmatajätmise algpõhjuse;
 - (2) töötab välja parandusmeetmete kava;
 - (3) tõendab parandusmeetmete rakendamist pädevale asutusele vastuvõetaval viisil asjaomase pädeva asutusega kokku lepitud aja jooksul vastavalt II lisa punkti ADR.AR.C.055 alapunktile d.
- b) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon teavitab lennuvälja käitajat alapunktis a kirjeldatud meetmetest ja vajaduse korral koordineerib neid meetmeid lennuvälja käitajaga.

ADR.OR.F.040. Viivitamatu reageerimine ohutusprobleemile ja ohutusettekirjutuste täitmine

Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon peab tegema järgmist:

- a) rakendama mis tahes ohutusmeetmeid, sealhulgas ohutusettekirjutusi, mille pädev asutus on kehtestanud koostöös II lisa punkti ADR.AR.A.030 alapunktiga c ja punktiga ADR.AR.A.040;
- b) alapunktis a osutatud meetmeid rakendades teeb vajaduse korral koostööd lennuvälja käitaja ja lennuliiklusteenuste osutajaga.

ADR.OR.F.045. Juhtimissüsteem

- a) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon, lennuvälja käitaja või lennuliiklusteenuste osutaja, kelle tegevus hõlmab teatavate või kõikide perrooniteenuste osutamist, peab rakendama juhtimissüsteemi, mis hõlmab ka asjaomaseid teenuseid hõlmavat ohutusjuhtimissüsteemi, ja seda süsteemi haldama.

▼ M4

- b) Juhtimissüsteem sisaldab järgmist:
- 1) selgelt kindlaksmääratud vastutuspiirid ja vastutavad isikud kogu organisatsioonis, sealhulgas kõrgema juhtkonna otsene ohutusalane vastutus;
 - 2) perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni üldiste ohutusalaste ideede ja põhimõtete kirjeldus, mida nimetatakse ohutuspoliitikaks ning mille on allkirjastanud vastutav juht;
 - 3) ametlik menetlus, millega tagatakse käitamisega seotud ohtude kindlaksmääramine;
 - 4) ametlik menetlus, millega tagatakse perrooniteenuse osutamisega seotud ohutusriskide analüüs, hindamine ja leevendamine;
 - 5) vahendid, millega kontrollitakse perrooniteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni ohutusalast tegevust ohutusjuhtimissüsteemi ohutusalaste tulemusnäitajate ja ohutuseesmärkide seisukohast ning valideeritakse ohutusriskide kontrollimeetmete tõhusus;
 - 6) ametlik menetlus, mille käigus tehakse järgmist:
 - i) määratakse kindlaks organisatsiooni, selle juhtimissüsteemi või perrooniteenuse osutamisega seotud muudatused, mis võivad mõjutada kehtivaid protsesse, protseduure ja teenuseid;
 - ii) kirjeldatakse enne muudatuste rakendamist ohutustaseme tagamise korda;
 - iii) kõrvaldatakse või muudetakse ohutusriskide kontrollimeetmed, mis on muutunud käitamiskeskonna muudatuste tõttu tarbetuks või ebatõhusaks;
 - 7) ametlikud menetlused, millega vaadatakse läbi alapunktis a osutatud juhtimissüsteem, selgitatakse välja ohutusjuhtimissüsteemi puuduliku toimimise põhjus(ed), määratakse kindlaks selle/nende mõju käitamisele ning kõrvaldatakse need põhjused/see põhjus või leevendatakse seda/-neid;
 - 8) ohutuskoolitusprogramm, millega tagatakse, et perrooniteenuse osutamisega seotud töötajad on saanud ohutusjuhtimissüsteemi ülesannete täitmiseks vajaliku väljaõppe ja omavad vastavat pädevust;
 - 9) ohutusteabe edastamise ametlikud vahendid, millega tagatakse töötajate täielik teadlikkus ohutusjuhtimissüsteemi olemasolust, edastatakse ohutuse jaoks määrava tähtsusega teavet ning selgitatakse, miks konkreetsed ohutusmeetmeid võetakse ja miks ohutusprotseduure kehtestatakse või muudetakse;
 - 10) ametlik protsess, millega jälgitakse organisatsiooni vastavust asjakohastele nõuetele.
- c) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon dokumenteerib kõik juhtimissüsteemi põhiprotsessid käsiraamatus.

ADR.OR.F.050. Perrooniteenuste osutamiseks kasutatavate süsteemide rike-test teatamine

Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 376/2014 kohaldamist, teatab perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon lennuvälja asukohariigi pädevale asutusele, lennuvälja käitajale ja perrooniteenuse osutamiseks kasutatavate lennuväljaseadmete projekteerimise eest vastutavale organisatsioonile igast rikkest, tehnilisest defektist, lubatud tehniliste piiride ületamisest, vahejuhtumist või muudest eeskirjadevastastest asjaoludest, mis ohustasid või oleksid võinud ohustada lennuvälja ohutut käitamist, kuid mis ei põhjustanud õnnetust või tõsist intsidenti.

▼ M4**ADR.OR.F.055. Ohutusteadete süsteem**

- a) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon kehtestab oma töötajate jaoks ohutusteadete süsteemi ja rakendab seda.
- b) Punkti ADR.OR.F.045 alapunkti b alapunktis 3 osutatud juhtimissüsteemi osana peab perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon tagama järgmise:
 - 1) tema töötajad kasutavad kohustuslikuks teatamiseks õnnetustest, tõsistest intsidentidest ja vahejuhtumitest ohutusteadete süsteemi;
 - 2) ohutusteadete süsteemi võib kasutada vabatahtlikuks teatamiseks kõikidest puudustest, vigadest ja ohtudest, mis võivad mõjutada ohutust.
- c) Ohutusteadete süsteem aitab kaitsta teataja isikuandmeid, soodustab vabatahtlikku teatamist ning võimaldab esitada teateid anonüümselt.
- d) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon peab tegema järgmist:
 - 1) dokumenteerima kõik esitatud teated;
 - 2) edastama teated lennuvälja käitajale ja vajaduse korral lennuliiklusteenuste osutajale;
 - 3) analüüsima ja hindama asjaomaseid teateid lennuvälja käitaja, lennuliiklusteenuste osutaja või mõlemaga koostööd tehes, et kõrvaldada ohutuspuidujäägid ja teha kindlaks suundumused;
 - 4) vajaduse korral osalema lennuvälja käitaja poolt teadete alusel korraldatud uurimises;
 - 5) hoiduma süüle osutamisest, järgides nn õiglase suhtumise põhimõtet.

ADR.OR.F.060. Ohutusprogrammid

Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon osaleb lennuvälja käitaja kehtestatud ohutusprogrammides.

ADR.OR.F.065. Töötajatele esitatavad nõuded

- a) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon peab tegema järgmist:
 - 1) määrama vastutava juhi, kelle ülesanne on tagada, et kõikide toimingute rahastamine ja teostamine oleks kooskõlas kohaldatavate nõuetega. Vastutav juht vastutab tõhusa juhtimissüsteemi kehtestamise ja haldamise eest;
 - 2) nimetama isiku, kes vastutab lennuväljal perrooniteenuste osutamisega seotud käitamisteenuste juhtimise ja järelevalve eest;
 - 3) nimetama isiku, kes vastutab ohutusjuhtimissüsteemi arendamise, haldamise ja igapäevase juhtimise eest. See isik tegutseb organisatsiooni muudest juhtidest sõltumatult, tal on otsene juurdepääs vastutavale juhile ja asjaomasele ohutusküsimustega tegelevale juhtivtöötajale ning ta allub vastutavale juhile;
 - 4) omama kavandatavateks ülesanneteks ja kohaldatavatele nõuetele vastavateks toiminguteks piisavat arvu pädevaid töötajaid;

▼ M4

- 5) määrama konkreetsete ülesannete ja kohustuste täitmiseks piisava arvu töötajate üle järelevalvet teostavaid isikuid, võttes arvesse organisatsiooni struktuuri ning töötajate arvu;
 - 6) tagama, et perrooniteenuse osutamisega seotud töötajad on saanud koolitusprogrammi kohase piisava väljaõppe.
- b) Lennuvälja käitaja või lennuliiklusteenuste osutaja, kelle tegevus hõlmab teatavate või kõikide perrooniteenuste osutamist, peab tagama, et tema juhtimissüsteemides kehtestatud ülesannete jaotus hõlmaks alapunkti a nõudeid.

ADR.OR.F.075. Alkoholi, psühhoaktiivsete ainete ja ravimite tarvitamine

Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon rakendab lennuvälja käitaja poolt punkti ADR.OR.C.045 kohaselt kehtestatud protseduure seoses alkoholi, psühhoaktiivsete ainete ja ravimite tarbimisega perrooniteenuse osutamisega tegelevate töötajate poolt.

ADR.OR.F.080. Andmete dokumenteerimine

- a) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon kehtestab nõuetekohase andmete dokumenteerimissüsteemi, mis hõlmab kõiki toiminguid, mida ta teostab vastavalt määrusele (EL) 2018/1139 ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele ja rakendusaktidele.
- b) Andmete vorming sätestatakse juhtimissüsteemi käsiraamatus.
- c) Andmeid säilitatakse viisil, mis tagab nende kaitse kahjustuste, muutmise ja varguse eest.
- d) Andmeid säilitatakse vähemalt viis aastat, välja arvatud järgmised juhud:
 - 1) kehtivat deklaratsiooni säilitatakse deklaratsiooni kehtivusaja jooksul;
 - 2) kirjalikke lepinguid muude organisatsioonidega säilitatakse asjaomase lepingu kehtivusaja jooksul;
 - 3) ohutushindamise aruandeid säilitatakse süsteemi, protseduuri või toimingu kasutusaja jooksul;
 - 4) töötajate koolituse, pädevuse ja tasemekontrolli andmeid säilitatakse vähemalt neli aastat pärast töötaja töösuhte lõppemist või kuni pädev asutus on auditeerinud nende töövaldkonna;
- e) Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon loob ohtude registri ja haldab seda.

ADR.OR.F.085. Perrooniteenuse osutamise eest vastutava organisatsiooni ja lennuvälja käitaja ametlik kokkulepe

- a) Perrooniteenuste osutamise eest vastutaval organisatsioonil peab olema ametlik kokkulepe selle lennuvälja käitajaga, kus ta kavatseb perrooniteenust osutada.
- b) Kokkulepe tuleb sõlmida enne, kui teenust hakatakse osutama.
- c) Ametlik kokkulepe sisaldab vähemalt järgmist:
 - 1) kokkuleppe kestus;

▼ M4

- 2) perroomiteenuse osutamise piirkonna määratlemine;
- 3) loetelu teenustest, mida osutab perroomiteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon;
- 4) meetodid operatiivteabe vahetamiseks lennuvälja käitaja ja perroomiteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni vahel.

ADR.OR.F.090. Perroomiteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni ja lennuliiklusteenuste osutaja ametlik kokkulepe

- a) Perroomiteenuste osutamise eest vastutaval organisatsioonil peab olema ametlik kokkulepe selle lennuvälja lennuliiklusteenuste osutajaga, kus ta kavatses perroomiteenust osutada.
- b) Kokkulepe tuleb sõlmida enne, kui teenust hakatakse osutama.
- c) Ametlik kokkulepe sisaldab vähemalt järgmist:
 - 1) kokkuleppe kestus;
 - 2) osutatavate teenuste ulatus, sealhulgas käivituslubade andmise ning õhusõidukite ruleerimis- ja taandpukseerimistoimingute koordineerimine;
 - 3) üleandmispunktid perroomiteeninduse ja lennuliiklusteeninduse vahel;
 - 4) meetodid operatiivteabe vahetamiseks lennuliiklusteenuste osutaja ja perroomiteenuste osutamise eest vastutava organisatsiooni vahel;
 - 5) käivituslubade andmise ning õhusõidukite ruleerimis- ja taandpukseerimistoimingute koordineerimine.

ADR.OR.F.095. Juhtimissüsteemi käsiraamat

- a) Perroomiteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon peab tegema järgmist:
 - 1) välja töötama juhtimissüsteemi käsiraamatu ja seda haldama;
 - 2) tagama, et tema töötajatel oleks lihtne juurdepääs käsiraamatule ja et neid teavitataks kõigist muudatustest;
 - 3) pärast lennuvälja käitajaga konsulteerimist ja temaga kooskõlastatult esitama pädevale asutusele käsiraamatu kavandatud muudatused ja täiendused enne nende jõustumise kuupäeva;
 - 4) vaatama läbi käsiraamatu sisu ning vajaduse korral seda ajakohastama ja muutma;
 - 5) kandma käsiraamatusse kõik pädeva asutuse nõutud muudatused ja täiendused;
 - 6) teavitama teisi asjaomaseid organisatsioone nende tööülesannetega seotud muudatustest;
 - 7) tagama muudest heakskiidetud dokumentidest ja nende muudatustest pärineva teabe nõuetekohase esitamise juhtimissüsteemi käsiraamatus;
 - 8) tagama, et juhtimissüsteemi käsiraamat koostatakse pädevale asutusele sobivas keeles;
 - 9) tagama, et kõik töötajad suudavad lugeda ja mõista keelt, milles on kirjutatud käsiraamatu ja dokumentide sellised osad, milles käsitletakse nende tööülesandeid ja kohustusi;

▼ M4

- 10) tagama, et käsiraamatule on alla kirjutanud organisatsiooni vastutav juht;
 - 11) tagama, et käsiraamat on avaldatud trükituna või elektroonilises vormis ning seda on lihtne täiendada;
 - 12) tagama, et käsiraamatus rakendatakse versioonihaldussüsteemi, millega tähistatakse käsiraamatu eri versioonid;
 - 13) tagama, et käsiraamat järgib inimtegui põhimõtteid ning on koostatud viisil, mis hõlbustab selle ettevalmistamist, kasutamist ja täiendamist;
 - 14) hoidma vähemalt ühte käsiraamatu täielikku kehtivat eksemplari lennuväljal, kus ta teenust osutab, ja tegema selle pädevale asutusele inspekteerimiseks kättesaadavaks.
- b) Käsiraamatu ülesehitus peab olema järgmine:
- 1) üldosa;
 - 2) organisatsiooni juhtimissüsteem ja kvalifikatsiooniga seotud nõuded.
- c) Lennuvälja käitaja või lennuliiklusteenuste osutaja, kelle tegevus hõlmab teatavate või kõikide perrooniteenuste osutamist, peab tagama, et lennuvälja käsiraamat või lennuliiklusteenuste tegevusraamat (vastavalt vajadusele) sisaldaksid alapunkti b asjakohaseid nõudeid.

ADR.OR.F.100. Nõuded dokumentatsioonile

Perrooniteenuste osutamise eest vastutav organisatsioon peab tegema järgmist:

- a) tegema oma operatiivtöötajatele kättesaadavaks need lennuvälja käsiraamatu osad, mis on seotud perrooniteenuse osutamisega;
- b) tegema kättesaadavaks mis tahes muud dokumendid, mida pädev asutus nõuab, ja nendega seotud muudatused;
- c) viivitamata levitama käitamisjuhendeid ja muud teavet.

▼B*IV LISA***Käitamisnõuded – lennuväljad (ADR.OPS-osa)****A-ALAJAGU – LENNUVÄLJAANDMESTIK (ADR.OPS.A)****ADR.OPS.A.005. Lennuväljaandmestik**

Lennuvälja käitaja teeb vajaduse korral järgmist:

- a) määrab kindlaks ja dokumenteerib lennuvälja ja pakutavate teenuste asjakohased andmed ning haldab neid;
- b) pakub lennuvälja ja olemasolevate teenuste teavet kasutajatele, asjaomastele lennuliiklusteenuste ja aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajatele.

▼M5**ADR.OPS.A.010. Nõuded andmekvaliteedile**

Lennuvälja käitaja sõlmib ametlikud kokkulepped organisatsioonidega, kellega ta vahetab aeronavigatsioonilisi andmeid või aeronavigatsiooniteavet, ning tagab järgmise:

- a) kõik asjakohased andmed lennuvälja ja pakutavate teenuste kohta esitatakse kvaliteedinõudeid järgides; andmete loomisel järgitakse andmete kvaliteedi nõudeid ja need säilitatakse andmete edastamisel;
- b) aeronavigatsiooniliste andmete täpsus vastab aeronavigatsiooniliste andmete kataloogis määratud täpsusele;
- c) aeronavigatsiooniliste andmete terviklikkus säilitatakse kogu andmeprotsessi jooksul alates loomisest kuni edastamiseni aeronavigatsiooniliste andmete kataloogis kindlaks määratud terviklikkuse liigituse alusel. Lisaks kehtestatakse protseduurid järgmistel eesmärkidel:
 - 1) tavapäraste andmete puhul välditakse nende rikkumist kogu andmetöötluse jooksul;
 - 2) oluliste andmete puhul ei esine rikkumist kogu protsessi üheski etapis ja vajaduse korral lisatakse täiendavaid protsesse, et maandada võimalikke riske süsteemi üldises ülesehituses ja tagada sellel tasandil andmete terviklikkus;
 - 3) kriitiliste andmete puhul ei esine rikkumist kogu protsessi üheski etapis ja lisatakse täiendavad terviklikkuse tagamise protsessid, et täielikult maandada süsteemi üldise ülesehituse põhjaliku analüüsiga tuvastatud vigade kui andmete terviklikkuse võimalike riskide mõju;
- d) aeronavigatsiooniliste andmete resolutsioon vastab andmete tegelikule täpsusele;
- e) aeronavigatsiooniliste andmete jälgitavus;
- f) aeronavigatsiooniliste andmete õigeaegsus, sealhulgas vastavus mis tahes kehtivuspiirangutele;
- g) aeronavigatsiooniliste andmete täielikkus;
- h) esitatud andmete vorming vastab kindlaksmääratud nõuetele.

▼B**ADR.OPS.A.015. Lennuvälja käitajate ja aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajate vaheline koostöö**

a) Selleks et aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajad saaksid teavet, mille alusel on võimalik edastada ajakohastatud lennueelset teavet ning lennu ajal vajaminevat teavet, kehtestab lennuvälja käitaja korra asjaomastele aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajatele viivitusega järgmise teabe andmiseks:

(1) teave lennuvälja tingimuste, liikumisvõimetu õhusõiduki eemaldamise, pääste- ja tuletõrjeoperatsioonide ning visuaallähenedemise glissaadi indikaatorsüsteemi kohta;

(2) teave lennuväljaga seotud rajatiste, teenuste ja navigatsioonivahendite olukorra kohta;

(3) mis tahes muu käitamise seisukohalt oluline teave.

b) Enne aeronavigatsioonisüsteemis muudatuste tegemist võtab lennuvälja käitaja nõuetekohaselt arvesse aega, mida asjaomased aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajad vajavad asjakohase edastatava materjali koostamiseks, vormistamiseks ja väljastamiseks.

▼M5**ADR.OPS.A.020. Ühised võrdlussüsteemid**

Lennuvälja käitaja kasutab aeronavigatsiooni eesmärgil:

a) horisontaalse võrdlussüsteemina rahvusvaheliste geodeetiliste koordinaatide süsteemi – 1984. aasta (WGS 84) käsiraamatut;

b) vertikaalse võrdlussüsteemina keskmist merepinda (MSL);

c) ajaliste võrdlussüsteemidena Gregoriuse kalendrit ja koordineeritud maailmaega (UTC).

ADR.OPS.A.025. Andmevigade avastamine ja autentimine

Andmete loomisel, töötlemisel või aeronavigatsiooniteabe teenuse (AIS) osutajale edastamisel teeb lennuvälja käitaja järgmist:

a) tagab aeronavigatsiooniliste andmete edastamisel ja talletamisel andmevigade avastamise digitaaltehnika kasutamise, et toetada kohaldatavat andmete terviklikkuse taset;

b) tagab aeronavigatsiooniliste andmete edastamisel sobiva autentimisprotsessi kasutamise, nii et vastuvõtjatel oleks võimalik kindlaks teha, et andmed või teabe on edastanud volitatud isik.

ADR.OPS.A.030. Aeronavigatsiooniliste andmete kataloog

Andmete loomisel, töötlemisel või aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajale edastamisel tagab lennuvälja käitaja, et komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/373 ⁽¹⁾ III lisa (osa „ATM/ANS.OR“) 1. liites osutatud aeronavigatsioonilised andmed vastavad andmekataloogi nõuetele.

⁽¹⁾ Komisjoni 1. märtsi 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/373, millega sätestatakse lennuliikluse korraldamise teenuste ja aeronavigatsiooniteenuste osutajate ning muude lennuliikluse korraldamise võrgustiku funktsioonide suhtes ja kõigi nende järelevalve suhtes kohaldatavad ühisnõuded ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 482/2008, rakendusmäärused (EL) nr 1034/2011, (EL) nr 1035/2011 ja (EL) 2016/1377 ning muudetakse määrust (EL) nr 677/2011 (ELT L 62, 8.3.2017, lk 1).

▼ M5**ADR.OPS.A.035. Andmete valideerimine ja kontrollimine**

Andmete loomisel, töötlemisel või aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajale edastamisel tagab lennukäitaja valideerimis- ja kontrollitehnika kasutamise, nii et aeronavigatsioonilised andmed vastavad asjaomastele andmete kvaliteedi nõuetele. Lisaks:

- a) tagatakse kontrollimisel, et aeronavigatsioonilised andmed võetakse vastu rikkumatuna ja aeronavigatsiooniliste andmete töötlemisel andmeid ei rikuta;
- b) tuleb käsitsi sisestatud aeronavigatsioonilisi andmeid ja aeronavigatsiooniteavet võimalike vigade tuvastamiseks sõltumatult kontrollida;
- c) kui aeronavigatsioonilisi andmeid kasutatakse uute aeronavigatsiooniliste andmete saamiseks või arvutamiseks, siis algandmeid kontrollitakse ja valideeritakse, välja arvatud juhul, kui andmed pärinevad usaldusväärsest allikast.

ADR.OPS.A.040. Vigade töötlemise nõuded

Lennukäitaja tagab, et

- a) andmete loomisel ja pärast andmete edastamist tuvastatud vigadega tegeletakse ning need parandatakse või lahendatakse;
- b) esmajärjekorras käsitletakse kriitilistes ja olulistes aeronavigatsioonilistes andmetes esinevaid vigu.

ADR.OPS.A.045. Metaandmed

Lennukäitaja tagab, et metaandmed sisaldaksid vähemalt järgmist:

- a) aeronavigatsiooniliste andmete loomisel, edastamisel või käsitsemisel mis tahes toiminguid teostavate organisatsioonide või üksuste andmed;
- b) teostatud toiming;
- c) toimingu teostamise kuupäev ja kellaaeg.

ADR.OPS.A.050. Andmeedastus

Lennukäitaja tagab, et aeronavigatsioonilised andmed edastatakse elektrooniliselt.

ADR.OPS.A.055. Tööriistad ja tarkvara

Aeronavigatsiooniliste andmete loomisel, töötlemisel või aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajale edastamisel tagab lennukäitaja, et tööriistad ja tarkvara, mida kasutatakse aeronavigatsiooniliste andmete töötlemise toetamiseks või automatiseerimiseks, täidavad oma funktsioone nii, et aeronavigatsiooniliste andmete kvaliteeti ei kahjustata.

ADR.OPS.A.057. NOTAM-teate loomine

a) Lennukäitaja teeb järgmist:

- 1) kehtestab ja rakendab menetlused, mille kohaselt ta loob asjaomase aeronavigatsiooniteabe teenuste osutaja väljastatava NOTAM-teate:
 - i) mis sisaldab teavet mis tahes aeronavigatsiooniseadme paigaldamise, teenuse või protseduuri sisseseadmise, ohu kindlakstegemise, nende olukorra või neis tehtud muudatuse kohta, millest õigel ajal teadasaamine on lennutegevusega seotud töötajate jaoks oluline;
 - ii) mis sisaldab ajutist laadi ja lühiajalist teavet või mis puudutab lühiajalise etteteatamisega tehtavaid käitamise seisukohast olulisi alalisi muudatusi või pikaajalisi ajutisi muudatusi, välja arvatud juhul, kui teksti või graafikat või mõlemat on palju;

▼M5

- 2) määrab asjakohase koolituse edukalt läbinud ning oma pädevust tõendanud lennujaama töötajad looma NOTAM-teateid ning edastama asjakohast teavet aeronavigatsiooniteabe teenuste osutajale, kellega on olemas vastav kokkulepe;
 - 3) tagab, et kõik teised lennujaama töötajad, kelle ülesanded on seotud NOTAM-teadete kasutamisega, on asjakohase koolituse edukalt läbinud ning tõendanud oma oskust neid teateid kasutada.
- b) Lennuvälja käitaja loob NOTAM-teate juhul, kui on vaja edastada järgmist teavet:
- 1) lennuväljade või kopteriväljakute või radade rajamine, sulgemine või nende käitamise märkimisväärne muutmine;
 - 2) lennuvälja teenuste loomine, lõpetamine või nende toimimise märkimisväärne muutmine;
 - 3) nende raadionavigatsiooni ja õhk-maa-õhk-side teenuste loomine, lõpetamine või nende toimimissuutlikkuse märkimisväärne muutmine, mille eest vastutab lennuvälja käitaja;
 - 4) kui saadaval ei ole varu- ja lisasüsteeme, millel on otsene mõju käitamisele;
 - 5) visuaalsete vahendite loomine või neist loobumine või nende toimimise märkimisväärne muutmine;
 - 6) lennuvälja valgustussüsteemide oluliste komponentide töö katkestused või nende töö taastamine;
 - 7) protseduuride loomine, lõpetamine või märkimisväärne muutmine nende aeronavigatsiooniteenuste puhul, mille eest vastutab lennuvälja käitaja;
 - 8) manööverdusalal suurte defektide või takistuste esinemine või parandamine;
 - 9) muudatused ja piirangud kütuse, õli ja hapniku kättesaadavuses;
 - 10) aeronavigatsiooni takistusi tähistavate ohu-valgusmajakate kasutuselevõtmine, nendest loobumine või nende töö taastamine;
 - 11) kavandatavad laserkiirgused, laserekraanid ja prožektorid lennuvälja ümbruses, kui need tõenäoliselt häirivad pilootide õist nägemist;
 - 12) stardi-/tõusupinnal, katkestatud lähenemise või lähenemisaladel või lennuribal olevate aeronavigatsiooni takistuste püstitamine või eemaldamine või muutmine;
 - 13) lennuvälja või kopteriväljaku pääste- ja tuletõrjekategooria muudatused;
 - 14) liiklusalal olevast lumest, lobjakast, jääst, radioaktiivsest materjalist, mürkemikaalidest, vulkaanituha sadestumisest või veest põhjustatud ohutingimuste esinemine, eemaldamine või märkimisväärne muutmine;

▼M5

- 15) rada või selle osa on märg ja libe;
- 16) rada ei ole saadaval raja märgistustööde tõttu; või teave ajavahemiku kohta, mis on vajalik raja kasutatavaks tegemiseks, juhul kui selleks tööks vajalikud vahendid saab vajaduse korral eemaldada;
- 17) aeronavigatsiooni mõjutavate ohtude olemasolu, sealhulgas loomade, takistuste, demonstratsioonlendude ja suuremate sündmuste esinemine.

c) Punkti b kohaldamisel tagab lennuvälja käitaja, et:

- 1) NOTAM-teade luuakse piisava ajavaruga, et mõjutatud isikud saaksid võtta mis tahes nõutavaid meetmeid, välja arvatud mittetoimivuse, radioaktiivse materjali ja mürkkemikaalide heite ning muude sündmuste puhul, mida ei saa ette näha;
- 2) lennuväljaga seotud rajatiste, teenuste ja navigatsiooniseadmete mittetoimivusest teatavas NOTAM-teates antakse hinnang mittetoimivusperioodi kohta või aja kohta, mil teenuse toimimine on eeldatavalt taastatud;
- 3) kolme kuu jooksul alates alalise NOTAM-teate väljastamisest lisatakse NOTAM-teates sisalduv teave sellest mõjutatud aeronavigatsioonialastes teabetoodetesse;
- 4) kolme kuu jooksul alates ajutise pikaajalise NOTAM-teate väljastamisest lisatakse NOTAM-teates sisalduv teave lennundusteabe kogumiku lisasse;
- 5) kui NOTAM-teate hinnanguline kehtivuse lõppkuupäev ületab ootamatult kolmekuise ajavahemiku, luuakse NOTAM asendusteade, välja arvatud juhul, kui tingimus kestab eeldatavalt veel üle kolme kuu; sel juhul tagab lennuvälja käitaja, et teave avaldatakse lennundusteabe kogumiku lisas.

d) Lisaks tagab lennuvälja käitaja, et,

- 1) välja arvatud alapunkti d alapunktis 4 sätestatud juhul, sisaldab tema loodud NOTAM-teade kehtivat teavet käesoleva lisa 1. liite NOTAM-teate vormil osutatud korras;
- 2) NOTAM-teate tekst koosneb ICAO NOTAM-teadete koodideks määratud tähistest või ühtsetest lühiväljenditest, mida täiendatakse ICAO lühendite, indikaatorite, identifikaatorite, tähiste, kutsungite, sageduste, arvude ja tavakeelega;
- 3) NOTAM-teade luuakse inglise keeles või riigikeeles, nagu asjaomase aeronavigatsiooniteabe teenuste osutajaga on kokku lepitud;
- 4) liiklusalal esinevat lund, lobjakat, jääd, härmatist, seisvat vett või lume, lobjaka, jää või härmatisega seotud vett puudutavat teavet levitatakse SNOWTAM-teadetena ning need sisaldavad teavet käesoleva lisa 2. liite SNOWTAM-teate vormil osutatud korras;
- 5) kui NOTAM-teates esineb viga, luuakse viga sisaldava NOTAM-teate asemel uue numbriga NOTAM-teade või tühistatakse viga sisaldav NOTAM-teade ning luuakse uus NOTAM-teade;
- 6) kui luuakse eelmist NOTAM-teadet tühistav või asendav NOTAM-teade:
 - a) näidatakse eelmise NOTAM-teate seeria ja number/aasta;
 - b) mõlema NOTAM-teate asukohatähis ja teema on üks ja sama;

▼ **M5**

- 7) uue NOTAM-teatega tühistatakse või asendatakse ainult üks NOTAM-teade;
 - 8) igas loodud NOTAM-teates käsitletakse vaid üht teemat ja üht teema tingimust;
 - 9) iga loodud NOTAM-teade on võimalikult lühike ja see koostatakse nii, et selle tähendus oleks arusaadav vajaduseta viidata muule dokumendile;
 - 10) loodud NOTAM-teade, mis sisaldab alalise või ajutise iseloomuga pikaajalist teavet, sisaldab ka asjakohaseid viiteid lennundusteabe kogumikule või lennundusteabe kogumiku lisale;
 - 11) lennuvälja kohta loodud NOTAM-teate tekstis sisalduv ICAO asukohatähis on dokumendis „Location Indicators” sisalduv asukohatähis. Nende tähiste lühivormi ei kasutata.
- e) Lennuvälja käitaja vaatab pärast enda loodud NOTAM-teate avaldamist läbi selle sisu, et tagada selle täpsus, ning tagab teabe levitamise kõigile asjaomastele lennuvälja töötajatele ning lennuväljal tegutsevatele organisatsioonidele.
- f) Lennuvälja käitaja säilitab andmed järgmise kohta:
- 1) nii tema loodud kui ka väljastatud NOTAM-teated;
 - 2) alapunkti a alapunkti 2 ja alapunkti 3 rakendamise.

ADR.OPS.A.060. Pindsaastest teatamine

Lennuvälja käitaja teatab aeronavigatsiooniteabe teenuste ja lennuliiklusteeninduse üksustele käitamise seisukohast olulistest asjaoludest, mis mõjutavad õhusõiduki ja lennuvälja käitamist liiklusalal, eelkõige seoses järgmise esinemisega:

- a) vesi;
- b) lumi;
- c) lobjakas;
- d) jää;
- e) härmatis;
- f) jääemaldus- või jäätumisevastased kemikaalid või muud saasteained;
- g) lumevallid või -vaalud.

ADR.OPS.A.065. Raja olukorrast teatamine

a) Lennuvälja käitaja annab teada raja olukorrast iga rajakolmandiku kohta, kasutades raja olukorra teadet (RCR). Teade sisaldab raja olukorra koodi (RWYCC), mis koosneb numbritest 0 kuni 6, saasteainega kaetud ala ulatust ja saasteaine sügavust ning kirjeldust järgmiste mõistete abil:

- 1) COMPACTED SNOW (KOKKUSURUTUD LUMI);
- 2) DRY (KUIV);
- 3) DRY SNOW (KUIV LUMI);
- 4) DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (KUIV LUMI KOKKUSURUTUD LUME PEAL);
- 5) DRY SNOW ON TOP OF ICE (KUIV LUMI JÄÄ PEAL);
- 6) FROST (HÄRMATIS);
- 7) ICE (JÄÄ);
- 8) SLIPPERY WET (MÄRG JA LIBE);
- 9) SLUSH (LOBJAKAS);
- 10) SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY (ERITÖÖTLUSEGA TALVERADA);

▼M5

- 11) STANDING WATER (SEISEV VESI);
 - 12) WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW (VESI KOKKUSURUTUD LUME PEAL);
 - 13) WET (MÄRG);
 - 14) WET ICE (MÄRG JÄÄ);
 - 15) WET SNOW (MÄRG LUMI);
 - 16) WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (MÄRG LUMI KOKKUSURUTUD LUME PEAL);
 - 17) WET SNOW ON TOP OF ICE (MÄRG LUMI JÄÄ PEAL);
 - 18) CHEMICALLY TREATED (KEEMILISELT TÖÖDELDUD);
 - 19) LOOSE SAND (LAHTINE LIIV).
- b) Teatamist alustatakse siis, kui rajakatte olukord muutub vee, lume, lobjaka, jää või härmatise tõttu märkimisväärselt.
- c) Rajakatte olukorrast teatatakse märkimisväärsete muutuste kajastamiseks seni, kuni rada ei ole enam saastega kaetud. Kui see olukord tekib, väljastab lennuvälja käitaja raja olukorra teate, milles sedastatakse, et rada on vastavalt kas märg või kuiv.
- d) Haardeteguri mõõtmistest aru ei anta.
- e) Kui kõvakattega rada või selle osa on märg ja libe, teeb lennujaama käitaja selle teabe asjaomastele lennujaama kasutajatele teatavaks. Selleks loob ta NOTAM-teate ning kirjeldab mõjutatud rajaosa asukohta.

▼B

B-ALAJAGU – LENNUVÄLJA KÄITAMISEGA SEOTUD TEENUSED, VARUSTUS JA SEADMED (ADR.OPS.B)

ADR.OPS.B.001. Teenuste osutamine

Käesoleva lisa B-alajaos nimetatud teenuseid osutab lennuvälja käitaja lennuväljal kas otseselt või kaudselt.

▼M5**ADR.OPS.B.003. Tegevuse üleandmine – käitamisega seotud teabe andmine**

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab menetlused käitamistegevuse üleandmiseks lennuvälja käitamise ja hooldusega tegelevate töötajate vahel, tagamaks et kõigile uutele tööle asuvatele töötajatele antakse nende ülesannetega seotud käitamisega seotud teavet.
- b) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab menetlused, et anda lennuväljal tegutsevatele või teenuseid osutavatele organisatsioonidele lennuväljaga seotud käitamist käsitlevat teavet, mis võib mõjutada selliste organisatsioonide töötajate ülesannete täitmist.

▼B**ADR.OPS.B.005. Lennuvälja hädaolukorra lahendamise kava koostamine**

Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab lennuvälja hädaolukorra lahendamise kava, mis:

- a) on kooskõlas õhusõidukite käitamisega ja muu lennuväljal toimuva tegevusega;
- b) võimaldab lennuväljal või selle ümbruses tekkinud hädaolukorra lahendamisel koordineerida asjaomaste organisatsioonide tegevust;
- c) sisaldab kava asjakohasuse korrapärase kontrollimise ja tulemuste läbivaatamise protseduure, et parandada selle tulemuslikkust.

▼B**ADR.OPS.B.010. Päästeteenistus ja tuletõrje**

- a) Lennuvälja käitaja tagab järgmise:
- (1) lennuväljal on olemas pääste- ja tuletõrjevahendid, seadmed ja teenistused;
 - (2) õigeaegseks reageerimiseks on olemas sobiv varustus, kustutusvahendid ja piisav arv töötajaid;
 - (3) päästetöötajad ja tuletõrjujad on saanud lennuvälja keskkonnas tegutsemiseks vajaliku väljaõppe, neil on nõuetekohane varustus ja pädevus;
 - (4) kõik päästetöötajad ja tuletõrjujad, kes peavad vajaduse korral tegutsema lennundusega seotud hädaolukorras, tõendavad, et neil on oma konkreetsete ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks sobiv tervises seisund.
- b) Lennuvälja käitaja kehtestab lennuvälja pääste- ja tuletõrjeteenistusega tegelevate töötajate koolitusprogrammi ja rakendab seda.

▼M5

- c) Koolitusprogramm toimub punkti ADR.OR.D.017 kohaselt järgmiste eranditega:
- 1) korduskoolitus peab sisaldama teoreetilist ja pidevat praktilist koolitust;
 - 2) tasemekontrollle tehakse ajavahemikus hiljemalt kuni 12 kuud pärast algkoolituse läbimist.
- d) Pääste- ja tuletõrjetöötajate koolituse üleschituse eesmärk on anda nende ülesannete täitmiseks seotud põhiteadmisi ja praktilisi oskusi.
- e) Lennuvälja päästeteenistuse ja tuletõrjega tagatud ohutustaseme selline ajutine vähenemine, mis on tekkinud ettenägematute asjaolude tõttu, ei vaja pädeva asutuse eelnevat heakskiitu.

▼B**ADR.OPS.B.015. Liiklusala ja seonduvate rajatiste jälgimine ja inspekteerimine**

- a) Lennuvälja käitaja jälgib liiklusala ja selle rajatiste olukorda ning teatab käitamisel olulistest ajutist või alalist laadi probleemidest asjaomastele lennuliiklus-teenuste osutajatele ja aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajatele.
- b) Lennuvälja käitaja inspekteerib liiklusala ja selle rajatise korrapäraselt.

▼M5**ADR.OPS.B.016. Võõrkehade kontrolliprogramm**

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab võõrkehade kontrolliprogrammi ning nõuab, et lennuväljal tegutsevad või teenuseid osutavad organisatsioonid osaleksid selles programmis.
- b) Võõrkehade kontrolliprogrammi osana teeb lennuvälja käitaja järgmist:
- 1) tagab, et töötajad on programmist teadlikud ja osalevad selles ning on läbinud asjakohase koolituse ja tõendanud oma pädevust;
 - 2) kehtestab ja rakendab meetmed võõrkehade tekke vältimiseks;

▼ M5

- 3) kehtestab ja rakendab menetlused, et
 - i) tuvastada võõrkehad, sealhulgas inspekteerida liiklusalade või piirnevaid alasid kooskõlas inspekteerimiskavaga, ning teha seda iga kord, kui sellist inspekteerimist on vaja kas tegevuse, ilmastikunähtuste või vahejuhtumite tõttu, mis on võinud põhjustada selliste võõrkehade teket;
 - ii) eemaldada võõrkehad viivitamata, koguda see kokku ja kõrvaldada ning näha ette kõik vajalikud vahendid;
 - iii) teatada õhusõidukite käitajatele võimalikult kiiresti, kui on tuvastatud õhusõiduki osi;

▼ C1

- 4) kogub ja analüüsib andmeid ja teavet võõrkehade allikate ja suundumuste väljaselgitamiseks ning rakendab programmi tõhususe suurendamiseks parandus- või ennetusmeetmeid või mõlemat.

▼ B**ADR.OPS.B.020. Elusloodusest tulenevate ohtude vähendamine**

Lennuvälja käitaja teeb järgmist:

- a) hindab elusloodusest tulenevaid ohte lennuväljal ja selle ümbruses;
- b) kehtestab vahendid ja protseduurid, millega minimeerida lennuväljal uluki ja õhusõiduki kokkupõrke ohtu;
- c) teatab asjaomasele asutusele, kui elusloodusest tulenevate ohtude hindamine näitab, et lennuvälja ümbruse tingimused süvendavad elusloodusest tulenevaid ohte.

▼ M5**ADR.OPS.B.024. Sõidukijuhtidele loa andmine**

- a) Välja arvatud alapunktis d sätestatud juhul, on sõiduki juhtimiseks lennuvälja käitamisalade liiklusaladel nõutav luba, mille on väljastanud selle lennuvälja käitaja. Juhiluba antakse välja isikule,

- 1) kellele määratud ülesanded hõlmavad sellistel aladel sõitmist;
- 2) kellel on kehtiv juhiluba ning erisõidukite käitamiseks nõutav mis tahes muu luba;
- 3) kes on edukalt läbinud asjakohase juhtimiskoolituse programmi ning tõendanud oma pädevust vastavalt alapunktile b;
- 4) kes on tõendanud keeleoskust vastavalt punktile ADR.OPS.B.029, kui see isik peab sõidukit juhtima manööverdusalal;
- 5) kes on läbinud tööandja pakutava koolituse lennuväljal käitatava sõiduki kasutuse kohta.

- b) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab sõidukijuhtimiskoolituse programmi sõidukijuhtidele, kes töötavad perroonil või muudel käitamisaladel, välja arvatud manööverdusalal, ja sõidukijuhtidele, kes töötavad manööverdusalal. Koolitusprogramm:

- 1) on asjakohane lennuvälja omaduste ja käitamise, sõidukijuhi täidetavate funktsioonide ja ülesannete ning nende lennuvälja aladega seoses, kus sõidukijuhtidel võidakse lubada töötada;

▼M5

- 2) sisaldab järgmist:
 - i) piisava kestusega teoreetilist ja praktilist koolitust vähemalt järgmistes valdkondades:
 - A) reguleeriv raamistik ja isiklikud kohustused;
 - B) sõidukistandardid, lennuvälja käitamise nõuded ja -protseduurid;
 - C) side;
 - D) raadiotelefon sõidukijuhtidele, kes töötavad manööverdusalal;
 - E) inimvõimed;
 - F) töökeskkonnaga tutvumine;
 - ii) sõidukijuhtide pädevuse hindamine.
- c) Alapunkti a kohaselt välja antud juhiloas täpsustatakse liiklusalade või muude käitamisalade osad, kus sõidukijuhil on lubatud sõita, ja see luba kehtib seni, kuni
 - 1) punkti a alapunkti 1 ja alapunkti a alapunkti 2 nõuded on täidetud;
 - 2) juhiloa omanik:
 - i) osaleb koolitusel ja tasemekontrollis ning läbib need edukalt vastavalt punkti ADR.OR.D.017 alapunktidele f ja g;
 - ii) asjakohasel juhul jätkab nõutava keeleoskuse tõendamist vastavalt punktile ADR.OPS.B.029.
- d) Olenemata alapunktist a võib lennuvälja käitaja lubada isikul juhtida ajutiselt sõidukit liiklusalal või muudel käitamisaladel, kui
 - 1) sellel isikul on kehtiv juhiluba ning erisõidukite käitamiseks nõutav mis tahes muu luba;
 - 2) seda sõidukit saadab sõiduk, mille juhil on alapunkti a kohane luba.
- e) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:
 - 1) kehtestab süsteemi ja rakendab menetlused:
 - i) juhilubade väljaandmiseks ja sõidukite ajutise juhtimise lubamiseks;
 - ii) tagamaks, et sõidukijuhid, kellele luba on välja antud, vastavad jätkuvalt alapunkti c alapunktile 1 ja alapunkti c alapunktile 2;
 - iii) sõidukijuhtide vastavuse jälgimiseks lennuväljal kehtivatele mis tahes sõidukijuhtimisnõuetele ning asjakohaste meetmete võtmiseks, sealhulgas juhilubade või ajutiste sõiduki juhtimise lubade peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks;
 - 2) säilitab asjaomased andmed.

ADR.OPS.B.026. Sõidukitele loa andmine

- a) Sõiduki käitamiseks liiklusalal või muudel käitamisaladel on nõutav lennuvälja käitaja väljastatud luba. Luba võidakse anda, kui sõidukit kasutatakse lennuvälja käitamisega seotud tegevuses ning kui see:
 - 1) on töökorras ja ettenähtud toiminguks sobiv;

▼ **M5**

- 2) vastab punkti ADR.OPS.B.080 märgistus- ja valgustusnõuetele;
 - 3) on varustatud raadioga, mis võimaldab kahesuunalist raadiosidet asjakohasel lennuliiklusteeninduse sagedusel ja muudel vajalikel sagedustel, kui see on ette nähtud töötamiseks kummalgi järgmisel alal:
 - i) manööverdusala;
 - ii) muud käitamisalad, kus on vajalik side lennuliiklusteeninduse üksusega või lennuvälja muu käitusüksusega;
 - 4) on varustatud transpondri või seiret toetava muu seadmega, kui see on ette nähtud kasutamiseks manööverdusalal, ning lennuväli on varustatud maapealse liikluse juhtimise ja kontrollisüsteemiga, mille toimimine nõuab sõidukitele kinnitatud transpondri või seiret toetava muu seadme kasutamist.
- b) Lennuvälja käitaja piirab nende sõidukite arvu, millel on luba töötada liiklus-
alal ja muudel käitamisaladel, minimaalse arvuni, mis on lennuvälja ohutuks
ja tõhusaks käitamiseks nõutav.
- c) Alapunkti a kohaselt välja antud loa puhul kehtib järgmine:
- 1) selles täpsustatakse need liiklusala või muude käitamisalade osad, kus sõidukiga võib töötada;
 - 2) see kehtib seni, kuni alapunkti a nõuded on täidetud.
- d) Kui vastavalt alapunktile a lennuväljal töötamiseks loa saanud sõiduk peab
olema raadioga varustatud, määrab lennuvälja käitaja sõidukile kutsungi.
Sõidukile määratud kutsung:
- 1) ei põhjusta oma tunnusatega segadust;
 - 2) sobib selle funktsiooniga;
 - 3) on manööverdusalal töötavate sõidukite puhul kooskõlastatud lennuliiklus-
teeninduse üksusega ning see edastatakse lennuvälja asjaomastele
organisatsioonidele.
- e) Erandina alapunktist a võib lennuvälja käitaja lubada:
- 1) alapunkti a alapunktide 1 ja 2 kohaselt loa saanud sõidukil, mis ei ole
varustatud alapunkti a alapunktis 3 nõutava raadioga ning alapunkti a
alapunktis 4 nõutava transpondriga või seiret toetava muu seadmega,
töötada ajutiselt alapunkti a alapunktis 3 ja alapunkti a alapunktis 4
osutatud aladel, tingimusel et:
 - i) seda sõidukit saadab kogu aeg loaga sõiduk, mis vastab alapunkti a
alapunkti 3 nõudele ning vajaduse korral alapunkti a alapunkti 4
nõudele;
 - ii) saatesõiduk vastab punkti ADR.OPS.B.080 märgistus- ja valgustus-
nõuetele;
 - iii) kui saadetav sõiduk töötab manööverdusalal, ei kehti piiratud nähta-
vuse protseduurid;
 - 2) sõidukil ajutiselt siseneda lennuväljale ning töötada liiklusalal või muudel
käitamisaladel, järgmistel tingimustel:
 - a) selle sõiduki visuaalsel kontrollimisel tehakse kindlaks, et selle seisund
ei riku ohutust;

▼M5

- b) seda sõidukit saadab kogu aeg loaga sõiduk, mis
 - i) vastab alapunkti a alapunkti 3 nõudele ning vajaduse korral alapunkti a alapunkti 4 nõudele, kui see töötab alapunkti a alapunktidest 3 ja 4 osutatud aladel;
 - ii) vastab punkti ADR.OPS.B.080 märgistus- ja valgustusnõuetele;
- c) kui sõiduk töötab manööverdusalal, ei kehti piiratud nähtavuse protseduurid;
- f) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:
 - 1) kehtestab ja rakendab menetlused:
 - i) sõidukilubade andmiseks ning ajutiste lubade andmiseks lennuväljale sisenemiseks ja sõidukite käitamiseks;
 - ii) sõidukitele kutsungite määramiseks;
 - iii) sõidukite vastavuse jälgimiseks punktile ADR.OPS.B.026 ning asjakohaste meetmete võtmiseks, sealhulgas sõidukilubade või sõidukiga töötamise ajutiste lubade peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks;
 - 2) säilitab asjaomased andmed.

ADR.OPS.B.027. Sõidukite käitamine

- a) Manööverdusalal oleva sõiduki juht käitab sõidukit:
 - 1) üksnes lennuliiklusteeninduse üksuse lubatud viisil ning vastavalt selle üksuse antud juhistele;
 - 2) vastavalt kõigile märgistuste ja märkidega edastatavatele kohustuslikele juhistele, välja arvatud juhul, kui lennuliiklusteeninduse üksus on lubanud teisiti;
 - 3) vastavalt kõigile tulede abil edastatavatele kohustuslikele juhistele.
- b) Manööverdusalal oleva sõiduki juht käitab sõidukit kooskõlas järgmiste eeskirjadega:
 - 1) hädaolukorras õhusõidukile appi suunduvatele päästesõidukitele antakse eesõigus kogu muu maapinnal toimuva liikluse suhtes;
 - 2) alapunkti 1 sätete kohaselt:
 - i) annavad sõidukid ja õhusõidukeid pukseerivad sõidukid teed maanduvatele, startivatele ja ruleerivatele õhusõidukitele;
 - ii) sõidukid, mis ei pukseeri õhusõidukeid, annavad teed õhusõidukeid pukseerivatele sõidukitele;
 - iii) sõidukid, mis ei pukseeri õhusõidukeid, annavad vastavalt lennuliiklusteeninduse üksuse juhistele teed sõidukitele, mis ei pukseeri õhusõidukeid;
 - iv) olenemata alapunktide i, ii ja iii sätetest peavad õhusõidukeid pukseerivad sõidukid täitma lennuliiklusteeninduse üksuse juhiseid.
- c) Raadioga varustatud sõiduki juht, kes kavatseb töötada või töötab manööverdusalal, teeb järgmist:
 - 1) loob enne manööverdusalale sisenemist rahuldava kahesuunalise raadioside lennuliiklusteeninduse üksusega asjakohasel lennuliiklusteeninduse sagedusel ning säilitab määratud sagedusel pideva kuuldeloleku;

▼ **M5**

- 2) enne manööverdusala sisenemist hangib lennuliiklusteeninduse üksuse loa ning tegutseb üksnes lennuliiklusteeninduse üksuse lubatud viisil. Sellest loast olenemata on rajale või lennuribale sisenemiseks või lubatud viisil tegutsemise muutmiseks vaja lennuliiklusteeninduse üksuse täiendavat konkreetset luba;
 - 3) loeb lennuliiklusteeninduse töötajatele tagasi kõneside kaudu edastatud juhiste ohutusega seotud osad. Tagasilugemine toimub alati seoses juhistega siseneda, oodata rajast eemal, ületada rada või töötada rajal, ruleerimisteel või lennuribal;
 - 4) loeb lennuliiklusteeninduse töötajatele tagasi muud kui alapunktis 3 osutatud juhised või kinnitab neid viisil, millest nähtub selgelt, et nendest on aru saadud ja neid järgitakse.
- d) Kui manööverdusalaal töötava sõiduki juht kahtleb sõiduki asukohas manööverdusala suhtes, teeb ta järgmist:
- 1) teavitab lennuliiklusteeninduse üksust asjaoludest, sealhulgas viimasest teadaolevast asukohast;
 - 2) samal ajal, välja arvatud juhul, kui lennuliiklusteeninduse üksus on juhendanud teisiti, vabastab raja, ruleerimistee või manööverdusala muu osa ja eemaldub sellest võimalikult kiiresti ohutusse kaugusse;
 - 3) pärast alapunktides 1 ja 2 osutatud meetmete võtmist peatab sõiduki.
- e) Manööverdusalaal oleva sõiduki juht:
- 1) ei tule sõidukiga lennuribal töötades, kui seda rada kasutatakse stardiks ja maandumiseks, rajale lähemale kui vahemaani, kus asub selle raja puhul kehtestatud raja ootekoht või sõidutee ootekoht;
 - 2) kui rada kasutatakse stardiks ja maandumiseks, ei tööta sõidukiga:
 - i) lennuriba osal, mis ulatub üle selle raja otste;
 - ii) selle raja lõpu ohutusaladel;
 - iii) kui see on olemas, siis takistustevabal ribal sellisel vahemaal, mis ohustaks lendavaid õhusõidukeid.
- f) Kui see on lennuväljal nõutav, teeb perroonil oleva, raadioga varustatud sõiduki juht järgmist:
- 1) loob enne perroonile sisenemist rahuldava kahepoolse side lennuvälja käitaja määratud vastutava üksusega;
 - 2) säilitab määratud sagedusel pideva kuuldeloleku.
- g) Perroonil oleva sõiduki juht käitab sõidukit kooskõlas järgmisega:
- 1) üksnes lennuvälja käitaja määratud vastutava üksuse lubatud viisil ning vastavalt selle üksuse antud juhistele;

▼ **M5**

- 2) vastavalt kõigile märgistuste ja märkidega edastatavatele kohustuslikele juhiste, välja arvatud juhul, kui lennukijärgi käitaja määratud vastutav üksus on lubanud teisiti;
 - 3) vastavalt kõigile tulede abil antavatele kohustuslikele juhiste;
 - 4) annab teed päästesõidukitele, ruleerivale või ruleerima asuvale õhusõidukile või pukseeritavale (sh saba ees pukseeritavale) õhusõidukile;
 - 5) annab vastavalt kohalikele eeskirjadele teed muudele sõidukitele;
 - 6) annab hädaolukorrale reageerivatele päästesõidukitele alati eesõiguse.
- h) Liiklusalal ja muudel käitamisaladel oleva sõiduki juht:
- 1) käitab sõidukit vastavalt ettenähtud kiiruspierangutele ja sõidumarsruutidele;
 - 2) ei tegele juhtimise ajal segava ja tähelepanu kõrvale juhtiva tegevusega;
 - 3) järgib lennukijärgi käsiraamatus olevaid sidepidamisnõudeid ja käitamisprotseduure.
- i) Teist sõidukit saatva sõiduki juht tagab, et saadetava sõiduki juht käitab sõidukit vastavalt antud juhiste.
- j) Sõidukijuht pargib sõiduki üksnes lennukijärgi käitaja määratud alale.
- k) Lennukijärgi käitaja kehtestab menetlused ja rakendab neid, tagamaks et liiklusalal ja muudel käitamisaladel töötavad sõidukijuhid järgivad punkte a–j.

ADR.OPS.B.028. Õhusõiduki pukseerimineLennukijärgi käitaja teeb järgmist:

- a) kehtestab õhusõiduki manööverdamise protseduurid ja määrab ohutuse tagamiseks marsruudid, mida kasutatakse õhusõiduki pukseerimisel liiklusalal;
- b) tagab pukseerimistoimingute ajal piisava ja asjakohase juhendamise;
- c) tagab, et pukseeritaval õhusõidukil on pukseerimistoimingute ajal lülitatud sisse komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 923/2012 ⁽¹⁾ lisa punkti SERA.3215 sätete kohased tuled;
- d) kehtestab ja rakendab menetlused, et tagada piisav side ja kooskõlastatus pukseerimistoimingut tegeva organisatsiooni, perooniteenuseid osutava üksuse ja lennuliiklusteeninduse üksuse vahel, nagu on pukseerimistoimingu puhul asjakohane;
- e) kehtestab ja rakendab menetlused, et tagada pukseerimistoimingute ohutus ebasoodsates ilmastikutingimustes, sealhulgas neid toiminguid piirates või mitte lubades.

⁽¹⁾ Komisjoni 26. septembri 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 923/2012, millega kehtestatakse ühised lennureeglid ning aeronavigatsiooniteenuseid ja -protseduure käsitlevad käitamissätted ning muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 1035/2011 ning määruseid (EÜ) nr 1265/2007, (EÜ) nr 1794/2006, (EÜ) nr 730/2006, (EÜ) nr 1033/2006 ja (EL) nr 255/2010 (ELT L 281, 13.10.2012, lk 1).

▼ M5

ADR.OPS.B.029. Keeleoskus

a) Isik, kellelt nõutakse keeleoskuse tõendamist vastavalt punktile ADR.OPS.B.024, tõendab oma keeleoskust vähemalt töötasemel nii standardväljendite kui ka tavakeele kasutamisel kooskõlas alapunktiga b:

1) inglise keeles ning

2) mis tahes muus keeles või muudes keeltes, mida kasutatakse lennuvälja lennuliiklusteeninduse üksusega peetavas raadiosides.

b) Taotleja peab tõendama oskust:

1) tulemuslikult suhelda ainult hääle abil ja vahetult vesteldes;

2) suhelda täpselt ja selgelt üldistel ja tööga seotud teemadel;

3) kasutada üldistes või tööga seotud olukordades teadete vahetamiseks ning arusaamatuste vältimiseks ja lahendamiseks asjakohaseid suhtlusstrateegiaid;

4) tulla edukalt toime keeleprobleemidega, mis tekivad keerulises olukorras või rutiinse tegevuse või muul moel varem tuttava suhtlusülesande puhul tekkinud ootamatute sündmuste käigus;

5) kasutada lennunduse valdkonnas arusaadavat dialekti või hääldusviisi.

c) Keeleoskust tõendatakse seda hinnanud organisatsiooni väljastatud tunnistusega, millel osutatakse keel või keeled, oskustase või -tasemed ning hindamise kuupäev.

d) Välja arvatud isikud, kes on tõendanud keeleoskust eksperditasemel, hinnatakse keeleoskust uuesti iga:

1) nelja aasta tagant, kui tõendatud tase on töötase;

2) kuue aasta tagant, kui tõendatud tase on edasijõudnute tase.

e) Keeleoskust tõendatakse hindamismeetodi abil, mis sisaldab järgmist:

1) hindamisprotsess;

2) keeleoskust hindavate hindajate kvalifikatsioonid;

3) kaebemenetlus.

f) Lennuvälja käitaja võimaldab oma töötajatele nõutava keeleoskuse taseme säilitamiseks otstarbelist keeleõpet.

g) Erandina punktist a võivad liikmesriigid otsustada, et punktis ADR.OPS.B.024 osutatud töötajad ei pea lennuvälja lennuliiklusteeninduse üksusega raadioside pidamiseks oskama inglise keelt. Sellisel juhul korraldab ta ühte või mitut lennuvälja hõlmava ohutushindamise.

h) Lennuvälja käitaja võib anda loa isikule, kes ei ole tõendanud oma keeleoskust vastavalt alapunktidele a ja b, kuni

1) 7. jaanuarini 2026 inglise keele puhul;

2) 7. jaanuarini 2023 inglise keelest erineva mis tahes muu keele puhul.

ADR.OPS.B.030. Lennuvälja maapealse liikluse juhtimise ja kontrollisüsteem

a) Lennuvälja käitaja tagab, et lennuväljal rakendatakse lennuvälja maapealse liikluse juhtimise ja kontrollimise süsteemi.

▼M5

b) Maapealse liikluse juhtimise ja kontrollisüsteemi osana hindab lennuvälja käitaja lennuliiklusteenuste osutajaga kooskõlastatult vajadust kehtestada lennuväljal õhusõidukite ruleerimise standardmarsruudid. Standardmarsruutide ettenägemisel teeb lennuvälja käitaja järgmist:

- 1) tagab, et need oleksid lennuväljaliikluse ja -plaani ning ettenähtud toimingute suhtes asjakohased ja sobivad ning nõuetekohaselt määratletud;
- 2) annab aeronavigatsiooniteabe teenuste osutajale lennundusteabe kogumiku väljaandmiseks asjakohast teavet.

c) Kui maapealse liikluse juhtimise ja kontrollimise süsteemi käitamiseks nõutakse õhusõidukilt liiklusalal transpondri kasutamist, kooskõlastab lennuvälja käitaja lennuliiklusteenuste osutajaga järgmise:

- 1) asjaomased transpondri kasutamise protseduurid, mida õhusõidukite käitajad peavad järgima;
- 2) asjakohase teabe andmine aeronavigatsiooniteabe teenuste osutajale lennundusteabe kogumiku väljaandmiseks.

ADR.OPS.B.031. Side

a) Sõidukid ja lennuliiklusteeninduse üksus peavad sidet vastavalt rakendusmääruse (EL) nr 923/2012 lisa 14. jaos osutatud kohaldatavatele nõuetele.

b) Lennuvälja käitaja kehtestab lennuliiklusteenuste osutajaga kooskõlastatult sideprotseduurid, sealhulgas järgmised:

- 1) sagedused ja keel, mida kasutatakse side pidamiseks lennuliiklusteeninduse üksuse ning manööverdusalal töötavate või töötada kavatsevate sõidukite vahel;
- 2) side lennuliiklusteeninduse üksuse ning manööverdusalal töötavate või töötada kavatsevate jalakäijate vahel;
- 3) lennuväljaga seotud sellise olulise teabe levitamine raadioside teel, mis võib mõjutada manööverdusalal toimuva tegevuse ohutust;
- 4) signaal- ja muud sidevahendid kõigis nähtavustingimustes, mida kasutatakse lennuliiklusteeninduse üksuse ning manööverdusalal olevate sõidukite või jalakäijate vahelise raadioside tõrke korral.

ADR.OPS.B.033. Jalakäijate liikluse suunamine

a) Lennuvälja käitaja kehtestab protseduurid ja rakendab neid, et:

- 1) piirata juurdepääs liiklusalale ja muudele käitamisaladele üksnes isikutega, kes peavad oma ülesannete tõttu nendele aladele pääsema;
- 2) tagada, et need isikud pääsevad sellistele aladele järelevalveta juurde üksnes juhul, kui nad on saanud asjakohast koolitust ja tõendanud oma pädevust;
- 3) kontrollida isikute liikumist perroonil ning tagada õhusõidukisse sisenevate või sealt väljuvate või perroonile, perroonilt või üle perrooni liikuvate reisijate puhul järgmine:
 - i) neid saadavad koolitatud ja pädevad töötajad;
 - ii) nad ei sisene seisvatesse õhusõidukitesse ega häiri maapealse teenindusega seotud tegevust;
 - iii) nad on kaitstud töötavate õhusõidukite, sealhulgas nende mootorite mõjude eest ning ka sõidukitega tehtava või muu tegevuse eest.

▼ M5

b) Lennuvälja käitaja kehtestab protseduurid ja rakendab neid, et tagada järgmine:

- 1) nende töötajate korrakohane ja ohutu sisenemine manööverdusalale, kelle ülesanded hõlmavad sellele alale juurdepääsu ilma sõidukita;
- 2) et need töötajad:
 - i) on nõuetekohaselt varustatud, sealhulgas väga nähtava rõivastusega, orienteerumisvahenditega ning vahenditega, mis võimaldavad selliste toimingute ajal kahepoolset sidet lennuliiklusteeninduse üksuse ja lennuvälja käitaja vastava üksuse vahel;
 - ii) saavad enne manööverdusalale sisenemist lennuliiklusteeninduse üksuse loa. Sellest loast olenemata on rajale või lennuribale sisenemiseks või lubatud viisil tegutsemise muutmiseks vaja lennuliiklusteeninduse üksuse täiendavat konkreetset luba;
 - iii) ei sisene manööverdusalale juhul, kui kehtivad piiratud nähtavuse protseduurid.

ADR.OPS.B.035. Lennuvälja käitamine talvetingimustes

a) Kui lennuvälja tuleb eeldatavalt käitada tingimustes, mille puhul liiklusalale võib koguneda lumi, lobjakas või jää, töötab lennuvälja käitaja välja lumeplani ja rakendab seda. Lumeplani osana teeb lennuvälja käitaja järgmist:

- 1) tal on kehtestatud kord materjalide kasutamiseks jää ja härmatise eemaldamiseks või nende tekke vältimiseks või raja pinna haardeteguri parandamiseks;
- 2) tagab teostatavas ulatuses lume, lobjaka või jää eemaldamise kasutatavate radadelt ja muudelt liiklusalal osadelt, mida kavatakse õhusõidukite käitamisel kasutada.

b) Lennuvälja käitaja annab lennundusteabe kogumiku väljaandmiseks teavet järgmise kohta:

- 1) lume eemaldamise ning lume- ja jäätõrje toimingute vahendite kättesaadavus;
- 2) eritöötusega talveradade kasutusele heakskiidu andmine, kui see on kohaldatav;
- 3) liiklusalal pinna töötlemiseks kasutatavate materjalide liik.

ADR.OPS.B.036. Käitamistoimingud eritöötusega talveradadel

a) Lennuvälja käitaja võib pädeva asutuse eelneval heakskiidul kehtestada protseduurid lennukite käitamiseks eritöötusega talveradadel ja neid protseduure kasutada, kui saasteliik on kokkusurutud lumi või jää. Eritöötusega talveradadele saab määrata esmase koodi RWYCC 4; kui aga RWYCC 4 ei ole töötusest tulenevalt põhjendatud, kohaldatakse punkti ADR.OPS.B.037 kohast tavaprotseduuri.

b) Pädevalt asutuselt eelneva loa saamiseks teeb käitaja järgmist:

- 1) kehtestab protseduurid, mis hõlmavad järgmist:
 - i) nende vahendite liik või selle materjali liik, kvaliteet ja kogus või mõlemad, mida kasutatakse raja olukorra parandamiseks, ja nende kasutamise meetod;
 - ii) meteoroloogilised parameetrid;
 - iii) lahtiste saasteainete ohjamine;
 - iv) saavutatud tulemuste hindamine;

▼M5

- 2) hangib vähemalt ühelt lennuki käitajalt lennukiandmed, mis puudutavad pidurdustõhusust eritõotlusega talverajal;
 - 3) analüüsib ja töötleb alapunkti 2 kohaselt hangitud andmeid, et lähtuvalt lennuraja tingimustest tõendada koodi RWYCC põhjendatust;
 - 4) kehtestab hooldusprogrammi, mis hõlmab nende seadmete ennetavaid hooldustõid ning ka parandustõid, mida kasutatakse järjepideva toimivuse saavutamiseks.
- c) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab programmi protseduuri pideva tulemuslikkuse seiramiseks. Programmis kasutatakse lennukiandmetest saadud pidurdamistõhususe aruandeid, mida võrreldakse teatatud rajaolukorraga.
- d) Lennuvälja käitaja hindab pärast talvehooaja lõppu talviste käitamiste tulemuslikkust, et selgitada välja vajadus järgmise järele:
- 1) täiendavad koolitusnõuded;
 - 2) protseduuride ajakohastamine;
 - 3) täiendavad või teistsugused vahendid ja materjalid.

ADR.OPS.B.037. Raja olukorra hindamine ja sellele koodi määramine

Kui rajal esinevad punkti ADR.OPS.A.060 alapunktides a–e loetletud saasteained, teeb lennuvälja käitaja järgmist:

- a) määrab saasteaine liigi ja paksuse ning temperatuuri alusel RWYCC koodi;
- b) inspekteerib rada, kui raja olukord võib olla meteoroloogiliste tingimuste tõttu muutunud, hindab raja olukorda ning määrab uue RWYCC koodi;
- c) kasutab RWYCC uue hindamise algatamiseks õhust edastatavat eriettekannet.

▼B**ADR.OPS.B.040. Lennuvälja töö öösel**

Lennuvälja käitaja tagab vahendid ja protseduurid lennuvälja ohutuks tööks öösel ning kõnealuste vahendite ja protseduuride rakendamise.

ADR.OPS.B.045. Lennuvälja käitamine piiratud nähtavuse korral

- a) Lennuvälja käitaja tagab vahendid ja protseduurid lennuvälja ohutuks käitamiseks piiratud nähtavuse korral ning kõnealuste vahendite ja protseduuride rakendamise.
- b) Piiratud nähtavuse protseduurid peab pädev asutus olema eelnevalt heaks kiitnud.

ADR.OPS.B.050. Lennuvälja käitamine halva ilma korral

Lennuvälja käitaja tagab vahendid ja protseduurid lennuvälja ohutuks käitamiseks halva ilma korral ning kõnealuste vahendite ja protseduuride rakendamise.

ADR.OPS.B.055. Kütuse kvaliteet

Lennuvälja käitaja kontrollib, et õhusõidukite kütust säilitavad ja väljastavad organisatsioonid kasutavad protseduure, mis tagavad õhusõidukite varustamise puhta ja nõuetekohase kütusega.

ADR.OPS.B.065. Visuaalseadmed ja lennuvälja elektrisüsteemid

Lennuvälja käitaja rakendab protseduure, millega tagatakse lennuvälja visuaalseadmete ja elektrisüsteemide nõuetekohane toimimine.

▼B**ADR.OPS.B.070. Tööohutus lennuväljal**

a) Lennuvälja käitaja kehtestab protseduurid ja rakendab neid, et tagada järgmine:

- (1) töötamine lennuväljal ei kahjusta õhusõidukite ohutust;
- (2) lennuvälja käitamisprotseduurid ei kahjusta tööohutust lennuväljal.

ADR.OPS.B.075. Lennuvälja kaitse

a) Lennuvälja käitaja jälgib lennuväljal ja selle ümbruses järgmist:

- (1) sertifitseerimisaluste kohaselt kehtestatud takistuste piirangu- ja kaitsepindu ning lennuväljaga seonduvaid muid pindu ja alasid, et võtta enda pädevuse raames nende pindadele ja aladele tungimisega seonduvate riskide leevendamiseks asjakohaseid meetmeid;
- (2) takistuste valgustust ja märgistust, et vajaduse korral oma pädevuse raames meetmeid võtta;
- (3) inimtegevuse ja maakasutusega seotud riske, et vajaduse korral oma pädevuse raames meetmeid võtta.

b) Lennuvälja käitaja kehtestab protseduurid, et leevendada jälgitavatel aladel takistuste püstitamisega, nende alade arendamisega ja muu tegevusega seotud riske, mis võivad mõjutada lennuväljalt käitatavate või sinna saabuvate või sealt väljuvate õhusõidukite ohutut käitamist.

▼M5**ADR.OPS.B.080. Sõidukite ja muude liikuvate objektide valgustus ja märgistus**

a) Lennuvälja käitaja tagab, et lennuvälja liikluslalal olevad sõidukid ja muud liikuvad objektid, välja arvatud õhusõidukid, on

- 1) märgistatud silmatorkavate värvidega või varustatud ekraaniga sobivates kohtades või on neil asjakohase suuruse, ruudulise mustri ja kontrastsete värvidega lipud;
- 2) valgustatud vähem intensiivsete takistustuledega, mille liik ja omadused on nende funktsiooni puhul asjakohased, kui sõidukeid ja lennuvälja kasutatakse öösel või piiratud nähtavuse tingimustes. Sisselülitatavate tulede värv on järgmine:
 - i) hädaolukorra või ohutusega seotud sõidukitel vilkuv sinine;
 - ii) muudel sõidukitel, sealhulgas saateautodel, vilkuv kollane;
 - iii) piiratud liikuvusega objektidel püsivalt põlev punane.

b) Lennuvälja käitaja võib punkti a alt välja jätta õhusõidukeid teenindavad vahendid ja sõidukid, mida kasutatakse üksnes perroonidel.

▼B**ADR.OPS.B.090. Lennuvälja viitekoodi tähega tähistatavatest õhusõidukitest suuremate õhusõidukite käitamine lennuväljal**

a) Lennuvälja käitaja võib pädeva asutuse eelneval heakskiidul lubada lennuvälja sertifikaadi tingimustes sätestatud planeeringu parameetritest tuleneva viitekoodi tähega tähistatavatest õhusõidukitest suurematel õhusõidukitel kasutada lennuvälja või selle alasid ka muul juhul kui hädaolukorras.

b) Alapunkti a nõuetele vastamise tõendamisel kohaldatakse punkti ADR.OR.B.040 sätteid.

▼B**C ALAJAGU – LENNUVÄLJA HOOLDUS (ADR.OPS.C)****▼M5****ADR.OPS.C.005. Hooldus – üldküsimused**

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab asjakohasel juhul ennetavat hooldust hõlmava hooldusprogrammi, et hoida lennuvälja käitamiseks vajalikud lennuvälja rajatised, süsteemid ja vahendid seisundis, mis ei häiri lennundustegevuse ohutust, korrapärasust ega tõhusust. Hooldusprogrammi väljatöötamisel ja rakendamisel võetakse arvesse inimteguri põhimõtteid.
- b) Lennuvälja käitaja tagab, et hooldusprogrammi tulemuslikuks rakendamiseks nähakse ette asjakohased ja piisavad vahendid.

ADR.OPS.C.007. Sõidukite hooldus

- a) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:
 - 1) kehtestab ja rakendab pääste- ja tuletõrjesõidukite hooldusprogrammi, mis hõlmab ennetavat hooldust ning milles võetakse arvesse inimteguri põhimõtteid, et tagada sõidukite kogu kasutusaja jooksul sõidukite ja nende varustuse tõhusus ning vastavus kindlaksmääratud reageerimisajale;
 - 2) tagab hooldusprogrammi rakendamise oma muude sõidukite puhul, mis töötavad liiklusalal või muudel käitamisaladel.
- b) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:
 - 1) kehtestab protseduurid punktis a osutatud hooldusprogrammi rakendamise toetuseks;
 - 2) tagab, et selle tulemuslikuks rakendamiseks nähakse ette asjakohased ja piisavad vahendid ja seadmed;
 - 3) säilitab iga sõiduki kohta hooldusdokumendid.
- c) Lennuvälja käitaja tagab, et lennuväljal tegutsevad või teenuseid osutavad organisatsioonid:
 - 1) hooldavad liiklusalal või muudel käitamisaladel töötavaid sõidukeid vastavalt kehtestatud hooldusprogrammidele, sealhulgas teevad ennetavat hooldust;
 - 2) säilitavad hooldusdokumente.
- d) Lennuvälja käitaja tagab, et käitamisel ei kasutata kõlbmatuid sõidukeid.

ADR.OPS.C.010. Kattematerjalide, muu pinnakatte ja äravooluga seotud hooldustööd

- a) Lennuvälja ennetavate hooldus- ja parandustööde programmi osana kontrollib lennuvälja käitaja kogu liiklusalala pinda, sealhulgas kattematerjale (rajad, ruleerimisteed ja perroonid), piirnevaid alasid ja äravoolu, ning hindab regulaarselt nende olukorda.
- b) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:
 - 1) hooldab kogu liiklusalala pinda, et vältida ja kõrvaldada võõrkehade tekitatud prügi, mis võiks kahjustada õhusõidukeid või nende süsteemide käitamist;
 - 2) hooldab radade, ruleerimisteede ja perroonide pinda, et vältida ohtlike kahjustuste tekkimist;
 - 3) hoiab rada seisundis, millega on tagatud miinimumstandardile vastavad või seda ületavad pinna haardetegurid;

▼M5

- 4) kontrollib hoolduseesmärkidel korrapäraselt pinna haardetegureid ja dokumenteerib need. Selliste kontrollide sagedus peab olema raja pinna haardeteguri muutumise tendentsi kindlaksmääramiseks piisav;
- 5) võtab korrigeerivaid hooldusmeetmeid, et ennetada raja pinna haardeteguri langemist allapoole miinimumstandardit kas kogu raja ulatuses või selle osal, kui see ei ole saastunud.

ADR.OPS.C.015. Visuaalsete vahendite ja elektrisüsteemide hooldus

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab ennetavate hooldus- ja parandustööde programmi, et tagada elektrisüsteemide toimivus ning elektritoite saadavus kõigile vajalikele lennuväljarajatistele viisil, millega on tagatud lennundustegevuse ohutus, korrapärasus ja tõhusus.
- b) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab ennetavate hooldus- ja parandustööde programmi, et tagada lennuvälja üksikute tulede ja valgustussüsteemide toimivus viisil, millega on tagatud õhusõidukite ja sõidukite järjepidev juhendamine ja kontrollimine järgmiselt:
 - 1) II või III kategooria täppislähenemisraja puhul on ennetavate hooldustööde süsteemi eesmärk hoida II või III kategooria toimingute mis tahes ajal toimivana kõik lähenemistuled ja raja valgustus ning igal juhul kehtib vähemalt järgmine:
 - i) igal järgmisel elemendil toimib vähemalt 95 % tuledest:
 - A) II või III kategooria täppislähenemise valgustussüsteem, sisemised 450 m;
 - B) raja telgjoone tuled;
 - C) raja lävetuled;
 - D) raja ääretuled;
 - ii) puuteala tuled puhul toimib vähemalt 90 % tuledest;
 - iii) lähenemistulede süsteemis toimib 450 meetrist edasi vähemalt 85 % tuledest;
 - iv) raja lõputulede puhul toimib vähemalt 75 % tuledest.
 - 2) Tuled, mis võivad punkti 1 kohaselt mitte toimida, ei muuda valgustussüsteemi põhimustrit.
 - 3) Mittetoimiv tuli teise mittetoimiva tule kõrval ei ole lubatud, välja arvatud horisonttulede või tuledest ristjoone korral, kus võidakse lubada kaht mittetoimivat tuld kõrvuti.
 - 4) Raja ootekohal olevate stopptulede puhul, mida kasutatakse koos alla 550 m rajanähtavuse tingimustes käitamiseks ettenähtud rajaga, on ennetavate hooldustööde süsteemi eesmärgid järgmised:
 - i) mittetoimivaid tulesid ei tohi olla enam kuni kaks;
 - ii) kaks mittetoimivat tuld ei ole kõrvuti, välja arvatud juhul, kui tulede vahekaugus on nõutavast märgatavalt väiksem.
 - 5) Kui ruleerimistee on ette nähtud kasutamiseks alla 550 m rajanähtavuse tingimustes, on ennetavate hooldustööde süsteemi eesmärk see, et mittetoimivad ei oleks ruleerimistee telgjoone kaks kõrvutist tuld.

▼M5

- 6) I kategooria täppislähenemisraja puhul on ennetavate hooldustööde süsteemi eesmärk hoida I kategooria toimingute mis tahes ajal toimivana kõik lähenemistuled ja raja valgustus ning igal juhul kehtib järgmine:
- i) igal järgmisel juhul toimib vähemalt 85 % tuledest:
 - A) I kategooria täppislähenemise tuledesüsteem;
 - B) raja lävetuled;
 - C) raja ääretuled;
 - D) raja lõputuled;
 - ii) mittetoimiv tuli teise mittetoimiva tule kõrval ei ole lubatud, välja arvatud juhul, kui tulede vahekaugus on nõutavast märgatavalt väiksem.
- 7) Kui rada on ette nähtud stardiks alla 550 m rajanähtavuse tingimustes, on ennetavate hooldustööde süsteemi eesmärk see, et toimingute mis tahes ajal oleksid telgjoone kõik tuled toimivad ning et igal juhul kehtiks järgmine:
- i) vähemalt:
 - A) 95 % raja telgjoone tuledest (kui need on olemas) ja raja ääretuledest on toimivad;
 - B) raja lõputulede puhul toimib vähemalt 75 % tuledest;
 - ii) mittetoimiv tuli teise mittetoimiva tule kõrval ei ole lubatud.
- 8) Kui rada on ette nähtud stardiks 550 m või sellest suurema rajanähtavuse tingimustes, on ennetavate hooldustööde süsteemi eesmärk see, et toimingute mis tahes ajal oleksid telgjoone kõik tuled toimivad ning igal juhul kehtiks järgmine:
- i) raja lõputulede puhul toimib vähemalt 85 % tuledest;
 - ii) mittetoimiv tuli teise mittetoimiva tule kõrval ei ole lubatud.
- 9) Kui rada on varustatud visuaallähenemise glissaadi indikaatorsüsteemidega, on ennetavate hooldustööde süsteemi eesmärk hoida kõik üksused toimingute mis tahes ajal toimivana. Üksust käsitatakse mittetoimivana, kui mittetoimivate tuled arv on selline, et üksus ei võimalda õhusõidukile ettenähtud juhendamist.
- c) Alapunkti b kohaldamisel käsitatakse tuld mittetoimivana, kui:
- 1) kaugtulede keskmine intensiivsus on alla 50 % ameti väljastatud sertifitseerimistingimustes osutatud väärtusest. Kui valgustusüksuse arvutuslik kaugtulede keskmine intensiivsus ületab ameti väljastatud sertifitseerimistingimustes osutatud väärtust, seondub see 50 % kõnealuse arvutusliku väärtusega;
 - 2) tulega seotud filter on puudu või kadunud või tuli ei anna õiget värvi valgusvihku.
- d) Lennuvälja käitaja kehtestab ja rakendab ennetavate hooldustööde ja parandustööde programmi, et tagada lennuvälja üksikute märgistus- ja märgisüsteemide toimivus ja usaldusväärsus viisil, millega on tagatud õhusõidukite ja sõidukite järjepidev juhendamine ja kontrollimine.

▼ M5

- e) Kui lennuväljal kehtivad piiratud nähtavuse protseduurid, ei tehta lennuvälja elektrisüsteemide läheduses chitus- või hooldustöid.
- f) Lennuvälja käitaja tagab, et
 - 1) alapunktides a, b ja d osutatud ennetavate hooldustööde programmid hõlmavad iga süsteemi üksikute elementide ja süsteemi enese asjakohaseid inspekteerimisi ja kontrollimisi, mis tehakse vastavalt kehtestatud menetlustele ning ettenähtud toimingute ja süsteemi puhul asjakohaste kindlaksmääratud ajavahemike järel;
 - 2) mis tahes tuvastatud defekti kõrvaldamiseks võetakse asjakohaseid parandusmeetmeid.
- g) Lennuvälja käitaja säilitab andmed asjaomase hooldustegevuse kohta.

▼ M4**D-ALAJAGU – PERROONITEENUSED****ADR.OPS.D.001. Perrooniteenuste osutamisega seotud ohutusalane tegevus**

- a) Lennuvälja käitaja tagab perrooniteenuste osutamiseks asjakohased vahendid ja protseduurid ning nende rakendamise järgmistel eesmärkidel:
 - 1) reguleerida liikumist, et vältida kokkupõrkeid õhusõidukite vahel ning õhusõidukite ja takistuste vahel;
 - 2) reguleerida õhusõidukite saabumist perroonile ja kooskõlastada lähilennujuhtimiskeskusega nende lahkumine perroonilt;
 - 3) tagada sõidukite ohutu ja kiire liikumine
 - 4) ning järgmiste toimingute nõuetekohane reguleerimine:
 - i) õhusõiduki seisuplatsi kindlaksmääramine;
 - ii) perrooni märguandeteenuste osutamine;
 - iii) õhusõiduki parkimise ja seisuplatsilt lahkumise kord;
 - iv) õhusõiduki tankimine;
 - v) reaktiivjoa eest kaitsmiseks võetavad meetmed ja mootori kontrollimine;
 - vi) käivitusloa andmine ja ruleerimisjuhised.
- b) Alapunkti a rakendamiseks võib lennuvälja käitaja ülesandeid teiste organisatsioonidega jagada. Kui lennuvälja käitaja eespool nimetatud ülesandeid teistega jagab, peab ta lennuvälja käsiraamatusse tegema asjakohase määrke.

ADR.OPS.D.005. Perrooni piirid

- a) Lennuvälja käitaja määrab koostöös lennuliiklusteenuste osutajaga kindlaks perrooni piirid ja edastab sellekohase teabe aeronavigatsiooniteabeteenuse osutajale avaldamiseks lennundusteabe kogumikus (AIP).
- b) Perrooni piiride kindlaksmääramisel võetakse arvesse vähemalt järgmist:
 - 1) lennuvälja plaan;

▼ M4

- 2) lennuraja ja ruleerimistee konfiguratsioon ja käitamismeetod;
- 3) liiklustihedus;
- 4) ilmastikutingimused;
- 5) käitamisprotseduurid.

ADR.OPS.D.010. Õhusõiduki perroomile saabumise ja sealt lahkumise kordineerimine

- a) Lennuvälja käitaja tagab, et õhusõiduki perroomile saabumine ja sealt lahkumine kooskõlastatakse lennuliiklusteenuste osutajaga, kui lennuliiklusteenuste osutaja ei korralda õhusõiduki liikumist perroomil. Kooskõlastamine hõlmab järgmist:
 - 1) perroomiteeninduse ja lennuliiklusteeninduse vahelised kindlaksmääratud üleandmispunktid saabuvate ja lahkuvate õhusõidukite puhul;
 - 2) perroomil kasutamiseks ette nähtud õhk-maa sidevahendid;
 - 3) saabuvate õhusõidukite ootealad juhaks, kui õhusõiduki seisuplatsi ei ole võimalik kasutada.
- b) Lennuvälja käitaja esitab aeronavigatsiooniteabe teenuse osutajatele avaldamiseks lennundusteabe kogumikus (AIP) järgmise teabe:
 - 1) alapunkti a alapunktis 1 osutatud kindlaksmääratud üleandmispunktid;
 - 2) alapunkti a alapunktis 2 osutatud kindlaksmääratud õhk-maa sidevahendid.

ADR.OPS.D.015. Õhusõidukite liikumise korraldamine perroomil

Lennuvälja käitaja peab tagama järgmise:

- a) õhusõidukitele antakse juhised marsruudi kohta, mida nad perroomil liikudes peavad järgima;
- b) on olemas piisavad visuaalsed vahendid, millega tagatakse, et lennumeeskond suudab kindlaksmääratud marsruudi ära tunda;
- c) kavandatud marsruut on vaba kõikidest takistustest, millega liikuv õhusõiduk võiks kokku põrgata.

ADR.OPS.D.025. Õhusõiduki seisuplatsi kindlaksmääramine

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab asjakohased protseduurid ja rakendab neid selleks, et tagada järgmine:
 - 1) õhusõiduki jaoks kindlaks määratud seisuplats peab sobima õhusõiduki tüübile, mida asjaomasel seisuplatsil on kavas hoida;
 - 2) asjakohane teave edastatakse perroomiteenuste osutamise eest vastutavale organisatsioonile (kui see on kindlaks määratud) või asjaomasele lennuliiklusteenuste osutajale;
 - 3) asjakohane teave edastatakse õhusõiduki manööverdamise eest vastutavatele isikutele.
- b) Lennuvälja käitaja tagab, et õhusõiduki seisuplatsi kindlaksmääramisel võetakse arvesse vähemalt järgmisi parameetreid:
 - 1) õhusõiduki iseärasused;
 - 2) parkimisabivahendid;
 - 3) seadmed õhusõiduki teenindamiseks seisuplatsil;

▼ M4

- 4) taristu lähedus;
- 5) naabruses asuvatele seisuplatsidele pargitud sõidukid;
- 6) seisuplatsidel valitseva olukorra vastastikune mõju.

ADR.OPS.D.030. Märkuannete edastamine õhusõidukitele

Lennuvälja käitaja tagab, et õhusõidukitele märkuannete edastamiseks kasutatakse komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 923/2012 ⁽¹⁾ lisa 1. liite kohaseid märkuandeid.

ADR.OPS.D.035. Õhusõiduki parkimine

Lennuvälja käitaja kehtestab asjakohased protseduurid ja rakendab neid selleks, et tagada järgmine:

- a) perroomil õhusõiduki parkimiseks ette nähtud ala jälgitakse, et tagada ohutu vahekaugus parkimismanöövri ajal;
- b) edastatakse juhendid, mis võimaldavat õhusõiduki ohutult parkida;
- c) perroomil parkimise suunamiseks paigaldatud automaatsüsteemid on töökorras;
- d) ohutu vahekauguse rikkumise korral antakse õhusõiduki ruleerimise eest vastutavatele isikutele märku õhusõiduk peatada;
- e) sisselülitatud kokkupõrkehoiatustulede ja töötava mootoriga õhusõidukile on keelatud läheneda muudel isikutel kui õhusõiduki parkimisprotseduuri hõlbustamiseks vajalikul isikul;
- f) õhusõiduki seisuplatsil ei ole ühtegi võõrkeha, mis võib mõjutada ohutust.

ADR.OPS.D.040. Õhusõiduki lahkumine seisuplatsilt

Lennuvälja käitaja kehtestab asjakohased protseduurid ja rakendab neid selleks, et tagada õhusõiduki seisuplatsilt lahkumise ajal järgmine:

- a) maapealse teeninduse seadmed, välja arvatud õhusõiduki taandpukseerimiseks vajalikud veokid, on seisuplatsilt eemaldatud või pargitud selleks ette nähtud ala;
- b) kui õhusõiduki teenindamiseks seisuplatsil kasutatakse reisijate maabumissildu, tuleb need õhusõiduki küljest eemaldada;
- c) õhusõiduki seisuplatsilt lahkumiseks ette nähtud marsruudil ei ole võõrkehi;
- d) sõidukite (välja arvatud õhusõiduki taandpukseerimiseks vajalikud veokid) liikumine seisuplatsil ja liiklus seisuplatsiga külgneva(te)l tee(de)l on peatunud;
- e) sisselülitatud kokkupõrkehoiatustulede ja töötava mootoriga õhusõidukile on keelatud läheneda muudel isikutel kui õhusõiduki seisuplatsilt lahkumisel abiks olevad isikud.

⁽¹⁾ Komisjoni 26. septembri 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 923/2012, millega kehtestatakse ühised lennureeglid ning aeronavigatsiooniteenuseid ja -protseduure käsitlevad käitamissätted ning muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 1035/2011 ning määruseid (EÜ) nr 1265/2007, (EÜ) nr 1794/2006, (EÜ) nr 730/2006, (EÜ) nr 1033/2006 ja (EL) nr 255/2010 (ELT L 281, 13.10.2012, lk 1).

▼ M4**ADR.OPS.D.045. Teabe edastamine perroonil tegutsevatele organisatsioonidele**

- a) Lennuvälja käitaja edastab teabe perroonitoimingute piiramise kohta õigeaegselt kõigile perroonil tegutsevatele asjaomastele organisatsioonidele.
- b) Edastatav teave hõlmab vastavalt vajadusele järgmist:
- 1) piirangu liik;
 - 2) piirangu kestus, kui see on teada;
 - 3) kohaldatavad riskileevendusmeetmed;
 - 4) piirangu mõju perrooni käitamistegevusele;
 - 5) õhusõiduki seisuplatsi olemasolu;
 - 6) õhusõiduki seisuplatside suhtes kohaldatavad piirangud;
 - 7) fikseeritud seadmete olemasolu õhusõiduki seisuplatsil;
 - 8) parkimise eriprotseduurid;
 - 9) sõidukite liikumismarsruudi ajutised muudatused;
 - 10) seisuplatsil teostatavad tööd;
 - 11) mis tahes muu teave, mis on perrooni kasutajatele nende tegevuse seisukohalt oluline.

ADR.OPS.D.050. Hädaabiteenistuste teavitamine

- a) Lennuvälja käitaja teeb järgmist:
- 1) kehtestab lennuvälja hädaolukorra lahendamise plaanis protseduuri hädaabiteenistuste teavitamiseks perroonil toimunud õnnetustest ja intsidentidest ning rakendab seda;
 - 2) tagab asjakohased vahendid asjaomaste hädaabiteenistuste teavitamiseks.
- b) Lennuvälja käitaja kehtestatud protseduur hõlmab vähemalt järgmist:
- 1) kontaktandmed ja hädaabiteenistuste teavitamiseks kasutatavad vahendid;
 - 2) teave, mis tuleb anda hädaabiteenistustele intsidendi tõhusaks käsitlemiseks, näiteks:
 - i) õnnetuse või intsidendi toimumise koht;
 - ii) õnnetuse või intsidendi laad;
 - iii) tekkinud kahju;
 - iv) isikute vigastused;
 - v) ohtlikud kaubad.

ADR.OPS.D.055. Reaktiivjoaga seotud ettevaatusabinõud

- a) Lennuvälja käitaja teavitab perrooni kasutajaid reaktiivjoast tulenevast plahvatuses ja propelleri libisemisega seotud ohtudest.
- b) Lennuvälja käitaja nõuab perroonikasutajatelt sõidukite ja seadmete nõuetekohast turvamist ning määrab parkimisalad, kus reaktiivplahvatus või propelleri libisemise mõju on minimaalne.

▼M4

- c) Lennuvälja käitaja võtab perrooni planeeringu kavandamisel või muutmisel arvesse reaktiivplahvatuse või propelleri libisemise mõju.
- d) Lennuvälja käitaja teeb kindlaks reaktiivjoa mõju suhtes tundlikud kohad ja avaldab minimaalse vajaliku mootorivõimsuse nõuded, mida piloodid peavad järgima, või võtab asjakohaseid leevendusmeetmeid reaktiivjoa mõju minimeerimiseks.

ADR.OPS.D.060. Õhusõiduki tankimine

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab protseduuri õhusõiduki tankimiseks.
- b) Protseduuri raames kohaldatakse järgmisi nõudeid:
 - 1) keelatud on kasutada lahtist leeki ja elektrilisi või muid selliseid tööriistu, mis võivad tankimistsoonis tekitada sädemeid või kaarlahendusi;
 - 2) tankimise ajal ei tohi käivitada maapealseid jõuseadmeid;
 - 3) õhusõiduki juurde viiv tee peab olema vaba takistustest, et hädaolukorra tekkimisel oleks võimalik kütusemahutid ja inimesed kiiresti minema toimetada;
 - 4) kütusevarustussüsteemid on õhusõidukiga nõuetekohaselt ühendatud ja kohaldatakse nõuetekohaseid maandusprotseduure;
 - 5) kütuselekke korral teavitatakse tankimise eest vastutavat isikut viivitamata ja edastatakse üksikasjalikud juhised kütuseleketega toimetulekuks;
 - 6) maapealse hooldamise seadmed paigutatakse nii, et avariiväljapääsude ees ei oleks ühtki takistust reisijate kiireks evakueerimiseks, kui tankimine toimub ajal, mil reisijad sisenevad õhusõidukisse, väljuvad õhusõidukist või jäävad tankimise ajaks õhusõidukisse;
 - 7) tagatakse hõlbus juurdepääs sellistele tulekustutitele, mis sobivad kütusepõlengu korral vähemalt esmaseks kustutamiseks;
 - 8) tankimistoimingud katkestatakse, kui lennuväljal või selle läheduses on äikesetorm.

ADR.OPS.D.065. Mootori kontroll

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab mootori kontrolli protseduuri ja rakendab seda.
- b) Kõnealune protseduur peab hõlmama järgmist:
 - 1) isik, kellel on volitused mootori kontroll heaks kiita;
 - 2) alad, kus mootorikontrolle teostatakse;
 - 3) vajalikud ohutusmeetmed.

ADR.OPS.D.070. Märgrüüetus

Lennuvälja käitaja kehtestab nõude, et kõik liikumisalast väljaspool töötavad ja jalgsi liikuvad töötajad peavad kandma märgrüüetust.

▼ M4**ADR.OPS.D.075. Käivitusload ja ruleerimisjuhised**

- a) Lennuvälja käitaja tagab, et käivitusluba, vajaduse korral taandpukseerimis- luba ja ruleerimisjuhised kooskõlastatakse lennuliiklusteenuste osutajaga, kui lennuliiklusteenuste osutaja ei korralda õhusõiduki liikumist perroonil.
- b) Sel juhul kehtestab lennuvälja käitaja koostöös lennuliiklusteenuste osutajaga menetluse, mis hõlmab järgmist:
 - 1) käivituslubasid andva asutuse kindlaksmääramine;
 - 2) vahendid üksteise teavitamiseks antud käivituslubadest;
 - 3) vahendid üksteise teavitamiseks taandpukseerimislubade andmisest ja väljastatud ruleerimisjuhistest, ning rakendab kõnealust menetlust.

ADR.OPS.D.080. Koolitus- ja lennuoskuse tasemekontrolli programmid märguandjatele ja saateauto juhtidele

- a) Lennuvälja käitaja kehtestab koolitusprogrammi ja tagab selle rakendamise isikute hulgas, kes osutavad järgmisi teenuseid:
 - 1) märguandeteenus;
 - 2) saateautoteenus.
- b) Koolitusprogramm viiakse läbi vastavalt III lisa punktile ADR.OR.D.017.
- c) Koolituse eesmärk on anda asjaomastele isikutele eespool nimetatud ülesannete täitmiseks seotud põhiteadmisi ja praktilisi oskusi.
- d) Lennuvälja käitaja rakendab alapunktis a osutatud töötajate lennuoskuse tasemekontrolli programmi, et tagada järgmine:
 - 1) nende jätkuv pädevus;
 - 2) nad on teadlikud nende funktsioonide ja ülesannete täitmiseks olulistest eeskirjadest ja protseduuridest. Lennuvälja käitaja tagab, et alapunktis a osutatud töötajad läbivad tasemekontrolli kuni 12kuiste ajavahemike järel alates ajast, mil nad läbisid algkoolituse.

ADR.OPS.D.085. Koolitus- ja lennuoskuse tasemekontrolli programm töötajatele, kes edastavad õhusõidukile raadiotelefonside kaudu ruleerimisjuhiseid

- a) Lennuvälja käitaja tagab järgmise:
 - 1) isikud, kes annavad õhusõidukile raadiotelefoni teel juhiseid perroonil ruleerimiseks, kasutades selleks eraldatud aeronavigatsioonisagedusi, on asjakohaselt koolitatud ja pädevad;
 - 2) koolitusprogramm toimub III lisa punkti ADR.OR.D.017 kohaselt järgmiste eranditega:
 - i) algkoolitusele järgneb üksusekoolitus, mis koosneb järgmistest etappidest:

▼ **M4**

- A) üleminekukoolituse etapp, mille eesmärk on peamiselt edastada kohapõhiste käitusprotseduuride ja ülesannete konkreetsete aspektidega seotud teadmisi ja nende mõistmist;
 - B) üksusekoolituse lõppetapina töökohakoolituse etapp, mille jooksul praktiseeritakse pädeva juhendaja järelevalve all eelnevalt omandatud rutiinseid tööolukordi ja -oskusi toimuva lennuliikluse olukorras;
 - ii) korduskoolitus, mis korraldatakse hiljemalt 12 kuu jooksul pärast algkoolituse läbimist ja mille käigus algkoolituse sisu vaadatakse veel kord läbi;
 - iii) täiendkoolitus viiakse läbi siis, kui isik on tööle eemal olnud rohkem kui 12 kuud, ja see peab sisaldama kogu algkoolituse sisu.
- b) Alapunkti a alapunktis 1 osutatud isikud tõendavad asjaomase lennuvälja maa-õhk sides kasutatava keele oskust vähemalt töötasemel nii standardväljendite kui ka tavakeele kasutamisel kooskõlas alapunktiga c.
- c) Taotleja peab tõendama oskust:
- 1) tulemuslikult suhelda ainult hääle abil ja vahetult vesteldes;
 - 2) suhelda täpselt ja selgelt üldistel ning tööga seotud teemadel;
 - 3) kasutada üldistes või tööga seotud olukordades teadete vahetamiseks ning arusaamatuste vältimiseks ja lahendamiseks asjakohaseid suhtlusstrateegiaid;
 - 4) tulla edukalt toime keeleprobleemidega, mis tekivad keerulises olukorras või rutiinse tegevuse või muul moel varem tuttava suhtlusülesande puhul tekkinud ootamatute sündmuste käigus;
 - 5) kasutama lennunduse valdkonnas arusaadavat dialekti või aktsenti.
- d) Keeleoskust tõendatakse seda hinnanud organisatsiooni väljastatud tunnistusega, millel osutatakse keel või keeled, oskustase või -tasemed ning hindamise kuupäev.
- e) Välja arvatud isikud, kes on tõendanud keeleoskust eksperditasemel, hinnatakse keeleoskust uuesti iga:
- 1) nelja aasta tagant, kui tõendatud tase on töötase;
 - 2) kuue aasta tagant, kui tõendatud tase on edasijõudnute tase.
- f) Keeleoskust tõendatakse hindamismeetodi abil, mis sisaldab järgmist:
- 1) hindamisprotsess;
 - 2) keeleoskust hindavate hindajate kvalifikatsioonid;
 - 3) kaebemenetlus.
- g) Lennuvälja käitaja võimaldab oma töötajatele nõutava keeleoskuse taseme säilitamiseks vajalikku keeleõpet.

▼ M4

h) Lennuvälja käitaja rakendab alapunkti a alapunktis 1 osutatud töötajate lennuoskuse tasemekontrolli programmi selleks, et tagada järgmine:

- 1) töötajatel on jätkuv pädevus;
- 2) nad on teadlikud nende funktsioonide ja ülesannete täitmiseks olulistest eeskirjadest ja protseduuridest. Lennuvälja käitaja tagab, et alapunktis a osutatud töötajad läbivad tasemekontrolli kuni 12kuiste ajavahemike järel alates ajast, mil nad läbisid algkoolituse.

▼ M5

1. liide

NOTAM-TEATE VORM

Esmatähtis näitaja																→	
Aadress																	
Kuupäeva ja kellaaja tempel																→	
Koostaja tunnus																≡(	
Sõnumi seeria, number ja tunnus																	
Uut teavet sisaldav NOTAM		NOTAMN (seeria ja number/aasta)															
Eelmist NOTAM	NOTAM-teadet	asendav	NOTAMR (seeria ja number/aasta) (asendatava NOTAM-teate seeria ja number/aasta)														
Eelmist NOTAM	NOTAM-teadet	tühistav	NOTAMC (seeria ja number/aasta) (tühistatava NOTAM-teate seeria ja ≡														
Täpsustid																	
	FIR	NOTAM-teate kood	Liiklus	Eesmärk	Kohaldamisala	Alumine piirmäär	Ülemine piirmäär	Koordinaadid, raadius									
Q)		Q															≡
Selle ICAO asukohatähise tunnus, kus asub rajatis, õhuruum või tingimus, millest teatatakse								A) →									
Kehtivusaeg																	
Alates (kuupäeva-kellaaja rühm)				B)													→
kuni (PERM või kuupäeva-kellaaja rühm)				C)												EST* PERM*	≡
Ajagraafik (kui see on kohaldatav)				D)												→	
																≡	
NOTAM-teate tekst; tavakeeles kanne (ICAO lühendite abil)																	
E)																	
Alumine piirmäär				F)													→
Ülemine piirmäär				G)													) ≡
Allkiri																	

*Mittevajalik maha tõmmata.

2. liide

SNOWTAM-teate vorm

(COM-jaod)	(Esmatähtis näitaja)	(Aadressid)										<=		
	(Kuupäeva ja kellaja tempel)	(Koostaja tunnus)										<=		
(Lühendatud jaod)	(SWAA* SEERIANUMBER)	(ASUKOHATÄHISED)				HINNANGU KUUPÄEV-KELLAAEG				(VALIKULINE RÜHM)				
	S W * * *													<=
SNOWTAM	(Secrianumber) <=													
Lennuki suutlikkusarvutuste jaotis														
	(LENNUVÄLJA ASUKOHATÄHISED)										M	A)	<=	
	(HINNANGU KUUPÄEV/KELLAAEG (hinnangu lõpuleviimise kellaaeg UTC järgi))										M	B)	→	
	(VÄIKSEM RADA TÄHISTAV NUMBER)										M	C)	→	
	(RAJA OLUKORRA KOOD (RWYCC) IGAL RAJAKOLMANDIKUL) (raja seisundi hindamise maatriksist (RCAM) 0, 1, 2, 3, 4, 5 või 6)										M	D)	// →	
	(SAASTE KAETUD PROTSENT IGAL RAJAKOLMANDIKUL)										C	E)	// →	
	(LAHTISE SAASTE SÜGAVUS (mm) IGAL RAJAKOLMANDIKUL)										C	F)	// →	
	(RAJA SEISUNDI KIRJELDUS KOGU PIKKUSES) (Vaadelatud igal väiksema rada tähistava numbriga rajakolmandikul lävest alates) COMPACTED SNOW (KOKKUSURUTUD LUMI) DRY (KUIV) DRY SNOW (KUIV LUMI) DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (KUIV LUMI KOKKUSURUTUD LUME PEAL) DRY SNOW ON TOP OF ICE (KUIV LUMI JÄÄ PEAL) FROST (HÄRMATIS) ICE (JÄÄ) SLIPPERY WET (MÄRG JA LIBE) SLUSH (LOBJAKAS) SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY (ERITÖÖTLUSEGA TALVERADA) STANDING WATER (SEISEV VESI) WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW (VESI KOKKUSURUTUD LUME PEAL) WET (MÄRG) WET ICE (MÄRG JÄÄ) WET SNOW (MÄRG LUMI) WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (MÄRG LUMI KOKKUSURUTUD LUME PEAL) WET SNOW ON TOP OF ICE (MÄRG LUMI JÄÄ PEAL)										M	G)	// →	
	(RAJA LAIUS, MILLE KOHTA RAJA SEISUNDI KOODID KEHTIVAD, KUI SEE ON ALLA AVALDATUD LAIUSE)										O	H)	<=	
Olukorrateadlikkuse jaotis														
	(RAJA VÄHENDATUD PIKKUS, KUI SEE ON AVALDATUD PIKKUSEST (m) VÄIKSEM)										O	I)	→	
	(LUMETUISEK RAJAL)										O	J)	→	
	(LAHTINE LITV RAJAL)										O	K)	→	
	(KEEMILINE TÖÖTLUS RAJAL)										O	L)	→	
	(LUMEVALLID RAJAL) (Kui need on olemas, siis kaugus raja telgjoonest (m), millele järgneb vastavalt „L“, „R“ või „LR“)										O	M)	→	
	(LUMEVALLID RULEERIMISTEDEL)										O	N)	→	
	(LUMEVALLID RAJA KÕRVAL)										O	O)	→	
	(RULEERIMISTEDEL SEISUND)										O	P)	→	
	(PERROONIDE TINGIMUSED)										O	R)	→	
	(MÕÕDETUD HÕÕRDETEGUR)										O	S)	→	
	(TAVAKEELES MÄRKUSED)										O	T)	> <=	
MÄRKUSED: 1. *Sisestage ICAO dokumendi nr 7910 osas 2 esitatud ICAO riikondsuse tähed või muul juhul kohaldatav lennuvälja tunnus. 2. Teave muude radade kohta, korra B kuni H. 3. Iga raja, ruleerimise ja perrooni puhul korratav teave olukorrateadlikkuse kohta. Vajaduse korral korra, kui on teatatud. 4. Sulgudes sõnu () ei edastata. 5. Tühjade A kuni T kohta vt SNOWTAM-teate vormi täitmise juhendite punkti 1 alapunkt b).														

KOOSTAJA ALLKIRI (ei edastata):